

**BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNDE YENİ KAMU
İŞLETMECİLİĞİ: KONYA BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ ÜZERİNE BİR İNCELEME**

**2021
YÜKSEK LİSANS TEZİ
KAMU YÖNETİMİ**

Esra Nazik SARGIN

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Metin ÖZKARAL**

**BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNDE YENİ KAMU İŞLETMECİLİĞİ:
KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Esra Nazik SARGIN

Dr. Öğr. Üyesi Metin ÖZKARAL

T.C.

Karabük Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Kamu Yönetimi Anabilim Dalında

Yüksek Lisans Tezi

Olarak Hazırlanmıştır

KARABÜK

Haziran 2021

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
TEZ ONAY SAYFASI.....	3
DOĞRULUK BEYANI.....	4
ÖNSÖZ	5
ÖZ	6
ABSTRACT.....	7
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ	8
ARCHIVE RECORD INFORMATION	9
KISALTMALAR.....	10
ARAŞTIRMANIN KONUSU	12
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	12
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	12
ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM	13
KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	13
1. BİRİNCİ BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE	14
1.1. GELENEKSEL KAMU YÖNETİMİ	15
1.1.1. Frederick Winslow Taylor ve Bilimsel Yönetim Yaklaşımı	17
1.1.2. Henri Fayol ve Yönetim Süreci Yaklaşımı.....	18
1.1.3. Max Weber ve Bürokrasi Modeli	21
1.2. GELENEKSEL MODELE YÖNELTİLEN ELEŞTİRİLER.....	22
1.3. YENİ KAMU İŞLETMECİLİĞİ.....	24
1.4. YENİ KAMU İŞLETMECİLİĞİNİN ÖZELLİKLERİ	26
1.4.1. Toplam Kalite Yönetimi	28
1.4.2. Stratejik Yönetim.....	30
1.4.3. Personel Yönetimi.....	32
1.4.4. E-Devlet Uygulamaları	33
1.5. YENİ KAMU İŞLETMECİLİĞİNE YÖNELTİLEN ELEŞTİRİLER.....	36

2. İKİNCİ BÖLÜM: BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ YÖNETİMİ	38
2.1. BELEDİYE YÖNETİMİ	38
2.2. BELEDİYELERİN GÖREV, YETKİ ve SORUMLULUKLARI.....	48
2.3. BELEDİYE YÖNETİMİNİN ORGANLARI.....	51
2.3.1. Belediye Meclisi	51
2.3.2. Belediye Encümeni	52
2.3.3. Belediye Başkanı	53
2.4. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ YÖNETİMİ	54
2.5. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GÖREV, YETKİ ve SORUMLULUKLARI 58	
2.6. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ YÖNETİMİNİN ORGANLARI	61
2.6.1. Büyükşehir Belediyesi Meclisi	61
2.6.2. Büyükşehir Belediyesi Encümeni	62
2.6.3. Büyükşehir Belediyesi Başkanı	62
2.7. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN GELİR ve GİDERLERİ.....	63
3. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	65
3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	65
3.2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	65
3.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	65
3.4. KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÜZERİNE BİR İNCELEME	66
3.4.1. Konya İlinin Kısa Tarihçesi.....	68
3.4.2. Konya Büyükşehir Belediyesinin Mevzuat Analizi.....	72
3.4.3. Konya Büyükşehir Belediyesinin Geleceğe Bakışı	72
3.4.4. Konya Büyükşehir Belediyesinin GZFT (SWOT) Analizi.....	73
3.4.5. Konya Büyükşehir Belediyesinin Sunduğu Hizmetler	77
3.4.6. Konya Büyükşehir Belediyesinin Yeni Kamu İşletmeciliği Kapsamında Yerine Getirdiği Hizmetler	80
SONUÇ.....	94
KAYNAKÇA.....	98
TABLolar LİSTESİ.....	113
ÖZGEÇMİŞ	114

TEZ ONAY SAYFASI

Esra Nazik SARGIN tarafından hazırlanan “BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNDE YENİ KAMU İŞLETMECİLİĞİ: KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÜZERİNE BİR İNCELEME” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Dr. Öğr. Üyesi Metin ÖZKARAL

Tez Danışmanı, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği ile Kamu Yönetimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 29/06/2021

Ünvanı, Adı SOYADI (Kurumu)

İmzası

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Emine ÇELİKSOY (ÇAKÜ)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Metin ÖZKARAL (KBÜ)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Utku AYBUDAK (KBÜ)

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans Tezi derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Hasan SOLMAZ

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans/Doktora tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntıların intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yapıldığını beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: Esra Nazik SARGIN

İmza :

ÖNSÖZ

Bu çalışma Yeni Kamu İşletmeciliği yaklaşımının yerel yönetimlerin kalbi olan belediyeler bünyesinde ne ölçüde yer bulduğu noktasında, belediyelerin beyanları esas alınarak araştırılmıştır.

Araştırmamın temellerini atarak çalışmam süresince bilgi ve tecrübesiyle destek olan, anlayışlı kişiliği ve motive edici konuşmalarıyla yardımlarını esirgemeyen değerli hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Metin ÖZKARAL'a özel olarak teşekkür etmek istiyorum.

Hayatım boyunca maddi ve manevi her yönden yanımda olan, sevgi ve desteklerini her zaman hissettiren annem ve babama, her an yanımda olan, ilgisi ve sevgisiyle en büyük destekçim olan güzel ablama ve neşe kaynağım kardeşime hayatımdaki varlıkları için teşekkür ederim.

Manevi desteğinin yanında tezimin veri toplama aşamasında saatlerini benimle birlikte kütüphanede geçiren biricik arkadaşım Beyza'ya ve tanıştığımız andan itibaren güzel kalbi ve enerjisiyle yanımda olan kıymetli arkadaşım Nazlı'ya destekleri için çok teşekkür ederim.

ÖZ

Yeni Kamu İşletmeciliği, geleneksel yönetim yaklaşımına bir tepki olarak meydana gelmiştir. Bu yaklaşım giderek büyüyen devlet sistemlerine bağlı olarak ortaya çıkan aşırı hiyerarşi, merkeziyetçilik, kırtasiyecilik, kurallara aşırı bağlılık ve verimsizlik gibi şikayetler nedeniyle ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşım ile bürokratik işlemlerin çok olduğu katı ve hiyerarşik kamu yönetimi yerini esnek, piyasa tabanlı ve özel sektör yönetim tekniklerinin kullanıldığı kamu yönetimine bırakmıştır. Bu çalışma, güçlü piyasa ve küçük devleti öneren Yeni Kamu İşletmeciliği anlayışının, halka en yakın yerel yönetim birimleri olan belediyeler bünyesinde ne ölçüde yer edindiğini incelemeyi ve ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda birinci bölümde; yönetim ve kamu yönetimi kavramları açıklanmış, geleneksel kamu yönetimi yaklaşımı detaylı bir şekilde incelenmiş ve bu yaklaşımın eleştirilmesi üzerine ortaya çıkan yeni kamu işletmeciliği yaklaşımı ve özellikleri ortaya konulmuştur. İkinci bölümde; belediyeler ve büyükşehir belediyelerinin kurulması, sınırları, tüzel kişiliğinin sona ermesi, organları, görev ve yetkileri mevzuat incelemesi yapılarak ortaya konulmuştur. Üçüncü bölümde; Genelden özele inilerek Konya ilinin kısa tarihçesi, Konya Büyükşehir Belediyesinin mevzuat analizi, geleceğe bakışı, SWOT analizi, sunduğu hizmetler ve yeni kamu işletmeciliği kapsamında yerine getirdiği hizmetler detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yönetim; Kamu Yönetimi; Yeni Kamu İşletmeciliği; Belediye.

ABSTRACT

The New Public Management has occurred as a reaction to the traditional management approach. This approach has emerged due to complaints such as excessive hierarchy, centralization, paperwork, excessive adherence to rules and inefficiency due to the growing state systems. With this approach, the strict and hierarchical public administration with many bureaucratic procedures has left its place to the public administration where flexible, market-based and private sector management techniques are used. This study aims to examine and reveal to what extent the New Public Management approach, which proposes a strong market and small state, has gained a place within the municipalities, which are the closest local government units to the public. For this purpose, in the first part; The concepts of management and public administration are explained, the traditional public management approach has been examined in detail, and the new public management approach and its features that have emerged upon criticizing this approach are revealed. In the second part; Establishment of municipalities and metropolitan municipalities, their boundaries, termination of their legal personality, their organs, duties and powers have been revealed by reviewing the legislation. In the third part; From general to specific, the brief history of Konya province, the legislative analysis of Konya Metropolitan Municipality, its future view, SWOT analysis, the services it offers and the services it provides within the scope of the new public management have been examined in detail.

Keywords: Administration; Public Administration; New Public Management; Municipality.

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Yeni Kamu İşletmeciliği ve Yeni Kamu Yönetimi Anlayışlarının E-Devlet Üzerinden Yansımaları
Tezin Yazarı	Esra Nazik SARGIN
Tezin Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Metin ÖZKARAL
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans Tezi
Tezin Tarihi	29/06/2021
Tezin Alanı	Kamu Yönetimi
Tezin Yeri	KBÜ/LEE
Tezin Sayfa Sayısı	114
Anahtar Kelimeler	Yönetim; Kamu Yönetimi; Yeni Kamu İşletmeciliği; Belediye.

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	Reflections of New Public Management and New Public Management Approaches on E-Government
Author of the Thesis	Esra Nazik SARGIN
Advisor of the Thesis	Dr. Öğr. Üyesi Metin ÖZKARAL
Status of the Thesis	Master Thesis
Date of the Thesis	29/06/2021
Field of the Thesis	Public Administration
Place of the Thesis	KBU/LEE
Total Page Number	114
Keywords	Administration; Public Administration; New Public Management; Municipality.

KISALTMALAR

YKİ: Yeni Kamu İşletmeciliği

TKY: Toplam Kalite Yönetimi

GZFT: Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar, Tehditler

SWOT: Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

DİE: Devlet İstatistik Enstitüsü

SSK: Sosyal Sigortalar Kurumu

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

ATUS: Akıllı Toplu Ulaşım Sistemi

KOSKİ: Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi

UKOME: Ulaşım Koordinasyon Merkezi

AYKOME: Alt Yapı Koordinasyon Merkezi

KOBİM: Koordinasyon Bilgi Merkezi

MUBİS: Muhtarlık Bilgi Sistemi

UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
(Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu)

TUBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

KOMEK: Konya Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları

HES: Hayat Eve Sığar

E-DEVLET: Elektronik Devlet

E-ÖDEME: Elektronik Ödeme

E-BELEDİYECİLİK: Elektronik Belediyecilik

E-HİZMET: Elektronik Hizmet

WIFI: Wireless Fidelity

EFT: Elektronik Fon Transfer

LPG: Liquefied Petroleum Gases (Sıvılaştırılmış Petrol Gazı)

TL: Türk Lirası
TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi
M.Ö.: Milattan Önce
SAN.: Sanayi
TİC.: Ticaret
A.Ş.: Anonim Şirketi
SİST.: Sistemleri
v.b.: Ve Benzeri
v.d.: Ve Diğerleri
yy.: Yüzyıl

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Araştırmanın konusu Yeni Kamu İşletmeciliği yaklaşımının Türk kamu sisteminin yerel yönetimlerde edindiği yerin incelenmesidir.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Araştırmada yeni kamu işletmeciliği anlayışı çerçevesinde Türk kamu sisteminde yerel yönetimler tarafından yapılan çalışmaların değerlendirilmesi ve bu anlayışın uygulamada ne ölçüde yer bulduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmamız dünyada ve ülkemizde meydana gelen değişmelerden dolayı ortaya çıkan bu yeni yönetim anlayışının ülkemizdeki kamu kurumlarında uygulanabilirliğinin ne ölçüde olduğunu analiz edilmesi nedeniyle literatüre katkı sağlaması bakımından önem arz etmektedir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Nitel araştırma, incelemesini yaptığı sorunla ilgili yorum yapan, sorgulayan ve sorunun doğal ortam içindeki şeklini anlama çabasını gösteren bir yöntemdir. Bir sorunun çözülmesi için dokümanların analiz edilmesi, gözlemlemek ve görüşme yapmak gibi veri toplama metotlarını kullanan nitel araştırma yöntemi, bilinen veya henüz fark edilmemiş olan sorunların idrak edilmesine, sorunla ilgili doğal olguların realist bir bakış açısıyla incelenmesine yönelik sübjektif ve yorumlayıcı bir süreçtir. Sosyal hayatta bulunan olgulara odaklanarak bunlara hiçbir dönüşüm geçirtmeden araştırma çabasında bulunan nitel araştırma, modern sosyal hayatın karışık yapısını belirlemek için çok farklı bakış açılarını kapsar (Baltacı, 2019: 369-370).

Araştırmamızın birinci bölümünde yönetim kavramının açıklanması, geleneksel yönetim anlayışı ve yeni kamu işletmeciliği yaklaşımının detaylı bir şekilde açıklanması için kitap, makale ve tez gibi çeşitli kaynaklar kullanılarak literatür taraması yapılmış bulunmaktadır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise belediyelerin ve büyükşehir belediyelerinin kuruluşu, görevleri ve organları hakkında bilgi vermek için ilgili mevzuatlar üzerinde araştırma yapılarak veri toplanılmıştır. Çalışmamızın üçüncü bölümünde ise Konya büyükşehir belediyesinin idari yapısından sunduğu çeşitli hizmetlere ve yeni kamu işletmeciliği kapsamında yerine getirdiği hizmetler hakkında alan araştırmamız Konya büyükşehir belediyesinin internet sayfasında şeffaflık ilkesi

gereğince paylaştığı veriler esas alınarak hazırlanılmıştır. Bu kapsamda çalışmamız nitel araştırma tekniklerine bağlı olarak veri, bulgu ve gözlem araştırması yapılarak hazırlanmıştır.

ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM

Araştırmanın temel problem yeni kamu işletmeciliği yaklaşımının Türk kamu yönetiminde uygulamada yer bulmasının araştırılmasıdır. Araştırma hipotezi ise bu yaklaşım kapsamında belediyelerin hizmet vermekte olduğudur.

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER

Çalışmamız sürecinde dünyada meydana gelen pandemi nedeniyle uzmanlara ulaşma noktasında güçlükler yaşanmıştır. Bu nedenle çalışmamızın Konya büyükşehir belediyesinin yaptığı çalışmaları kapsayan üçüncü bölümü, Konya büyükşehir belediyesinin internet sayfası üzerinden, şeffaflık ilkesi gereğince paylaşılan veriler esas alınarak hazırlanılmıştır. Bu noktada bir uzman görüşüne başvurulamaması nedeniyle çalışmamız sadece veriler üzerinden detaylandırılmış, uzmanların bilgilendirmesi ve fikirlerine yer verilememesi, bundan kaynaklanarak hizmetler hakkında detaylı bilgiler edinilememesi noktasında sınırlanmıştır.

1. BİRİNCİ BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Yönetim insanlığın var olmasıyla meydana gelen bir kavramdır. İki kişinin ortak bir amaç doğrultusunda, çalışmalarını düzenlemesiyle yönetim ortaya çıkmaya başlamıştır (Gökçe, Göküş ve Kutlu, 2002: 5). Simon'a göre "Yönetim, ortak amaçlara ulaşmak için işbirliği yapan bireylerin etkinlikleri" olarak tanımlanabilir. Örneğin; bir insanın tek başına yerinden oynatamayacağı büyük bir kayayı, iki kişi yerinden kaldırıp başka bir yere taşıdıklarında iş birliği yapmış olurlar. Bu doğrultuda yönetimin özü, müşterek hedefe ulaşmak için kişisel etkinlikleri işbirliği halinde yerine getirmek ve belirlenen hedefe ulaşmak için kişisel etkinlikleri işbirliği içinde yerine getirmek ve ulaşılmak istenen hedefe yönlendirmektir (Polatoğlu, 2003: 3-4). Kuramsal anlamda yönetim, kişileri amaçlanan hedefe doğru yönelten belirli işlevlerden meydana gelen toplumsal süreçtir. Yönetim alanında çoğunlukla planlama, örgütlenme, yöneltme ve denetim sözü edilen işlevler olarak sayılmaktadır. Bu işlevler yönetimin bir alt dizgesidir ve birbirleriyle karşılıklı ilişkilerde bulunmaktadır (Ergun, 2015: 4).

Kişilerin, belirli dönemlerde önceden hedefledikleri amaçlara ulaşmak için bir araya gelmelerine örgüt denir. Kişiler, eylem ve işlemlerini müşterek amaçlarına ulaşmak için işbölümü içerisinde yaptıklarında örgüt oluşturmuş olurlar (Öztekin, 2012: 68). Örgüt çalışmalarıyla bilinen bir bilim adamı örgütü, bilinçli bir şekilde hedeflenen amaçlara ulaşmak için oluşturulmuş insan toplulukları şeklinde tanımlamaktadır. Bu tanımda, örgütlerin en temel ögesi birey olarak görüldüğü için, örgütler insan toplulukları şeklinde tanımlanmıştır (Polatoğlu, 2003: 5). Örgüt, kişisel ve örgütsel işlerin verimli ilişkilere çevrilmesi için meydana getirilen bir yapıdır. Yönetim ise önderlerin tayin ettiği amaçlara ulaşmak üzere kişileri yönlendirme ve karar verme ile ilgilidir. Yönetim ve örgüt kavramları beşeri ve başka türden kaynakların kontrolünü hedeflemektedir (Ergun, 2015: 3).

Kamu yönetimi, görev ve etkinlik anlamına geldiği gibi bu görevi ve etkinliği uygulayan örgüt, örgütün birimleri ve çalışanları anlamına da gelir. Bir başka anlamda kamu yönetimi, olgu ve aygıtın izah edilmesini ve incelenmesini konu edinen bilimdir. Bu sebeplerle kamu yönetimi sisteminin, gelişen ve değişen koşullara uyum sağlaması ve devamlı yenilenmesi, toplum ihtiyaçlarının karşılanması ve aktif bir araç konumuna gelmesi için başlıca şartlardan biridir (Aygün, 2008: 17). Kamu yönetimi ile alakalı çalışmaların artması, karmaşık ve teknik bir boyutta olması, bu kavramın birçok

tanımının olmasına neden olmaktadır (Eryılmaz, 2015: 9). İşlevsel bir kavram olarak kamu yönetimi; politikaları, kanunları ve genel kuralları uygulama süreciyken; yapısal bir kavram olarak kamu yönetimi; devletin örgütlenmiş görüntüsünü ifade etmektedir (Aydın, 2015: 25).

Kamu hizmeti, kamu yararını sağlamak, genel, ortak ihtiyaçları karşılamak için devlet ya da kamu tüzel kişilerinin veya bunların denetimi altında kamuya takdim edilen sürekli ve düzgün faaliyetlerdir (Onar, 1996: 13'den Sezer, 2008: 149). Kamu yönetimi, devletle vatandaşı bir araya getiren, kamusal hizmetlerin hazırlanması ve sunulması aşamalarına aracılık yapan, vatandaşa hizmet sunan işlevler toplamıdır (Karakılçık, 2013: 17).

Kamu görevlileri rutin işlerde ve toplumu ilgilendiren konularda çeşitli kararlar verirler. Bu kararlar verilirken kamu görevlilerinden çalıştıkları kurumun amaçlarına uygun olan ve aynı zamanda kamu yararı gözetilen kararlar vermeleri beklenilmektedir (Özkaral, 2020: 132).

1.1. GELENEKSEL KAMU YÖNETİMİ

19.yüzyıl ortalarında başlayan geleneksel kamu yönetimi anlayışı, fazla bir değişim geçirmeden 20. yüzyıl bitene kadar varlığını sürdürmüştür (Sözen, 2005: 16'dan Demiroğlu, 2011: 29). Bu dönem Avrupa'da ve Kuzey Amerika'da kapitalizmin, bireyciliğin, liberalizmin ve bu akımların uygulamasıyla ortaya çıkan üretimin, verimliliğin ön plana çıktığı, toplumculuğun, insanın, sosyalizmin büsbütün göz ardı edildiği bir dönemdir (Öztekin, 2012: 70). Geleneksel yönetim anlayışı, yakın zamana kadar kamu yönetimi bünyesinde ve işleyişinde egemenliğini korumuştur (Eryılmaz, 2017: 43). Kamu yönetimi çalışmaları, 20. yüzyılın başından 1927'ye kadar "yönetim" ve "siyaseti" ayırma üzerine olmuştur. Bu tarihlerde kamu yönetimi düşünürleri personel yönetimi, bütçeleme yöntemleri ve örgüt teorisi konularıyla ilgilenmişlerdir. Siyaset bilimine kamu politikalarının oluşturulması ve incelenmesi bırakılmıştır (Eryılmaz, 2010: 13'den Özmen, 2012: 6).

Geleneksel yönetim anlayışı, rutin işlerin yapılmasında makinelere ilaveten insan faktörünün nasıl etkin biçimde kullanılabileceği ve formal örgüt yapısının oluşturulması olarak iki kategoriye ayrılmaktadır. Birinci görüşü Taylor'un öncülüğünü yaptığı Bilimsel Yönetim Yaklaşımı, ikinci görüşü ise Fayol'un Yönetim

süreci yaklaşımı ve Weber'in Bürokrasi Yaklaşımı ayrıntılı olarak ele almıştır (Koçel, 2003: 195'den Özmen, 2012: 6-7). Bu yaklaşımların en önemli eksiği "insansız örgüt" fikrini kabul etmeleri ve örgüt içindeki insanın problemlerine mühendis ve teknik adam gözüyle yaklaşmalarıdır (Eren 1998'den Karcıoğlu ve Yakupoğulları, 2000: 246-247). Klasik kuramcılar, örgütün sosyal veya beşeri tarafını dikkate almayarak ve verimliliği en yüksek seviyeye çıkaracak örgüt yapısını bulmaya önem vererek, "kuramsal yapı", "otoriter denetim" ve "emredici liderlik" gibi özelliklerde belirlenen "biçimsel örgütü" öne çıkarmışlardır (Şahin, 2004: 528).

Geleneksel kamu yönetimi anlayışında önem verilen temel ilkeler şu şekilde sıralanabilir; hiyerarşik örgütlenme, örgütsel yapı, komuta birliği, uzmanlaşma, iş bölümü, otorite, komuta birliği, denetim çevresinin sınırlılığı, planlama, işlevsel ve dikey süreçler, emeğin eğitilmesi, araç-gereçlerin standartlaştırılması, çalışanlara ücretlerinin yaptıkları işle orantılı olarak ödenmesi (Nohutçu, 2014: 17). Dönemin yönetim bilimcileri ve Taylor'un geliştirdiği örgüt tipinin en temel özeliği merkeziyetçi yönetim modeline elverişli olmasıdır. Merkeziyetçi bir örgütlenmede, yönetim merkezi dışındaki ilgili ve bağlı birimler merkeze katı hiyerarşi ile bağlıdır. İkinci özeliği, kararlar ve uygulamaların alt birimlere ya da merkezden taşraya azaltılarak dağıtıldığı dikey örgütlenme modeline göre örgütsel yapının oluşturulmasıdır (Öztekin, 2012: 70).

Amaç ve yöntem açısından özel sektör ve kamu sektörünün ilkelerinin başka olması geleneksel yönetim anlayışını meşrulaştırma nedenlerinden birisi olarak görülmektedir. Bu fikirden hareketle kamu yönetiminin hizmet sunarken kamu yararı, yasallık, kamusal sorumluluk, hakkaniyet, üretimde tekelcilik, tarafsızlık gibi kendine özgü ilkelere sahip olduğu söylenebilir (Eryılmaz, 2013: 13'den Gülden, 2019: 13). Geleneksel yönetim bilimcileri örgütteki insana yalnız verim açısından yaklaşmışlardır. Bu yaklaşımın benimsendiği örgütlerde verim artışı olmuş ancak, iş görenlerin korku, coşku, duygu, düşünce ve özlemleri mevzu ihmal edilmiştir. Bu tutumlarından dolayı örgütlerde ciddi sorunlar meydana gelmiş ve geleneksel yönetimler eleştiri almışlardır (Höşgörür, 2005: 167). Özetle geleneksel yönetim modeli, örgütü mekanik ve kapalı sistemler olarak görmekte ve kişileri "rasyo - ekonomik insan" olarak kabul etmektedir (Şahin, 2004: 530).

Bu yönetim modeli 50'li yılların son bulmasına kadar ana yönetim kuramı olarak kabul edilmiştir. Kuramın ana hatlarının önemli bölümü, bugün de uygulanabilirliğini sürdürmektedir (Uçar, 2007: 7).

1.1.1. Frederick Winslow Taylor ve Bilimsel Yönetim Yaklaşımı

Amerikalı mühendis aynı zamanda yönetim bilimi uzmanı olan Frederick Winslow Taylor ABD'de 20 Mart 1856 tarihinde doğmuştur (Özer, 2014: 2). Philadelphialı mütevazı ve kültürlü, avukat bir ailenin oğludur (Koroğlu ve Koç, 2017: 2). Ailesinin Taylor için yapmış olduğu kariyer planında Harvard Üniversitesini kazanması ve avukat olması bulunuyordu. Ancak önemli ölçüde gözlerinin bozulmasından dolayı Harvard Üniversitesi giriş sınavlarını kazanmasına rağmen öğrenimini sürdüremedi. Bu nedenden iş hayatına erken atılmak zorunda kalmış, okula gitmek yerine makinist çırağı olarak çalışmayı tercih etmiş, kısa sürede teknisyen ustabaşılığa yükselmiştir. Gözlerinin iyileşmesiyle kendisini teknik alanlarda daha fazla geliştirmiştir (Özer, 2014: 2-3). 25 yaşında mühendislik derecesini New Jersey'de Teknoloji Üniversitesinden almıştır. Bir gezi turunda influenzaya yakalanmış 21 Mart 1915 tarihinde ölmüştür (Koroğlu ve Koç, 2017: 2-3).

Yönetim biliminin gelişmesine Taylor'un önderlik ettiği Bilimsel Yönetim Hareketi önemli katkıda bulunmuştur (Özer, 2012: 52). Frederick Winslow Taylor'un 1900'lerin başlarında öncülüğünü yaptığı Bilimsel Yönetim Yaklaşımı'na göre yönetim için verimlilik en öncelikli etmendir (Alpaslan ve Kutanis Özen, 2007: 51). En yüksek seviyede verimliliğe erişmek için bireyin sosyal ve psikolojik tarafına değinilmeden, makineye ilaveten üretim faktörü olarak birey kavramı ele alınmaktadır (Şahin, Erkiş ve Taşpınar, 2014: 10). Taylor tarafından geliştirilen bilimsel yönetim yaklaşımı, dönemin şartlarına bakarak ezber bozacak bir yaklaşımı esas alarak, fabrikada yerine getirilen işlerin bilimsel tekniklerle analizinin yapılabileceğini ve sonuçta en verimli çalışma tarzının bulunup standartlaştırılabileceğini öngörmüştür (Kozlu, 1986: 15'den Özer, 2014: 9). Bilimsel yönetim yaklaşımında her iş ilk olarak en küçük parçalara bölünür, her parça için harcanan zaman hesaplanır, gereksiz hareketler bilimsel yöntem ve gözlemler yardımıyla ayıklanır ve kalan rasyonel hareketler toplanarak o işi yapmak için gereken etkin ve verimli, rasyonel "en iyi yolu" bulunur. Yani her iş için hareket ve zaman incelemeleri yapılır (Nohutçu, 2014: 20). Bunların dışında ürün kotalarının konulması ve parça başına ücret yönetimi fikri

Taylor'un çalışmaları sırasında ortaya atılmıştır ve parça başına ücret anlayışı başka şekillerde olmasına rağmen günümüzde üretim teşkilatlarında hala kullanılmaktadır. Bu yaklaşım ücretten başka hiçbir yenilik yapmadığı ve sosyo-psikolojik mevzuları hiç ele almadığı için eleştirilmiştir (Tuysuz, 2017: 47).

Bilimsel yönetim yaklaşımı, işin tanımlanması, parçalara ayrılması, sınıflandırılması, personel temini ve eğitilmesi, yöneticiler ve çalışanlar arasındaki ilişkilerin iyileştirilmesi, işlevsel orta düzey yönetici eğitimi gibi konuları kapsamaktadır (Gökçe, Göküş, Kutlu ve Şahin, 2004: 116).

Bilimsel yönetimin temel ilkeleri şu şekilde özetlenebilir (Taylor, 1997: 12):

- Yönetimin ifa edilecek işin her bölümüne özgü bir bilim geliştirmesi
- Yönetimin tüm personeli bilimsel yöntemlerle seçip, eğitim vermesi, geliştirmesi
- Yönetimin işçilerin bilimsel yöntemlere uygun çalışmasını sağlaması
- İşçiler ve yöneticiler arasında yönetimin sorumluluğunun dengeli olarak paylaşılması

Taylor'un uygulamaları ve görüşleri sonraki dönemlerde ciddi eleştiriler almıştır. İş gören sorunlarına Taylor ve arkadaşları teknik adam gözüyle bakmışlardır. Bundan dolayı bakış açılarının alışılmış ve rutin işlerin etkin şekilde yürütülmesi ve örgütlenmesi için metot geliştirme çabalarından ileriye geçemediği konusunda yaygın bir inanç vardır (Asunakutlu, 2001: 6).

1.1.2. Henri Fayol ve Yönetim Süreci Yaklaşımı

Henri Fayol, İstanbul'da 1841 yılında doğmuş ve "yönetim" alanında ilk kuramsal çalışmaları yapan düşünürlerden biridir (Seker, 2014: 24). Demir döküm teknisyeni ve aynı zamanda kendisi gibi mühendis olan babası André Fayol, askerliğini yaparken İstanbul'da görevlendirilmiş, Galata köprüsünün yapım aşamasında yönetici mühendis olarak çalışmıştır (Berber, 2016: 122). Henri Fayol, 19 yaşında İstanbul'dan ayrılarak Fransa'ya yerleşmiş ve çalışma hayatına maden mühendisi olarak başlamıştır (Seker, 2014: 24).

Taylor'un ününün ve Taylorcu uygulamaların yaygınlaştığı bir dönemde Fayol'un kitabı yayımlanmış, Taylor'un makine modelinden değişik olarak örgüt

yapısında insan ilişkilerini bir miktar dikkate almıştır (Ergun, 2015: 210). Taylor küçük kurumlarda kurallar geliştirirken Fayol daha büyük ve karmaşık kurumlarla ilgilenmiştir (Höşgörür, 2005: 166). Fayol'a göre yönetim, bütün örgüt ölçeğinde dağılmıştır, örgütün başındaki kişiye mahsus bir ayrıcalık değildir, işçiler bile bir oranda yönetim etkinliklerine katılabilirler (Ergun, 2015: 209).

Taylor çalışma hayatına işçi olarak başladığından dolayı ilkelerini atölyede yaptığı deney ve çalışmalarla aşağıdan yukarıya doğru belirlemiş, daha fazla üretim yönetimiyle ilgilenmiştir. Fayol ise çalışma hayatına alt kademe yönetici statüsünde başlamasından dolayı ilkelerini yönetim seviyesinden yukarıdan aşağıya doğru geliştirmiş üretimden daha çok genel yönetim konularıyla ilgilenmiştir. Taylor ve izleyicilerinin işlerin yapılma şekli, düzenlemesi ve geliştirme biçimi ile daha çok ilgilenmelerine karşılık Fayol çalışmalarında örgütün bütününe inceleyerek, sağlıklı bir örgütsel yapının nasıl olması gerektiği ve yönetimin ilkeleri hakkında araştırma yapmıştır. (Akbıyıklı ve Koç, 2016: 15).

Tek tip örgüt ve yönetim biçimi geliştiren Fayol, yönetimin genel prensiplerinin örgütlerin hepsine uygulanabileceği görüşünü savunmuştur. Yönetimi birbirini izleyen farklı fonksiyonlardan oluşan bir süreç olarak kabul eden Fayol, bu sürecin dahilindeki fonksiyon yada faaliyetleri kendi içinde beşe ayırmıştır (Gökçe vd, 2004: 117-118). Bunlar Planlama, Örgütlenme/Organize Etme, Yöneltilme/Yürütme, Koordinasyon, Kontrol/Denetimden oluşan bir süreçtir (Keskin, Akgün ve Koçoğlu, 2016: 172). Bu manada yönetimin bir süreç olarak tanımı ilk kez Fayol tarafından yapılmıştır. Ona göre yönetmek demek sözü edilen süreçlerle doğrudan ilişkilidir (Höşgörür, 2005: 166).

Planlama, örgütlerin sivil toplum, kamu, özel sektör ayrımı olmaksızın kısa, orta ve uzun vadede ulaşmak istedikleri hedefleri (bütçe, mal, personeli hizmet, araç, gereç vb.) belirleyen yazılı veya yazısız bilgiler ve belgelerdir (Öztekin, 2012: 42).

Planlamanın yararları şu şekilde sıralanabilir (Aydın, 2013: 33):

- Yöneticinin çalışmaları kolaylaşır.
- Çalışmalarda birliği temin eder.
- Yer, para, işgücü ve malzeme gibi kaynakların etkili ve verimli olarak kullanılmasını sağlar.

- Kamu hizmetlerinin kişilerin isteklerine göre yerine getirilmesine engel olur.

Örgütlenme, planlamada öngörülenlerin uygulanması için gerekli olan sistemin kurulması anlamına gelmektedir (Demiroğ Duyar, 2018: 83).

Fayol organizasyonu tanımlarken “*işletmenin sosyal ve materyal olmak üzere çift yapısını oluşturmaktadır*” (Fayol, 1917: 11’ den Şengül, 2007: 7), “*bir işletmeyi organize etmek işleyişinde onu gerekli olan her şeyle donatmaktır*” ifadelerini kullanarak maddi ve sosyal örgüt olmak üzere ikili bir ayırım yapmaktadır. Sosyal örgütü inceleme konusu olarak almaktadır (Fayol, 1917: 76’dan Şengül, 2007: 7).

Yönetme, sevk ve idare etme, emir-kumanda etme, yönlendirme, karar verme anlamlarına gelmektedir (Göksu, 2012: 8). Yönelme (yürütme) fonksiyonu ile yönetim süreci içerisinde planlama ve örgütlenme aşamaları gerçekleştirildikten sonra meydana getirilen yapının işletilmesi, başka bir deyişle örgütün harekete geçirilmesi sağlanmaktadır (Efe, 2009: 15’den Cömert ve Keleş, 2018: 333). Bu fonksiyon mevcut kaynakların en rasyonel ve etkin şekilde değerlendirilerek, belirli bir yapıyı en kısa yoldan önceden belirlenen amaçlara yönelme gücü ve gayreti şeklinde tanımlanabilmektedir (Memiş, 2006: 54’den Cömert ve Keleş, 2018: 333).

Yönetim fonksiyonlarının başında örgütün varlığını ve bütünlüğünü sağlayan koordinasyon fonksiyonu bulunmaktadır (Tosun, 2990: 267’den Şahin, 2010: 30). Bu bütünlüğün sağlanması, örgütte ortak zamanlı olarak yürütülen faaliyetlerin hepsinin birbiriyle uyumlu hale getirilmesiyle olmaktadır. Bu uyumu gerçekleştirmek koordinasyonun asıl görevidir (Tınar, 1990: 86’dan Şahin, 2010: 30). Fayol koordinasyon fonksiyonunu tanımlarken “*Faaliyetlerinde uzmanlaşmış hizmetler arasında yakın irtibat kurmak, benzer genel hedeflere sahip olmaktır. Koordine etmek/Eşgüdüm; bir bütün içerisinde uyum ve dengeyi bir araya getirmektir. Şeyler ve eylemler için doğru orantıları vermektir. Birbiriyle ilgili olmayan çabaları birleştirmek, araçları uyumlu hale getirmek, onları homojenleştirmektir*” ifadelerini kullanmıştır (Duyar, 2018: 86).

Denetim fonksiyonu yönetim süreci boyunca yapılan işlemlerin belirli bir standarda uygun olacak şekilde yapılmasını sağlayan, örgüt hedeflerine ne miktarda ulaşıldığını belirleyen işlemlerin tamamını oluşturmaktadır (Anameriç, 2005: 40).

Özetlenecek olursa Fayol' un yönetim süreci yaklaşımı, örgütte çalışan insana güvenmeyen ve çalışanlara robot gözüyle bakan bir düşünceye sahiptir. İnsanların motivasyonunu sağlamak için disiplin ve cezalandırma olması istenmekte ve örgütsel verimliliğin sağlanması için belirlenen kurallara uyulması gerekmektedir. Örgütün verimli çalışmasının, kurallara uyulursa mümkün olacağı varsayılmaktadır (Şahin, 2004: 529).

1.1.3. Max Weber ve Bürokrasi Modeli

Max Weber, Erfurt, Thuringia'da 21 Nisan 1864'de doğmuştur (Weber, 2002: 23). Alman sosyolog olan Max Weber bürokrasi olgusunu ilk kez bilimsel olarak, sistemli ve kapsamlı şekilde inceleyen kişi olup, tüm kuruluşların belirli bir ölçeği geçtikten sonra fonksiyonel özelliklerini birlikte kullanarak örgüt kavramı ile eş anlamlı olarak kullanmış, karşılaştırmalı ve tarihsel bir bakış ile, otorite olgusunu, yönetim ve örgüt biçimlerini çözümlenmiştir (Nohutçu, 2014: 45). Weber'in örgütü, önceden belirlenmiş kurallar gereğince işleyen mekanik davranış kalıpları ve biçimsel yapıya önem vererek bir takım karakteristik çizgilerle açıklaması, ondan önce, "bürokratların iktidarı", "kırtasiyecilik" gibi kavramlarla açıklanan bürokrasi kavramını, "örgütün belirli özelliklere sahip olması" anlamıyla araştırılmasına yol açmıştır (Eryiğit ve Yörükoğlu, 2012: 11-12).

Max Weber bürokratik modelin ilkelerini detaylı olarak açıklayan ve literatürde yer edinmesini sağlayan bir düşünürdür (Aydın, 2012: 53). Bürokrasi modeli, bir örgüt için güçlü amaçlara ulaştıracak, sağlam, akılcı bir örgüt yapısının oluşturulması, bu yapıda yalnızca belirli görevleri yapmakla sorumlu olan kişilerin kendi alanlarında uzman olmaları, kişisel ihtiyaç, hırs ve arzularından arınmış akılcı ve objektif bir model kurması, göreve getirilecek yöneticilerin yetenek, tecrübe ve bilgilerine göre seçimle demokratik bir şekilde görevlendirilmeleri gibi bir takım yararlı kuralları içermektedir (Asunakutlu, 2001: 9).

Weberci bürokrasi, yapılanmanın yasal-rasyonel otorite ile ilgili olarak kapitalist toplumda, toplum üzerindeki devlet otoritesinin planlama, örgütlenme, iş bölümü, hiyerarşik yapı, uzmanlaşma yoluyla sağlandığını belirtmektedir (Çakır, 2014: 18). Max Weber bürokratik bir yapının "etkinlik ve rasyonalizasyon" bakımından ideal örgüt yapısı olarak ortaya konulabileceğini belirtmiştir (Bedük, 2012: 28). İdeal

kavramı, ideal bürokrasi modelinde daha iyi olan, olması istenen, arzulanan, mükemmel anlamında kullanılan bir genellemeye değil, gerçeğin özüne, iskeletine ya da saf ve katıksız durumuna işaret eder. Yani ideal bürokrasi sosyal realiteyi yansıtmayan, gerçekte tam örneği olmayan, gerçeğin salt bir gösterimi, tanımı bulunmayan “saf” demektir (Nohutçu, 2014: 45). İdeal bürokrasi modeli ortaya çıktığı andan günümüze kadar birçok eleştiriye tutulmuştur. Kamu yönetimi alanında bu olumsuz duruma bürokratizm veya büro patoloji adı verilerek sorunsallaştırılmıştır (Öztekin, 2012: 296’dan Güven, 2017: 606-607).

Kamu yönetiminin profesyonelleşmesi, ekonomi ve etkinlik düzeyi, görevde uzmanlaşma, ulaşılan verimlilik, liyakat sistemi, kontrol ve denge sistemleri ile ayırt edilmektedir. Ayrıca profesyonel standartlar, kriterler, değerler, etik gibi özelliklere bağlılıkla temsil edilir (Demir, 2011: 69).

Max Weber’in öncülüğünü yaptığı bürokratik örgütlenme modeline bağlı, merkeziyetçi ve katı hiyerarşik bir yapısı olan geleneksel kamu yönetiminde; kamu alanında mal ve hizmetlerin üretilmesinde başlıca rolü üstlenen devlet, sosyal ve ekonomik alanda etkili olmaktadır. Ancak dışa kapalı devlet yapısında, piyasa mekanizmasında olan maliyet unsuru ve performans derecesi gibi faktörler göz önünde tutulmaz (Kaçer ve Erat, 2014: 37). Bürokrasi modeli kurallara bağlılığı, formalitelerin önemli olduğu katı hiyerarşik yapısı, sonuçlardan daha fazla prosedürlere önem vermesi ve merkeziyetçiliği öne çıkaran düşünce tarzı sebebiyle önemli eleştirilere tabi tutulmaktadır (Eryılmaz, 2013: 278’den Güven, 2017: 607).

1.2. GELENEKSEL MODELE YÖNELTİLEN ELEŞTİRİLER

Genellikle bürokrasi ve hiyerarşik örgütlenme şekli eleştirilerin odak noktası olmaktadır. Bir taraftan hiyerarşik yapıların örgüt etkinliği için gerekli olmadığı belirtilirken diğer taraftan bürokrasi kavramı etkili bir denetim sistemi olsa da hiyerarşik yapıların yönetim için mecburi olmadığı belirtilirken diğer taraftan bürokrasi etkili bir denetim sistemi olsa bile yönetmek için zorunlu olmamakla, belirsizliklerin önüne geçmekle birlikte iş akışını yavaşlatmakta ve yapılan işlerde standardizasyon sağlasa da yeniliklere karşı örgütü kapamakla eleştirilmektedir (Turan, 2015: 90).

Bürokratik yönetim anlayışının 1970'lerde problem teşkil ettiği düşünölmeye başlanan öğeleri şu şekilde sıralanabilir (Tuncer ve Usta, 2013: 183-184):

- 1980'li yıllarda kurum içi ve kurumların kendi aralarında meydana gelen karmaşıklığın çoğalması ile yönetimin artık daha zor bur durumda olması
- Örgütlerin gereğinden daha büyük yapıda olmaları
- Ulaşılması güç hedefler konulması ve hizmetlerini daha geniş yelpazede sunan örgütler olması
- Yönetim sistemlerinin kendi aralarında bütün ve çevre etkisine karşı kapalı bir şekilde değerlendirilmesi
- Süreçlerin yasal olmasına önem verilmesi ve sonuçlara yeteri kadar değer verilmemesi
- Yapıların esnek olmayışı
- Değişimlere tepki göstermemek ve işe yaramayan küçük düzenlemeler yapılarak geçiştirilmesi
- Yönetimin etkin olarak denetlenebilir ve yönlendirilebilir kabul edilmesi
- Toplumun karmaşık bir yapıya bürünmesi ve yönetimin bunu tespit edip yenilikler getirme konusunda yavaş kalması
- Yöneticilere ve yönetim metotlarına güven duyulmamasından dolayı verilen yönetim direktiflerine uyma konusunda zayıflık
- Aşırı istihdam nedeniyle genişleyen kadrolar
- Hizmet maliyetlerinin yüksek olması ve yönetimde rekabet ortamından uzak olunması
- Kaynakların verimli kullanılmaması ve mali kaynakların kıt olması

Bu sayılan maddeler arasında belki de en mühimi mali kaynakların kıt olması ve bu durumun devletin sahip olduğı kaynakları verimli kullanamamasından kaynaklandığına olan inançtır (Tuncer ve Usta, 2013: 184).

1.3. YENİ KAMU İŞLETMECİLİĞİ

Günümüzün değişen toplumsal koşulları, vatandaşların gittikçe artan ve çeşitlenen hizmet talepleri için devletten beklentileri, kamu kurumlarının vatandaşların bu taleplerine cevap verebilmeleri için yeniden yapılanma veya düzenleme çalışmaları yapmasını zorunlu hale getirmektedir (Leblebici, Ömürgönülşen ve Aydın, 2001: 124). Kamu kurumlarının işlevsel ve yapısal dönüşümünün gerçekleşmesiyle, kamu yönetimlerinin kullandığı kaynaklarda, büyüklüğünde, etkilenme araçlarında ve kapsamında bir daralma ortaya çıkmaktadır (Akyel ve Köse, 2010: 14). 21. yüzyılın başlarında her şeyin ölçüsü olarak hız ve zaman kavramları kabul edilmeye başlandı. Kamu hizmetinin daha etkili ve verimli olması, değişimin kamu kurumları üzerinde meydana getirdiği baskı ve devletlerin artan mali problemleriyle birleşince daha büyük sorun haline geldi. Bu açıdan bakıldığında kamu kurumlarına göre özel sektör daha hızlı hareket edebildiği için değişim dalgasına ayak uydurabildiği söylenebilir (Leblebici, Ömürgönülşen ve Aydın, 2001: 125).

1970'lerin sonu ve 1980'lerin başında işletme yönetimi yapı, teknik ve değerlerinin kamu yönetiminde egemen olması için “Yeni Kamu İşletmeciliği (New Public Management)” Yaklaşımı doğmuştur (Karcı, 2008: 45). Kamu sektöründeki en dikkat çeken “megatrend”lerden biri son çeyrek yüzyılda YKİ'nin doğuşu ve gelişimidir (Ömürgönülşen, 2003: 21). Bu dönemde artan tartışmaların uç noktasını James Perry ve Kenneth Kraemer'in Kaliforniya Üniversitesi'nde görev yaparken yayımladıkları “Public Management: Public and Private Perspectives” başlıklı derleme kitap meydana getirmektedir (Üstüner, 2000: 16). Bu kitapta temel özellikleri ve hedefleri; kamu kurumlarında görev yapan yöneticilerin daha iyi bir konuma getirilebilmeleri amacıyla gereken araçları temin etmek ve teknikleri geliştirmek, kamu kurumlarının görevlerini yapmalarının yollarını araştırmak ve geliştirmek, usul açısından sektörler ve örgütler arasında yapılan karşılaştırma yöntemleri üzerinde çalışmak, yürütme erkini temel çözümleme birimi olarak incelemek şeklinde belirtilen ve “Kamu İşletmeciliği” olarak adlandırılan akımının doğuşu görülmüştür (Karcı, 2008: 45). YKİ deyimini ilk kez İngiliz ve akademisyen olan Christopher Hood'un “A Public Management For All Seasons” isimli makalesinde kullanılmıştır (Karcı, 2008: 45). YKİ terimi çoğunlukla İngiliz yönetim literatüründe kullanılsa da, YKİ yalnızca İngiliz kamu sektörüne mahsus bir gelişme olmayıp birçok gelişmekte olan ve

gelişimini tamamlamış ülkelerdeki reform çalışmalarında etkili olmaktadır (Ömürgönülşen, 2003: 21).

Konuya ülke uygulamaları açısından bakıldığında başta İngiltere, ABD, Avustralya, Yeni Zelanda olmak üzere Avusturya ve Malta gibi ülkelerde YKİ ile uyumlu yenilikler yapıldığı gözlenmektedir. Bu ülkelerde maliyetleri düşürme, bürokrasiyi azaltma, performans yönetimi yapmak, özel sektör çalışma prensiplerine sahip olan işletmecilik, piyasa mekanizmasıyla tanışma ve kalite gelişim sistemlerinin müşteri odaklı olması ve bu sistemlerin kullanımında artış olması şeklinde bazı ortak politikalara rastlamak mümkündür (Parlak ve Sobacı, 2012: 224). Bu uygulamalar dünyanın değişik bölgelerine yayılsa da, özelleştirme ve piyasalaşma modellerinin Avrupa ülkelerinde tüm unsurlarıyla uygulandığı söylenemez. Karşılaştırmalı analiz yapan Thiel, Homburg ve Pollitt gibi araştırmacılar bazı ülkelerde YKİ'nin tam olarak uygulanamamasına bağlı olarak neo-Weberci devlet yapısının meydana geldiğini söylemektedirler. Çünkü Almanya, Finlandiya, Hollanda ve Fransa gibi ülkeler YKİ anlayışıyla reformlar yapsalar bile devlet kavramına değer vermeyi sürdürmüşler ve bundan dolayı kamu yönetimini müşteri memnuniyeti, verimlilik, rekabet seviyesine indirmekten kaçınmışlardır (Ayhan ve Önder, 2017: 33).

Yeni kamu işletmeciliği anlayışı geleneksel yönetim yaklaşımına tepki olarak meydana gelmiştir. Yeni yaklaşım tarzı “yeni kamu işletmeciliği”, “yeni kamu yönetimi”, “piyasa odaklı yönetim” gibi adlarla isimlendirilmektedir (Arslan, 2010: 27). Bu yaklaşım ile bürokratik, katı ve hiyerarşik kamu yönetimi, piyasa tabanlı, esnek kamu yönetimine dönüştürülmüştür (Özer, 2012: 202). Demokratik söylem pozitivist etkiye bir tepki olarak 1960'lı yılların ortalarından sonra ortaya çıkmıştır. Kendisini “yeni kamu yönetimi” olarak ortaya koyan bu yaklaşım, kamu yönetiminde 1970'li yılların ortasına kadar egemen olan paradigma olmuştur. 1970'li yılların ortasından itibaren ekonomik, siyasal ve toplumsal gelişmeler yaşanması ve devletlerin kamu hizmetlerini yerine getirmelerinde verimliliğe tekrar önem vermesi “yeni kamu işletmeciliği” yaklaşımının ortaya çıkmasına sebep olan ortamı hazırlamıştır (Leblebici, Ömürgönülşen ve Aydın, 2001: 126).

Hükümetler 1970'lerin ortasından itibaren önemli parasal krizlerle karşı karşıya kalınca, dünyada devletin verimlilik esası gereğince örgütlenmesi, klasik sınırlarına

dönmesi ve özel sektör değerlerinin, pratiklerinin ve tekniklerinin kullanılması gibi yeni fikirler gündeme gelmiştir (Özer, 2012: 202).

1.4. YENİ KAMU İŞLETMECİLİĞİNİN ÖZELLİKLERİ

Yeni Kamu İşletmeciliği (YKİ) anlayışı refah devleti anlayışı tarafından desteklenen pozitif insan hakları, sosyal yardım, gelirin yeniden dağıtılması gibi düşünce ve çalışmaların sonucunda giderek büyüyen devlet sistemlerinin meydana getirdiği aşırı hiyerarşi, kırtasiyecilik, verimsizlik, kurallara aşırı bağlılık, merkeziyetçilik ve hantallık gibi şikayetler olması nedeniyle meydana gelmiştir (Kurun, 2017: 86). Yeni kamu işletmeciliği anlayışı 1980’li ve 1990’lı yılların “güçlü piyasa, küçük devlet” söyleyişinde bulunan, özel sektör mantığının kamu yönetiminde de uygulanmasını öneren kamu yönetimi anlayışı şeklinde tanımlanmaktadır (Gülden, 2019: 27). Uygulama bakımından ilk çalışma kamu kurumlarının kendi aralarındaki merkeziyetçi yapıların gevşetilmesi konusunda olmuştur. Bundan dolayı yönetimde değişimin yapılmasının belirtisi olarak yetki devri yapılması söz konusu olmuştur. Burada alt birimlere daha çok hareket alanı verilmesiyle, meydana gelen değişimlere yönetimin daha kolay bir şekilde uyum göstereceği ve görevlerini daha etkili bir şekilde yapacağı doğrultusundaki inanç etkilidir (Tuncer ve Usta, 2013: 187).

Geleneksel yönetim yaklaşımından değişik olarak, YKİ yaklaşımında en önemli konu, kamu hizmetleri yerine getirilirken kurallara ve yasal prosedürlere uygun olarak gereğini yapmak değil, yapılan işlerin nasıl neticelendiğinin değerlendirilmesidir (Leblebici, Ömürgönülşen ve Aydın, 2001: 125). Kamu yönetimine yeni kamu yönetimi anlayışıyla kazandırılmaya çalışılan ilkeler incelendiğinde şöyle bir sınıflandırma yapılabilmektedir (Arslan, 2010: 27’den Güven, 2017: 610):

- Yapılan işlemlerde açıklık
- Performans değerlendirmesi yapılması
- Verimlilik ve tasarrufa verilen önemin artması
- Rekabet ortamı meydana getirerek, maliyetleri azaltma
- Yerleşme merkeziyetçi yapının yerini almıştır
- Özel sektör uygulamalarını planlama ve istihdam gibi konularda örnek alma

- Bürokrasiyle mücadele etmek (Özer, 2012: 220)
- Hizmet sunularına hizmet sunumunu en yakın yerden ve hizmet sunularıyla irtibat halinde gerçekleştirmek (Özer, 2012: 220)
- Yönetime yeni aktörlerin katılmasını ve kamusal sorumluluğun tekrar dağılımını sağlamak (Özer, 2012: 220)

Bununla beraber yeni kamu işletmeciliği yaklaşımı geleneksel yöntemleri arka planda tutarak ekonomik değerlere önem verir. Bu nedenle kamu kurumlarının verimlilik esasında dönüşeceği bakımından başka ekonomi ve işletme kuramları ile ilgilidir. Vatandaşlar müşteri ve tüketici olarak değerlendirilirken kamu hizmetlerini yerine getirenlerse kendi yararına çalışan sağlayıcılar olarak değerlendirilmektedir. Böylelikle yeni kamu işletmeciliği yaklaşımı tüketicilerin sunulan hizmet kalitesi seçme imkânının bulunduğu vatandaşlık modeli ekseninde kuruludur (Kaçer ve Erat, 2014: 37). Yeni kamu işletmeciliği her şeyi yapan devlet yerine düzenleyen, kontrol eden ve kuralları koyan devlet anlayışına sahip çıkan, kamu sektöründe özel sektörde uygulanan yönetim biçimi ve daha fazla rekabet ortamının olması gerektiği düşüncesini benimseyen, vatandaşları müşteri olarak görüp onların memnun olmalarına önem veren, kamusal hizmetlerin vatandaşlara en yakın olan birimler tarafından yerine getirilmesi için yetki devri yapılması gerektiğini öngören ve olayları uzun vadede değerlendirerek ileride karşılaşılabilecek fırsat ve tehditleri öngörebilmeyi savunan bir yaklaşımdır (Parlak ve Sobacı, 2012: 227).

Kamu yöneticilerine oldukça fazla sorumluluk yükleyen yeni kamu işletmeciliği yaklaşımı, özelleştirmeye ağırlık verilerek devletin küçültülmesi gerektiğini savunur, yöneticilerin inisiyatif ve risk alması gerektiğini belirtir (Gültekin, 2012: 91).

Bu yaklaşıma göre kamu yöneticileri aktif birer girişimci olmalıdır. Yöneticilere daha fazla güç verilerek hedeflediklerine ulaşabilmeleri için özel sektördeki yöneticilerin sahip olduğu serbestlik verilmiştir. Klasik yöneticilik kuramının devlet işleyişinde yaşanan bir hayli aksaklık olması ve toplumun problemlerine çözüm bulmada yetersiz kalması nedeniyle kamu sektöründe görev yapan yöneticilerin, özel sektörde uygulanan liderlik tarzı yönetim biçimini benimsemeleri istenilmektedir (Gültekin, 2012: 91-92).

1.4.1. Toplam Kalite Yönetimi

Toplam kalite yönetimi, işletmelerde uygulanan, ürün kalitesine odaklanarak kazancı arttırmayı hedefleyen örgüt yönetimindeki süreçleri de kaliteli hale getirmeyi amaç edinen ve bu hedefleri gerçekleştirebilmek için örgüt üyelerinin üretim süreçlerinin geliştirilmesine, iyileştirilmesine katkı sağlamalarına yönelik bir yaklaşımdır (Gencel, 2001: 169).

Toplam Kalite Yönetimi yaklaşımında bulunan “toplam” sözcüğü bir işletme, örgüt içinde bütünlüğü ifade eder. Bu açıklamaya göre toplam kalite kavramı ürünle ilgili süreçlerin ve faaliyetlerin tamamında, çalışanlar arasındaki ve müşteri ile olan ilişkilerde kalitenin aranmasını göz önünde bulunduran bütüncül bir anlayıştır (Sayın, 2019: 26).

Birçok tanımı olan kalite kavramı, müşteri beklentilerine bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Dolayısıyla ideal kalite ve yüksek verimlilikle imal edilen mal ya da hizmeti, piyasa şartları gereğince ideal fiyattan satarak müşterinin, işverenin ve personelin hoşnut edilmesidir (Çoban, 2004: 86).

Yönetim sözcüğünü incelediğimizde, kalitenin kendiliğinden oluşamayacağı için mutlaka yönetilmesi gerektiğini söyleyebiliriz. Burada emir veren bir yönetim değil örgüt çalışanlarının antrenörlüğünü yapan yönetim olmalıdır (Sayın, 2019: 27).

Geniş anlamda tanımlama yapılacak olursa, tam katılım yoluyla tüm süreçlerin, hizmetlerin ve ürünlerin geliştirilmesi, müşteri memnuniyetinin artırılması için kurumların sonuçlarının iyileştirilmesi amacıyla, müşterinin istediği kaliteyi, tüm çalışmalar yapılırken ürün ve hizmet kapsamında meydana getiren yönetim biçimine toplam kalite yönetimi denilmektedir (Akdağ, 2005: 160-161). TKY başka yönetim bilimi yaklaşımlarından farklı olarak aynı anda işe, çalışana ve müşteriye odaklanması açısından önem arz etmektedir (Balcı, 2005: 197).

TKY'nin gelişimine Edward Deming, Joseph M. Juran, Philip Crosby, Feigenbaum, Ishikawa, Masaki Imai gibi isimler önemli katkılarda bulunmuşlardır (Parlak ve Sobacı, 2012: 311). Toplam kalite yönetiminin kalite öncüsü olan Deming, Juran ve Ishikawa gibi isimlerin oluşturduğu birçok kalite modeli vardır. Bunların ortak prensiplerinin en önemlileri; süreç odaklılık, açıklık, esneklik, müşteri odaklılık,

sürekli eğitim, takım çalışması, yaratıcılığın özendirilmesi şeklinde sıralanabilir (Zengin ve Erdal, 2000: 46).

Toplam Kalite Yönetiminin ana ilkeleri şu şekilde sıralanabilir (Zengin ve Erdal, 2000: 46):

- Kaliteye önem vermek
- Kalitenin işletme stratejisinin ana unsuru durumuna gelmesi
- Herkes tarafından çaba sarf edilmesi
- Üst makamların kaliteye bağlı olması ve destek vermesi
- Değişkenleri azaltmak için mamul ve sistem dizaynı
- Müşteriye odaklanmak
- Etkili bir iletişimle geri bildirim sağlamak
- Takım çalışması yapılması ve çalışanların yetkilendirilmesi (Balcı, 2005: 197)
- Örgütsel kültür ve yapının değiştirilmesi (Balcı, 2005: 197)

Bu ilkelerden hareketle Toplam Kalite Yönetiminin uygulanabilmesi için yönetim düşüncesinde birtakım değişimlerin olması gerekmektedir. Bu değişikliklerden bazıları şu şekilde sıralanabilir (Mergen, 1993: 29):

- Kısa süreli hedeflerden ziyade uzun süreli hedefler koymak
- Sonuç odaklı değil, süreci geliştirmeyi hedefleyen yönetime düşüncesini benimsemek
- Ödüllendirmede bireysel çalışmalar yerine grup çalışmalarını esas almak,
- Örgüt içinde birimler ve çalışanlar arasında rekabeti değil, yardımlaşmayı teşvik etmek
- Başka örgütlerin başarılarını örnek alarak kendi örgütlerimize uyarlamak

Kamu sektörü genel anlamda özel sektörden farklıdır. Ancak farklılıklar olmasına rağmen benzer özellikleri de vardır. Kurumların hepsinde insan, süreç ve hedefler bulunmaktadır ve bu öğeler toplam kalite yönetimi çalışmalarında oldukça önemlidir (Gencel, 2001: 197). Kamu sektöründe toplam kalite yönetiminin uygulanması kapsamında ilk başarıya ulaşan örnek, hizmetlerin kalitesini artırma amacıyla ABD Ulusal Gelir Servisi'nin yaptığı çalışmalarıdır. Toplam kalite yönetiminin ABD dışında İngiltere, Fransa, Avusturya, Avustralya, İspanya, Almanya,

Belçika, Kanada, Portekiz ve Yeni Zelanda gibi ülkelerde de uygulanması söz konusu olmuştur (Parlak ve Sobacı, 2012: 314).

TKY'nin önem kazanmasıyla Türk kamu yönetiminde Milli Eğitim Bakanlığı, İşçileri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, DİE, SSK, DPT, belediyeler, bazı üniversiteler ve hastaneler gibi kurumların TKY uygulamalarını kullanmaya başladığı görülmektedir (Parlak ve Sobacı, 2012: 315; Leblebici vd, 2001: 131-132; Balcı, 2005: 206).

Kamu sektöründe toplam kalite yönetimi uygulanırken karşılaşılan problemler (Gencel, 2001: 200-201):

- Kaliteye inanmamak
- Değişime direnç göstermek
- Yönetim ve yöneticilerin davranışları
- Beklentilerin sıradan olması
- Durumun gerektiği kadar analiz edilememesi
- Kamu yönetiminin fazla büyük olması
- Baskı ve çıkar oluşumlarının etkili olması

Kamu yönetiminde TKY uygulamalarının kullanılması, özel sektör ve kamu sektörünün yerine getirdiği hizmetlerin kalite farklılıkları, müşteri-yurttaş kavramlarının birbirinden farklı olması, ürün ve hizmet farkı, kamu kurumlarının özel işletmelerin sahip olduğu bağımsız hareket edebilme serbestliğine sahip olmaması gibi nedenlerle eleştirilmiştir (Tarhan ve Ezici, 2011: 18-19).

1.4.2. Stratejik Yönetim

Strateji kelimesinin bilimsel kökeni eski Yunancadan gelmektedir. Bu dilde strateji, ordu anlamına gelen stratos ve yönetmek anlamına gelen ago kelimelerinin bir araya gelmesiyle meydana getirilmiştir. Strateji yönetim biliminde ise hedeflere ulaşmak için izlenilmesi gereken yolu ifade etmektedir (Söyler, 2007: 104).

Strateji genel anlamda, bir örgütün siyasete uygun olacak şekilde belirlediği hedeflere ulaşmak için her alanda aldığı tedbirler ve her çeşit araçtan yararlanması şeklinde ifade edilmektedir (Güçlü, 2003: 66).

Stratejik yönetim, örgütün çevresel koşullarının etkisi incelendikten sonra, koşullardan dolayı oluşabilecek fırsat ve tehditler hakkında değerlendirme yapılarak hedeflere ulaşmak amacıyla plan yapıp uygulamaya almak ve plan, uygulama ve amaç arasındaki uyumun gözden geçirilmesi ve örgütün üst seviyedeki yöneticilerinin yaptıkları çalışmalarla ilgili süreçlerdir (Sakin, 2018: 85; Turpcu, 2017: 12).

Stratejik yönetimin özellikleri şunlardır (Parlak ve Sobacı, 2012: 327):

- Tepe yönetiminin sahip olduğu bir işlemdir
- İşletmenin iç ve dış çevresini incelemeye olanak tanıyan, işletmenin elinde bulundurduğu kaynakları, fırsat ve tehditler ile güçlü ve zayıf yönlerini belirleyen yönetim tekniğidir
- Örgüte birlik ve bütünlüğü sağlar
- Stratejik yönetim bir analiz sanatıdır
- İyi ve net bir şekilde belirlenmiş hedeflere sahiptir
- İşletmenin amacını, vizyon ve misyonunu oluşturur
- Stratejik yönetimin amacı, işletmenin ilerideki performansını arttırmak, uzun vadede hedefler koymak, kararlı olmak ve verimliliğin artırılmasıdır (Şeker, 2012: 13)
- Stratejik düşünme konusunda yardımcı eder (Şeker, 2012: 13)
- Emek ve zamandan tasarruf etmeyi sağlar (Şeker, 2012: 13)
- Alınan kararlar, faaliyetler ve hedeflerle ilgili olarak en alt birimlerden başlayarak herkesin ortak hareket etmesini sağlar (Güçlü, 2003: 74)

Devlette ve kamusal hizmetlerde hedeflerin alternatif maliyetler ile nispi öncelikler bakımından açık ve net olması, sebepler, tehditler, fırsatlar ve olması muhtemel gelecekle alakalı yoğun bir kavrayış etrafında temellenmesi, yaratıcı olması, keşfedip yeni yeni olasılıklar planlaması, stratejide hak sahibi olan, uygulanması ve finanse edilmesi ile ilgilenen herkesle birlikte geliştirilir ve açık bir şekilde taraflara anlatılması gibi iyi stratejiler bulunmaktadır (Arıbaş, Nalcı, 2013: 82).

Stratejik yönetim süreci, kurumun hedeflerine ulaşmak amacıyla stratejik planlama yapmasını, yaptığı bu planı gerçekleştirebilmek için politikalar oluşturması ve örgütsel yapı becerisiyle stratejilerin uygulanmasını sağlaması ve bütün bu

çalışmaların yönetimin hedefleri ile uygun olmasının stratejik denetimi olmak üzere üç ana aşamadan meydana gelmektedir (Söyler, 2007: 105).

Stratejik plan ile ilgili olarak bir örgütün çevresini tanıması, misyon ve hedeflerini tanımlaması, paydaşlarını belirlemesi, güçlü ve zayıf yönlerini çözümlemesi ve eylem planını uygulamaya geçirebilmesi için sınırları belirler. Stratejik planlama örgütün ne olduğunu bilmesi, ne yapmakta olduğu ve ne için yaptığını şekillendiren, izleyeceği yolu belirleyen eylemleri ve temel kararları oluşturmak için danışma ve disiplin sürecidir (Arıbaş, Nalcı, 2013: 83).

Üst yönetim tarafından stratejiler belirlenip stratejik plan hazırlandıktan sonra uygulama aşamasında belirlenen stratejiler neredeyse tüm örgütün katılımı ile gerçekleştirilecektir (Parlak ve Sobacı, 2012: 330-331). Stratejik uygulama aşamasında stratejilere uyum sağlayacak örgütsel yapının oluşturulması ve bütün kaynaklar kullanılarak sistemin harekete geçirilmesi, belirlenen stratejileri uygulayabilecek kalitede insan kaynaklarının belirlenmesi, eğitilmesi ve bunlara elverişli yönetim birimlerinin belirlenmesi ve liderlerinin seçilmesi ile birlikte uygun örgütsel ortamın sağlanması icap etmektedir (Kaya, 2010: 33).

Stratejilerin denetlenmesi aşamasında, yapılan stratejiler ve örgüt faaliyetleri incelendiğinde; elde edilen sonuçların beklenen başarı, performans ve standartlarla kıyaslaması yapılır ve bu kıyas sonucunda gerekli görülürse stratejik planda değişiklikler yapılır (Parlak ve Sobacı, 2012: 331; Yörük ve Bozok, 2015: 3-4).

1.4.3. Personel Yönetimi

Kamu personel yönetimi, kamu kurumlarının yürütmek zorunda olduğu kamusal hizmetleri sunan kamu çalışanlarının bağlı olduğu uygulama ve kurallar bütünüdür. Kamu personel yönetimi bu çalışanların teşkilatlandırılması ile yönetilme sistemini inceleyen, var olan problemleri günün şartlarında çözüme kavuşturmayı amaç edinen normatif bir disiplindir. Kamusal hizmetlerin yerine getirilmesini sağlayacak olan personel sistemi, hizmet sunumu için gereken sayı ve kalitede personelin temin edilmesi, istihdam koşullarının belirlenmesi, sistem yönetiminin örgütlenmesi, çalışanların alacakları ücretlerin belirlenmesi, çalışanların kamu hizmetine uygun olacak şekilde eğitilmesi gibi konularda giderek önem kazanmaktadır (Eroğlu, 2010: 226).

Ülkemizde kamu sektörü personel yönetiminde yaşanan temel sorun alanları (Yılmazöz, 2009: 299):

- Liyakat ilkesinin işler hale getirilememesi
- Kariyerleri geliştirme fikrinin gerçekleştirilememesi
- Kamu sektöründe ücret dengesinin kurulamaması
- İhtiyaçları karşılayabilmek için bilimsel sınıflandırma yapılamaması
- Personel yönetim biçiminin yasalar ile düzenlenmesine işlerlik kazandırılmaması
- Profesyonel yönetici sınıfının oluşturulamaması
- Hali hazırda bulunan personelin nitelik bakımından yeterli olmadığına inanılması
- İşe uygun personeli bulma konusunda yaşanan güçlükler
- Kamu personelinin değişik statülerde görev yapmasından kaynaklı ücret adaletsizlikleri

1.4.4. E-Devlet Uygulamaları

20. yüzyılın sonlarına doğru küreselleşme, sosyal bilimcileri oldukça meşgul eden mevzulardan birisiydi. Küreselleşme insanların tek tipleşmesi, dünyanın köy durumuna gelmesi, yerelin ulus ötesinde bulunan unsurlarla iletişime geçebilme olanakları gibi öğeleri bulunduran ve çok katmanlı olarak gelişim gösteren bir unsurdur (Aybudak, 2017: 234).

Günümüzde ekonomi ve teknolojinin süratle gelişim göstermesi, büyümesi ve yaygınlaşmasından dolayı zamana uyum sağlamak için bilgi, sürekli takip edilmesi gereken bir öğeye dönüşmüştür. Üretimin en temel kaynağının bilgi olduğu düşünülürse bundan sonra rekabet ortamında bilgiyi en doğru şekilde kullanabilen ve kontrol edenlerin elinde güç bulunmaktadır (Sargın, 2018: 15).

Klasik devlet anlayışında vatandaşlar devlet tarafından yerine getirilen hizmetlerde pek çok bürokrasi işlemiyle karşılaşmaktadır Basit prosedürler görevliler için uygulaması güç olan yapılar haline geldiği için işlerin yapılabilmesi için çok sayıda personel ve memur istihdam edilmektedir. Bunlara ek olarak basit işlemler için

pek çok form doldurulması ve imza atılması gerekebilmekte, prosedürler aylarca sürebilmektedir (Demirel, 2006: 83).

Bulduğumuz devirde ise bilgi teknolojileri, kurumların yapısını, işleyişini, değişimini ve performansını etkileyen ana etken olmakta ve kamu sektörü ile özel sektör bilişim teknolojilerinden oldukça etkilenmektedir. Personeller artık kağıtları kullanmak yerine byte'larla çalışmakta olup, veri tabanları kullanılan dosya dolaplarının yerine geçmektedir. Bu süreçte de devletler "E-DEVLET" e dönüşerek sundukları hizmet kalitesini daha iyi hale getirerek performanslarını arttırmayı amaçlamakta ve klasik devlet modelinden uzaklaşmaya başlamaktadır (Demirel, 2006: 83). Geleneksel devlet modeli kamu hizmetlerine ulaşmak için kamu binalarına giderek, kısıtlı zamanlarda manuel olarak kağıt üzerinde işlemlerin gerçekleştirilmesini içerirken, e-devlet uygulaması kamu hizmetlerine ulaşmak için bilgi ve iletişim teknolojilerinin değişik formlarından yararlanmayı içermektedir (Sönmez, 2019: 26).

Aşağıdaki tabloda bu değişimi görmek mümkündür (Demirel, 2006: 83):

Tablo 1: Geleneksel Devlet Anlayışı İle E-Devlet Anlayışının Karşılaştırılması

GELENEKSEL DEVLET ANLAYIŞI	E-DEVLET ANLAYIŞI
Bürokratik Kontroller	Bireye Hizmet ve Toplumun Güçlendirilmesi
İzole Edilmiş İdari Fonksiyonlar	Entegre Kaynak Hizmetleri, Açık ve Şeffaf Devlet
Kağıt İş ve Dosyalama	Elektronik Hizmet Teslimatı
Zaman Tüketen Süreçler	Hızlı Seri İş Süreçleri
Elle Düzenlenen Finansal Sözleşmeler	Elektronik Fon Transferi (EFT)
Garip Raporlama Sistemleri	Bilgiye Esnek Erişim
Bağılantısız, Birbirinden Kopuk Bilgi Teknolojileri	Bütünleşmiş Ağ Çözümü
Her Dönem İdareci Seçimi	Gerçek, Katılımcı ve Sürekli Demokrasi

Kaynak: (Şahin ve Örselli, 2003: 347)

E-devlet, bilişim teknolojileri tabanında kamu hizmetlerinin tekrar şekillendirilmesini ve bu sayede ticari kuruluşlar ve vatandaşlar ile devletin değişik birimleri arasında iletişim yöntemlerinin çoğalmasıyla bürokratik süreçlerin otomasyona dönüşümünü izah etmek için kullanılan bir kavramdır (Baştan ve Gökbnar, 2004: 72).

E-Devlet uygulamalarının genel amaçları (Şahin, 2014: 75-76):

- Kamu hizmetlerinin vatandaşların ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi ve yürütülen hizmetlerde kalitenin artırılması
- Kamu kurumlarının daha güvenilir hale getirilmesi
- Bilgi ve iletişim alanında maliyetlerin azaltılması

- Kamu hizmetlerinin sunum ve dağıtım maliyetlerinin azaltılması
- Kamu hizmetlerinin 7/24 yürütülmesi
- Vatandaşlar, özel sektör ve kamu sektörü arasında bulunan mesafeyi azaltılması ve bölgelerin hepsine eşit seviyede kamu hizmeti sunulması
- Yolsuzluk ve rüşvet olaylarının önüne geçilmesi
- Kamu hizmetlerini yerine getirirken çabukluk
- Bürokratik prosedürlerin azaltılması
- Kamu kurumlarında bilgi bütünlüğünün sağlanması
- Merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında etkili ve iyi bir haberleşme ağının kurulması
- Kamu yönetimlerinin iş görmez ve hantal olduğuna dair izlenimin değiştirilmesi
- Kamu yönetiminin daha esnek hale getirilmesi

Başka bir ifadeyle e-devlet, devletin halka karşı yürütmekle mükellef olduğu hizmet ve görevler ile devlete karşı vatandaşların yerine getirmekle yükümlü olduğu vazifeleri karşılıklı bir şekilde elektronik ortamda güvenli ve devamlı olarak yerine getirmesidir (Meydanlı, 2010: 21).

Elektronik hizmetler sunulurken ortaya çıkan güven sorununun önemi; hizmet sunumu noktasında dönüşüm yapan devletin, bu tarzda bir girişimin karşılık görebilmesi için klasik hizmetleri yerine getirme usulüne duyulan güveni ve hizmetlerindeki eski kaliteyi elektronik hizmet sunumu noktasında yakalayamaması gerekliliğidir (Şahin ve Taşpınar, 2014: 92).

Ülkemizde kamu sektöründe teknolojik dönüşüm çalışmalarında bulunan kurumların en önemlilerinden biri Cumhurbaşkanlığı'na bağlı olarak hizmet sunan Dijital Dönüşüm Ofisi'dir. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin uygulanmaya başlanmasıyla birlikte göreve başlayan bir kamu örgütüdür. Bu ofis Dijital Türkiye (e-devlet) kapsamında verilen hizmetlerin sunumunda aracı olarak kamu yönetimlerinin dijital ortamda dönüşümünü başlatmak, bilgi ve siber güvenliği sağlamak için projeler gerçekleştirmek, Türk kamu kurumlarının merkez, taşra ve yurt dışında bulunan örgütlerinin elektronik ortam üzerinde tanımlanması ve paylaşımının yapılması

doğrultusunda çalışmaların koordinasyonunu sağlamak gibi görevleri vardır (Çeliksoy, 2020: 721-722).

E-devlet uygulamaları yapılırken dünyada ve ülkemizde; e-devlet hizmetinin verileceği sitenin tasarlanması, uygulanması, bilgi teknolojilerinin pahalı olması, vatandaşların kabullenme veya ilgi eksikliği, kişisel gizliliğin korunması, güvenlik, elektronik kayıtların korunması, teknik alt yapının korunması, bant genişliği, vatandaşlara standartlaşmış hizmet sunumu, eğitim, erişilebilirlik, ekonomik eşitsizlik, elektronik ortamda işlenen suçlar, elektronik imzanın kabulü, çalışan personelin nitelikleri açısından yetersiz olması, e-hizmetlerin fiyatlandırılması gibi konularda sorunlarla karşılaşabilmektedir (Şahin, 2014: 86-87; Parlak ve Sobacı, 2012: 251-252).

1.5. YENİ KAMU İŞLETMECİLİĞİNE YÖNELTİLEN ELEŞTİRİLER

Yeni kamu işletmeciliği yaklaşımının olumlu yönlerinin yanı sıra eleştiri alan tarafları da vardır. Kamu sektöründe çok belirgin amaçlar koymak ve bu amaçların meydana getireceği sonuçları önceden tahmin edebilmek oldukça zordur. Bu sebeple, yeni kamu işletmeciliği yaklaşımının, özel ve kamu sektörü arasında görülen bu büyük farka önem vermeden ele alan öngörülerini geçerli değildir (Akar: 2018: 486).

Yeni kamu işletmeciliğine yapılan temel eleştiriler, müşteri modelinin bütün kamu hizmetlerine uygun olmaması, tarafsızlık, geniş amaçlı hizmetlerin olması gibi unsurların kalkması, özel sektörde kullanılan yönetim araçlarının kamuda uygulanması konusunda zorluklar yaşanması, kamu yararı ve toplumsal sorumluluk gibi öğelerin yerini alması, toplumsal boyuta önem verilmemesi ile kamu hizmetlerinin metalaştırıldığı yönündedir (Kaçer ve Erat, 2014: 35-36).

Personel istihdamıyla ilgili olarak çıkarılan “Kamu Yönetimi Temel Kanun Tasarısı” ve kamu çalışanlarının sözleşmeli personel konumuna getirilmesi fikri de, kamu çalışanlarının kazanılmış haklarını yitirmesine neden olmaktadır. Zira getirilen bu modelle memurlar korumasız kalmaktadırlar. Tekrar bu tasarı yöntemiyle geliştirilen “Performansa göre ücret” uygulaması kamu personelleri arasında çatışma yaşanmasına ve problemlerin meydana gelmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda toplumsal bakımdan incelendiğinde huzursuzluklar meydana getirmektedir. Bu

huzursuzlukların giderilmesi için kamu görevlilerinin sözleşmeli personel konumuna getirilmemesi gerekmektedir (Akar, 2018: 486).

2. İKİNCİ BÖLÜM: BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ YÖNETİMİ

2.1. BELEDİYE YÖNETİMİ

Ticaret burjuvazisinin XI. ve XII. yüzyılda gelişim göstermesiyle kentlerde yaşayan insanların, ortaya çıkan yeni sınıfla yerel hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla sahip oldukları özerklik, belediye adıyla kurumsallaştırılmıştır (Demirdağ, 2019: 13).

Belediyeler, dünyada yerel yönetim kurumları içinde önemli bir yer teşkil etmektedir. Her ülkede farklı şekilde yapılanan yerel yönetim kurumlarının neredeyse tamamında belediyelerin bulunduğunu söyleyebiliriz (Yontar, 2019: 72). Belediyelerin yerine getirdikleri hizmetlerin vatandaşların günlük yaşantısını yakından ilgilendirmesi sebebiyle ülkemizde ve diğer ülkelerde halka en yakın yerel yönetim kuruluşlarıdır (Bayrakçı, 2009: 105). Halkın devleti tanınması daha çok halka en yakın kuruluş olan belediye hizmetlerine bağlıdır. Bu hizmetler layıkıyla yerine getirildiğinde halk gözündeki itibar artar ve böylece idare ile halk arasında yakınlaşma olur (Ulusoy ve Tekdere, 2019: 169). Akla ilk gelen yerel yönetim kuruluşu olan belediyeler, halka yakınlığından dolayı vatandaşların arzu ve isteklerini daha doğru bir şekilde tespit ederek yerine getirdikleri hizmetlerle günlük hayatta etkili olmaktadır (Topal, Şahin ve Topal: 2019: 5).

Belediye tanımı yürürlükte olan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 3. maddesinde şu şekilde yapılmıştır. *“Belediye: Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini ifade etmektedir”*.

Yerel nitelikteki kamusal hizmetleri uygularken, yönetim organları seçimle belirlenen yerel yönetim kurumları önem arz etmektedir. Burada dikkat etmemiz gereken konu, yerel nitelikli kamusal hizmetlerin çok çeşitli olması ve coğrafi konum, sosyokültürel, çevresel ve ekonomik nitelikteki etkenlere göre değişiklik göstermesidir (Memiş, 2019: 161).

Belediyelerin zamanla daha fazla önem kazanması ve son zamanlarda kamusal hizmet sunumunda vatandaş odaklı anlayışın benimsenmesi fikri, belediyelerin oluşturdukları politikaları ve uygulayacakları hizmetlerin vatandaşın beklentilerini karşılayacak ve memnuniyetlerini sağlayacak şekilde tasarlanmasını gerektirmektedir

(Topal, Şahin ve Topal, 2019: 5-6). Kamusal hizmetler sunulurken kamu kurumlarını müşteri/vatandaş odaklı olmaya zorlayan sebepler arasında taahhütler ve siyasal baskılar bulunmaktadır. Bu zaman zarfında müşteri kavramına yüklenen anlam genişletilmiştir. Artık müşteri yalnızca hizmet karşılığında para ödeyen kişi değil; hastanelerdeki hastalar, toplu taşıma araçlarıyla seyahat eden vatandaşlar, bankalardaki hesap sahipleri, okulda eğitim alan öğrenciler gibi kurumların yerine getirdiği hizmetlerden faydalanan herkesi kapsayacak şekilde tanımlanmaktadır (Akyıldız, 2012: 4421).

Vatandaşların memnun olmasını sağlayan etmenler şu şekilde sıralanabilir (Peker,1996'dan Topal, Şahin ve Topal, 2019: 6):

- Yönetimin ortaya koyduğu faaliyetler üzerinde bilgilendirilmesi,
- Belediye bünyesinde görev yapan yöneticilere ulaşabilme kolaylığı,
- Gelişen, kararlı, şeffaf yönetim anlayışı,
- İlçeler hakkında alınan kararlarda vatandaşların katılımlarının sağlanması.

Kamusal hizmetlerin yerine getirilmesi sürecinde, merkezi yönetimin bazı yetersizliklerinin ortadan kaldırılması açısından mühim bir dengeleme işlevi üstlenen belediyelere verilen görev ve sorumluluklar arttıkça, kamusal hizmet sunum sürecinde merkezi yönetim daha az rol almakta ve daha makro planlara konsantre olmaktadır. Ayrıca belediyeler aracılığıyla yerel seviyede piyasa ekonomisi benzeri bir rekabet ortamının ortaya çıkması ve kamusal hizmet sunumunda daha yenilikçi metotların denenmesi gibi pek çok gelişmenin altyapısı meydana getirilmektedir (Ulusoy ve Tekdere, 2019: 169).

Türkiye’de çağdaş belediyelerin kurulma teşebbüsleri Tanzimat Döneminde söz konusu olmuştur (Ulugöl, 2018: 4). Osmanlı Devleti’nin büyüyüp genişlediği 14. ve 16. yüzyıl arasında meydana gelen ve 19. yüzyıla gelinceye kadar süregelen dönem “klasik dönem” olarak adlandırılmaktadır (Kocaoğlu, 2015: 148). Osmanlı’da batılı tarzda belediye kurumunun varlığı klasik dönem adı verilen Tanzimat’tan önce söz konusu değildi (Bayrakçı, 2009: 106). Osmanlı şehir yönetiminde 19. yüzyıla kadar geleneksel yapı sürdürülmüştür. Bu tarihe gelinceye kadar şehirlerde padişahı temsilen memurlar görev yapmıştır (Ulugöl, 2018: 4). Osmanlı’da yerel yönetim faaliyetleri klasik dönemde, özellikle kadılar ve kadıların yardımcılığını yapan mimarbaşı,

muhtesip gibi kişilerle esnaf birlikleri (lonca) ve vakıflar tarafından, “meşveret” adıyla bilinen meclislerin danışmanlığında yürütülmektedir (Kocaoğlu, 2015: 150). Bu klasik kurumlar, merkezi yönetimden ayrı bir özerkliğe sahip değillerdi. Yerel hizmetleri gerçekleştirecek kişi veya kurumların belirlenmesinde yerel halkın hiçbir etkisi bulunmamaktaydı (Söztutar, 2019: 13-14).

Tanzimat’tan önceki dönemde göreve atama ile gelen Kadı’lar, padişahı temsilen görev yaparak Osmanlı kentlerinin asıl yöneticisi olup aynı zamanda adli, mülki ve beledi yetkilerin tamamına sahip olmuşlardır (Ulugöl, 2018: 4).

Kadıların belli başlı beledi görevleri şu şekilde sıralanabilir (Bayrakçı, 2009: 106-107):

- Mahallin dirlik ve düzenini sağlamak,
- Çevrenin temizliğini temin etmek,
- Konulan emir ve yasaklara uygun davranmayanlara ceza vermek,
- Tedbir, tembih ve yasaklar koymak,
- Gerekli düzenleme ve imar çalışmalarını yapmak,
- İhtiyaç maddelerinin el altında alınıp satılmasını önlemek.

Günümüzde modern belediyelerin üstlendiği birçok yerel nitelikteki kamusal hizmetleri Osmanlı’da vakıflar yerine getirmekteydi. Vakıf, kamunun çıkarına uygun olarak belirli bir malı, hizmet veya hizmetlere devamlı olarak tahsis etmektir. Selçuklu ve Osmanlı döneminde, varlıklı kişilerden vakıf eserleri yapmaları beklenmiştir. Bu kişilerde toplumun kullanımına yönelik aşevi, çeşme, han, köprü, cami, medrese, kütüphane ve misafirhane gibi vakıf eserleri yapmışlardır (Söztutar, 2019: 14).

Lonca, esnafların birbiriyle dayanışma içinde olması amacıyla kurulan ve devletin kontrol ettiği organizasyonların bulunduğu alana verilen isimdir (Akbaş, Bozkurt ve Yazıcı, 2018: 173). Su ihtiyacının karşılanması, çarşı yollarının aydınlatması, yapımı, temizliği, personelin eğitilmesi, hizmetlerde belirli bir standardın yakalanması, malların kalitesi gibi çalışmaları kurdukları organizasyonla yapmışlardır (Söztutar, 2019: 15). Faaliyetlerine Bakıcılar Çarşısı, Demirciler Çarşısı gibi değişik çarşılarda devam eden esnafların bağlı oldukları loncalar da kendi adlarıyla anılmaktadır (Akbaş, Bozkurt ve Yazıcı, 2018: 173).

19. yüzyıla gelindiğinde, imparatorluğun tamamında meydana gelen bozulmadan kadılık kurumu da etkilenmiş ve 1826 yılında Yeniçeri Ocağı'nın lağvedilmesiyle birlikte kent hizmetleri kapsamında önemli bir dayanağını kaybederek belediye hizmetlerini yapamaz hale gelmiştir. Buna bağlı olarak 1826 yılında İhtisab Nazırlığı kurularak beledi hizmetler bu kuruma bırakılmıştır. Bu kuruma bağlı olarak görev yapmak üzere taşrada İhtisab Müdürlükleri örgütlenmiştir (Bayrakçı, 2009: 107). Evkaf Nazırlığının 1836 yılında kurulmasıyla vakıfların yerine getirdiği hizmetlerin bu kuruma devredilmesiyle kadıların yalnızca yargıçlık görevi kalmıştır. Fakat, 1839'dan sonra İhtisab Nazırlığının beledi hizmetler kapsamında faaliyetlerini kaybetmesi ve 1854'de Kırım Savaşı'nın ortaya çıkmasıyla belediye hizmetlerindeki yetersizlik savaş koşullarının da etkisiyle daha göze çarpar hale gelmiş ve zorlaşmıştır (Parlak ve Sobacı, 2012: 140).

Tanzimat Dönemine geçmeden önce bu dönemlerde yerel yönetimlerde söz sahibi olan ayanların Sened-i İttifak ile elde ettiği ayanların yükseliş dönemine kısaca değinmekte fayda vardır.

Osmanlı'da ayanlar, halkın devletle kurduğu ilişkinin düzenlenmesini sağlayan kişilerdir. Osmanlı Devleti 16. yy'ın sonlarında denetim sistemleri ve merkezi otoritesinin zayıflamış olmasıyla, eskiden sahip olduğu gücünü kaybetmeye başlamıştır. Bu durum bazı problemlerin yaşanmasına sebep olmuştur. Yer aldıkları bölgelerde güç sahibi olan ayanlar, devlet bekasının korunmasına birer tehdit olarak meydana gelmişlerdir. Sadrazam Mustafa Paşa bu tehdidi ve muhtemel bir ayaklanmayı henüz küçükken ortadan kaldırmayı planlamış, devletin başı olan padişah ve ayanlar arasında anlaşma sağlayarak, bu problemlerin çözülmesini amaç edinmiştir. Sened-i İttifak bu amaç doğrultusunda hazırlanmıştır (<https://www.sabah.com.tr/egitim/2021/03/19/sened-i-ittifak-nedir-hangi-padisah-zamaninda-imzalanmistir-sened-i-ittifak-tarihi-maddeleri-ve-ozellikleri-e1>) (Erişim Tarihi: 26.07.2021).

Senet-i İttifak'ın maddeleri özetlenecek olursa şu şekilde sıralanabilir (Ulu, 2018: 31):

- Padişahın otoritesi yok olursa, devlette yok olacaktır. Bu otoriteye baş kaldırılacak olunursa, buna topluca karşı gelinecektir.

- Devletin eğitilmiş ve düzenli bir ordusu kurulmazsa, devlet ayakta duramayacaktır. Devletin ve ayanların varlıklarını sürdürmesi, düzenli ordunun oluşturulmasına bağlı olmaktadır. Buna engel olmak için uğraşanların ortadan kaldırılmasında hep beraber hareket edilecektir.
- Vergiler doğru bir şekilde alınmalı, padişahın verdiği emirler ile koyduğu yasaklar ülkenin her yerinde uygulanmalıdır. Bu noktada ayanlar devlete destek verecek, ortaya çıkan sorunlar birlikte çözülecektir.
- Padişahın verdiği emirleri uygulayan kişi sadrazamdır. Bundan dolayı ona karşı gelinmeyecektir. Ona karşı gelenlerin durdurulmasında ayanlar yardım edecek, eğer sadrazam görevlerini kötüye kullanırsa ona karşı gelebileceklerdi.
- Devlet taşrada bulunan ayana haksız bir saldırı yaparsa, bunun önüne ayanlar hep birlikte geçeceklerdir. Şeriat kurallarının uygulanmasına karşı gelenler, haksızlık yapanlar ve halka zulüm eden kişiler birlikte engellenecektir. Suç teşkil edecek bir eylemde bulunulduğunda, ilk olarak soruşturma yapılacak, bunun sonucuna göre sadaret makamı tarafından suçu işleyen kişiye gerekli ceza verilecektir.
- Merkezde bir ayaklanma olduğunda, askeri ocaklar ya da bunların başkanlarınca karışıklık çıkarıldığında, ayanlar izin alma zorunluluğu olmadan merkeze giderek düzen ve güvenliğin sağlanmasına çaba gösterecek ve suçu işleyenlerin ceza almalarını sağlayacaktır.
- Halkın korunması devletin ilk görevidir. Her bir ayan buldukları bölgenin güvenliğini sağlayacak ve vergilendirmede adil olacaktır. Ayanlar ve vükela arasında haksız vergilerin kaldırılması konusunda fikir alışverişi yapılması kararlaştırılmıştır.

Bu anlaşma ile ilk kez padişahın yetkilerinin kısıtlandığı ve taşrada söz sahibi olan ayanlara bir takım haklar tanındığı görülmektedir. Bu noktada bu belge önem arz etmektedir (<https://www.sabah.com.tr/egitim/2021/03/19/sened-i-ittifak-nedir-hangi-padisah-zamaninda-imzalanmistir-sened-i-ittifak-tarihi-maddeleri-ve-ozellikleri-e1>) (Erişim Tarihi: 26.07.2021).

Osmanlı'da çağdaş anlamda belediyelerin oluşturulmasına yönelik ilk çalışmalar, II. Mahmut dönemindeki yenileşme hareketleriyle ortaya çıkmış ve 1839'da Tanzimat'ın ilan edilmesiyle devam etmiştir (Ulugöl, 2018: 4). Osmanlı

Devleti'nde Kırım Savaşı sırasında müttefik ülkelerin de etkisiyle, çağdaş anlamda ilk belediye örgütü 1854'de İstanbul Şehremaneti adıyla kurulmuştur. Çağdaş belediyecilik anlamında İstanbul Şehremaneti'nin kurulması iyi bir başlangıç olarak kabul edilemezdi. Çünkü değişen yalnızca İhtisab Nazırlığının adıydı (Bayrakçı, 2009: 107-108). İstanbul Şehremaneti'nin başında bulunan belediye başkanı, o dönemde Şehremini olarak adlandırılmakta ve göreve atama ile gelmekteydi. Şehreminin yanında atamayla göreve gelen, 12 üyeden oluşan, karar ve danışma organı olan Şehir Meclisi bulunmaktaydı (Parlak ve Sobacı, 2012: 140).

İstanbul Şehremaneti'ne verilen görevler şunlardır (Ulugöl, 2018: 5);

- İnsan yaşamı için zorunlu ihtiyaçları temin etmek
- Narh belirlemek ve denetlemek
- Kentin kaldırım yapımı ve bunların onarımını yapmak
- Temizlik işlerinin yapılmasını sağlamak
- Esnafları denetlemek ve çarşı, pazarın fiyat, tartı ve kalite kontrolünü yapmak
- Önceden İhtisab Nazırlığının tahsil ettiği vergi ve resimleri maliyeye teslim etmek

İstanbul Şehremaneti kurumu, kent halkının yönetime aktif olarak katılmaması, bilgi eksikliği ve tecrübe sahibi olmamaları sebebiyle uygulamada başarı elde edememiştir (Parlak ve Sobacı, 2012: 140). Bunun üzerine 1855'de İstanbul'u on dört adet belediye dairesine bölen İltizam-ı Şehir Komisyonu tesis edilmiştir (Bayrakçı, 2009: 108). Ancak İstanbul'da belediyelerin her semtte örgütlenmesinin zor olacağı düşünüldükçe ilk başta sadece yabancıların çoğunluğunun yaşadığı Beyoğlu-Galata bölgesinde uygulama yapılması üzerinde anlaşıldı ve Altıncı Belediye Dairesi olarak adlandırıldı (Söztutar, 2019: 16). Altıncı Belediye Dairesi'nin havagazı, sokak, su, kaldırım hizmetlerinin yerine getirilmesi, gıda fiyatlarının belirlenmesi, halka açık alanların kontrolünün yapılması, tartı ve ölçü aletlerinin denetlenmesi, onarım hizmetleri gibi görevleri bulunmaktadır (Bapbacı, 2017: 42).

Dersaadet İdare-i Belediye Nizamnamesi 6 Ekim 1868 tarihinde yürürlüğe girmiş ve İstanbul'da belediye teşkilatlarının yaygınlaştırılması kararı alınmıştır. Bu kapsamda, İstanbul'da Şehremaneti'nin tekrar kurulması ve İstanbul'un 14 belediye dairesine bölünmesi tekrar söz konusu olmuştur. Fakat, 14 belediye dairesinden bir

kısmı oluşturulabilmiş, belediye teşkilatlarının yaygınlaştırılması konusunda başarı elde edilememiştir (Parlak ve Sobacı, 2012: 141).

İstanbul haricinde modern belediye teşkilatlanmasının taşradaki gelişimi 1864 Vilayet Nizamnamesiyle gündeme gelmiştir. Bu nizamnameden sonra belediyeler özellikle liman kentlerinde kurulmaya başlanmıştır (Söztutar, 2019: 16). Nizamnameyle birlikte, Osmanlı Devleti'nin yönetim sisteminde esaslı değişiklikler yapılmış, eyalet düzeninden il düzenine geçişte önemli bir başlangıç olmuştur. Nizamname kararlarına göre; vilayetler sancaklara ayrılacak, sancaklar kazalara ayrılacak, kazalar ise karyelere ayrılmıştır (Bayrakçı, 2009: 110).

Taşrada oluşturulan belediyelerin ilk yasal tabanı 1871 tarihinde yayınlanan İdare-i Umimiye-i Vilayet Nizamnamesi ile oluşturulmuştur (Söztutar, 2019: 16). Bu nizamnamede sancak, vilayet, ve kazaların merkezinde yer alan her kent ve kasabada belediye işlerinin görülmesi için belediye meclisi olacağını ortaya koymuş, fakat bu meclisler güçlü bir varlık gösterememiştir (Bayrakçı, 2009: 110).

Galata ve Beyolu bölgesinde denemesi yapılan belediye teşkilatlandırılması çalışmaları birkaç sene içinde İstanbul'un genelini kapsadı ve 1877 tarihinde yürürlüğe giren Dersaadet Belediye Nizamnamesiyle İstanbul'da bulunan belediyeler on dörtten yirmiye çıkartıldı. İstanbul dışında kalan belediler için düzenlemeler, aynı sene içinde yürürlüğe giren Vilayet Belediye Nizamnamesi ile yapılmıştır (Ulugöl, 2018: 5-6).

1877 tarihinde yürürlüğe giren Dersaadet Belediye Nizamnamesi ve Vilayet Belediye Nizamnamesi Türkiye'de düzenlenen ilk belediye kanunu olmakla birlikte, çeşitli değişiklikler yapılarak Cumhuriyet Dönemi'nde 1930 senesinde 1580 sayılı Belediye Kanununun yürürlüğe girmesine kadar uygulanmıştır (Bayrakçı, 2009: 110-111; Varcan, 2019: 87). Bu sırada 1876 Anayasası yürürlüğe girmiş, İstanbul ve taşrada teşkilatlanacak belediyelerin seçimle göreve başlayacak meclisler ile yönetilmesi, kuruluş, üyelerinin seçim yöntemi ve görevlerinin kanunla belirlenmesi kararlaştırılmıştır. İstanbul için 1877 yılında yürürlüğe giren Dersaadet Belediye Kanunu önceki belediye teşkilatlarını değiştirmeden korumuş fakat İstanbul'da bulunan 14 belediyeyi 20'ye çıkarmıştır (Varcan, 2019: 86).

Dersaadet Belediye Kanunu, 1912 yılında Dersaadet Belediyesi Hakkında Geçici Kanun ile İstanbul'da bulunan belediye dairelerini feshedilerek yerine belediye

şubeleri tesis edilmiştir. Şehir Meclisi kaldırılarak yerine encümen oluşturulması kararlaştırılmıştır. Şehremini göreve atama ile gelecektir. Bu yöntem 1930 yılına kadar uygulanmıştır (Bayrakçı, 2009: 111).

Cumhuriyet Dönemi yönetimi, yerel yönetim kurumlarını siyasi organ şeklinde değil, idari birimler olarak görerek yetki, görev, örgüt yapısını bu düşünceye göre oluşturmuştur. Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi konusunda birlik ve beraberlik anlayışının tehlikeye düşeceği görüşü nedeniyle tereddüt etmişlerdir (Söztutar, 2019: 17).

Ankara'da Türkiye Millet Meclisi aracılığıyla hükümete temel oluşturacak olan 1921 Anayasası hazırlanıp Teşkilat-ı Esasiye Kanunu ismi verilerek yürürlüğe konulmuştur. 23 maddeden oluşan bu anayasa yerinden yönetim konusuna önem vermiştir. 10-21. maddelerde düzenlenmesi yapılan taşra idaresi, vilayetlerin yerel işlerde özerkliğine dayandırılmıştır (Demirdağ, 2019: 25-26). Ancak 1921 Anayasası'nda yapılan düzenlemeler uygulama imkânı bulamadan 1924 Anayasası yürürlüğe girmiştir (Bayrakçı, 2009: 111).

Yerel yönetimler konusunda Cumhuriyet yönetiminin ilk çalışması köy yönetimiyle ilgilidir. Günümüzde hâlâ uygulanan 442 sayılı Köy Kanunu 1924 yılında yürürlüğe girmiştir (Söztutar, 2019: 17).

417 sayılı Ankara Şehremaneti Kanunu 1924 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu kanunla belediye yönetimi için genel bir düzenleme yapılmış olmayıp, Ankara'ya mahsus bir durumdur. Tanzimat bürokratları tarafından İstanbul için yapılan özel düzenlemeler ardından yeni kurulan devletin başkenti olan Ankara hakkında da benzer bir metot izlenmiştir (Demirdağ, 2019: 27). Bundan altı sene sonra 1930 tarihli 1580 sayılı Belediye Kanunu çıkarılarak belediyelerin ülke düzeyinde yapılandırılmasının yasal temeli atılmıştır. 1580 sayılı kanuna göre nüfusu 2000'i geçen alanlarda belediye örgütlenmesinin önü açılmıştır (Söztutar, 2019: 17-18).

Kanuna göre belediyelerin başlıca görevleri şu şekilde gruplanabilir (Pektaş, 2003: 11):

- Sosyal yardım ve sağlık görevleri
- Bayındırlık görevleri

- Tarımsal görevler
- Esenlik görevleri
- Eğitim görevleri
- Ulaştırma görevleri
- Ekonomik görevler
- Diğer Çeşitli görevler

1980’li yıllarda 1580 sayılı Belediye Kanunu’na göre teşkilatlanan belediyeler, büyük kentlerde nüfusun giderek artması nedeniyle açmaza girince 1984 yılına gelince 3030 sayılı Büyükşehir Kanunu yürürlüğe girmiştir (Söztutar, 2019: 18). 3030 sayılı Büyükşehir Kanunu ile büyükşehir belediyelerine ulaşım, kanalizasyon, sosyal, kültürel, hal ve mezbaha hizmetleri, çevre sağlığı gibi birçok görev verilmiştir. Fakat büyükşehir belediyelerinin finansal kaynakları ve teknik olanakları sözü edilen hizmetlerin sağlıklı bir şekilde sunulmasını mümkün kılmamaktadır (Pektaş, 2003: 13-14).

1930 tarihli 1580 sayılı Belediye Kanunu belediyelerin organik kanunu olup, 13.07.2005 tarihinde 5393 sayılı Belediye Kanunu yürürlüğe girene kadar varlığını sürdürmüştür (Parlak ve Sobacı, 2012: 142).

Yürürlükte olan 5393 sayılı belediye kanununun 4. Maddesinde belediyelerin kuruluşuyla ilgili şu hükümler bulunmaktadır: *Nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur.*

İçme ve kullanma suyu havzaları ile sit ve diğer koruma alanlarında ve meskûn sahası kurulu bir belediyenin sınırlarına 5.000 metreden daha yakın olan yerleşim yerlerinde belediye kurulamaz.

Köylerin veya muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için meskûn sahaslarının, merkez kabul edilecek yerleşim yerinin meskûn sahasına azami 5.000 metre mesafede bulunması ve nüfusları toplamının 5.000 ve üzerinde olması gerekir.

Bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerinin en az yarısından bir fazlasının mahallin en büyük mülki idare amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden buna gerek görmesi durumunda, valinin bildiri üzerine, mahalli seçim kurulları, onbeş gün içinde köyde veya köy kısımlarında kayıtlı seçmenlerin oylarını alır ve sonucu bir tutanakla valiliğe bildirir

İşlem dosyası valinin görüşüyle birlikte Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir. Cumhurbaşkanı kararı ile o yerde belediye kurulur.

Yeni iskân nedeniyle oluşturulan ve nüfusu 5.000 ve üzerinde olan herhangi bir yerleşim yerinde, Cumhurbaşkanî kararı ile belediye kurulabilir.

Belediye sınırlarının kesinleşmesi kanununun 5. maddesinde açıkça sıralanmıştır. Bu maddeye göre yeni kurulan bir belediyenin sınırları, kuruluşu izleyen altı ay içinde aşağıdaki şekilde tespit edilir:

- a) *Eskiden beri o yerleşim yerine ait sayılan tarla, bağ, bahçe, çayır, mera, otlak, yaylak, zeytinlik, palamutluk, fundalık gibi yerler ile kumsal ve plajlar belediye sınırı içine alınır.*
- b) *Belediye sınırlarını dere, tepe, yol gibi belirli ve sabit noktalardan geçirmek esastır. Bunun mümkün olmaması durumunda, sınır düz olarak çizilir ve işaretlerle belirtilir.*
- c) *Belediyenin sınırları içinde kalan ve eskiden beri komşu belde veya köy halkı tarafından yararlanılan yayla, çayır, mera, koru, kaynak ve mesirelik gibi yerlerden geleneksel yararlanma hakları devam eder. Bu haklar için sınır kâğıdına şerh konulur.*
- d) *Çizilen sınırların geçtiği yerlerin bilinen adları sınır kâğıdına yazılır. Ayrıca yetkili fen elemanı tarafından düzenlenen kroki sınır tespit tutanağına eklenir.*

Belediye sınırlarının kesinleşmesi kanununun 6. maddesinde şu şekilde hükme bağlanmıştır: *Belediye sınırları, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile kesinleşir.*

Kesinleşen sınırlar, valilikçe yerinde uygulanmak suretiyle taraflara gösterilir ve durum bir tutanakla belirlenir. Kesinleşen sınır kararları ile dayanağı olan belgelerin birer örneği; belediyesine, mahallî tapu dairesine, il özel idaresine ve o yerin mülki idare amirine gönderilir.

Kesinleşen sınırlar zorunlu nedenler olmadıkça beş yıl süre ile değiştirilemez.

Sınır uyuşmazlıklarının çözümü konusu kanununun 7. maddesinde *Bir il dâhilindeki beldeler veya köyler arasında sınır uyuşmazlığı çıkması hâlinde ilgili belediye meclisi ve köy ihtiyar meclisi ile kaymakamın görüşleri otuz gün süre verilerek istenir. Vali, bu görüşleri değerlendirerek sınır uyuşmazlığını karara bağlar. Büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin sınır değişikliklerinde büyükşehir belediye meclisinin de görüşü alınır.*

İl ve ilçe sınırlarının değiştirilmesini gerektirecek sınır uyuşmazlıklarında 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümleri uygulanır şeklinde açıkça belirtilmiştir.

Belediyelerin tüzel kişiliğinin sona erdirilmesi hakkında düzenlemeler kanununun 11. maddesinde yapılmıştır. Bu maddeye göre; *Meskûn sahası, bağlı olduğu il veya ilçe belediyesi ile nüfusu 50.000 ve üzerinde olan bir belediyenin sınırına, 5.000 metreden daha yakın duruma gelen belediye ve köylerin tüzel kişiliği; genel imar düzeni veya temel alt yapı hizmetlerinin gerekli kılması durumunda, Cumhurbaşkanî kararı ile kaldırılarak bu belediyeye katılır. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin mahalleleri, katıldıkları belediyenin mahalleleri hâline gelir. Tüzel kişiliği*

kaldırılan belediye ile köylerin taşınır ve taşınmaz mal, hak, alacak ve borçları katıldıkları belediyeye intikal eder.

Nüfusu 2.000'in altına düşen belediyeler, Cumhurbaşkanlığı kararı ile köye dönüştürülür. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin tasfiyesi il özel idaresi tarafından yapılır. Bu belediyenin taşınır ve taşınmaz malları ile hak, alacak ve borçları ilgili köy tüzel kişiliğine intikal eder. İntikal eden borçların karşılanamayan kısımları il özel idaresi tarafından üstlenilir ve vali tarafından İller Bankasına bildirilir. İller Bankası bu miktarı, takip eden ayın genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamının belediyelere ayrılan kısmından keserek ilgili il özel idaresi hesabına aktarır.

Tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerin bulunduğu yerleşim birimlerinde, hizmetlerin aksamadan yürütülmesi amacıyla, ilgili belediye veya büyükşehir belediyesi ve köye dönüşen yerlerde il özel idaresi veya köylere hizmet götürme birlikleri tarafından içme suyu, kanalizasyon, temizlik, çöp toplama, ulaşım, itfaiye ve diğer hizmetlerin yürütülmesi için gerekli tedbirler alınır ve ihtiyaç durumuna göre bu hizmetleri yürütmek üzere hizmet birimleri kurulabilir. Büyükşehir belediye sınırları içinde açılacak hizmet birimlerini yönetmek üzere, büyükşehir belediye meclis üyeleri veya diğer belediye personeli arasından görevlendirme yapılabilir. Mahalli hizmetlerin aksamadan yürütülmesi için vali veya kaymakamlar ilgili kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlar ve gerekli tedbirleri alır.

2.2. BELEDİYELERİN GÖREV, YETKİ ve SORUMLULUKLARI

Halka en yakın kurum olmasından dolayı vatandaşların yerel anlamda günlük ihtiyaçlarının karşılanmasından sorumlu olan belediyelerin, hizmetlerini vatandaşların beklentileri ve arzuları doğrultusunda yerine getirmesi vatandaşların memnuniyetini artıracaktır (Akyıldız, 2012: 4422).

Belediyelerin görev ve sorumlulukları 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinde şu şekilde yapılmıştır:

Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

- a) *İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanununun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. (...)Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler*

de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.

- b) (...) Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.

5393 sayılı Belediye Kanunu' nun 14. Maddesinin devamında belediyelerin görev ve sorumluluklarıyla ilgili şu düzenlemeler yapılmıştır:

“Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir.

Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.

Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar.

Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümleri saklıdır”.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15. Maddesinde belediyelerin yetkileri ve imtiyazları şu şekilde sıralanmıştır:

- a) *Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak.*
- b) *Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.*
- c) *Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek.*
- d) *Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak.*

- e) Müktesep haklar saklı kalmak üzere; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek; kaynak sularını işletmek veya işlettmek.
- f) Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek.
- g) Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak.
- h) Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek.
- i) Borç almak, bağış kabul etmek.
- j) Toptancı ve perakendeci hâlleri, otobüs terminali, fuar alanı, mezbaha, ilgili mevzuata göre yat limanı ve iskele kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettmek veya bu yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce açılmasına izin vermek.
- k) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu uyuşmazlıkların anlaşmayla tasfiyesine karar vermek.
- l) Gayrisihhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.
- m) Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek, izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan gıda maddelerini gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara vermek.
- n) Reklam panoları ve tanıtıcı tabelalar konusunda standartlar getirmek.
- o) Gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını; sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) depolama sahalarını; inşaat malzemeleri, odun, kömür ve hurda depolama alanları ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliği oluşmaması için gereken tedbirleri almak.
- p) Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksit sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.
- r) Belediye mücavir alan sınırları içerisinde 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu, 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve ilgili diğer mevzuata göre kuruluş izni verilen alanda tesis edilecek elektronik haberleşme istasyonlarına kent ve yapı estetiğı ile elektronik haberleşme hizmetinin gerekleri dikkate alınarak ücret karşılığında yer seçim belgesi vermek,

- s) *Belediye sınırları içerisinde, yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni hangi idare tarafından verilmiş olursa olsun, hizmete sunulacak olan asansörlerin tescilini yapmak, ilgili teknik mevzuat çerçevesinde yıllık periyodik kontrollerini yapmak ya da yetkilendirilmiş muayene kuruluşları aracılığıyla yaptırmak, gerekli hâllerde asansörleri hizmet dışı bırakmak.*

Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştay'ın görüşü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67 nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir.

2.3. BELEDİYE YÖNETİMİNİN ORGANLARI

2.3.1. Belediye Meclisi

5393 sayılı belediye kanununun 17. maddesinde “*Belediye meclisi, belediyenin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilmiş üyelerden oluşur*” tanımı yapılmıştır. Belediye kanununun 18. maddesinde belediye meclisinin görev ve yetkileri şu şekilde sıralanmıştır:

- a) *Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.*
- b) *Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.*
- c) *Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek. Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il çevre düzeni planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır.*
- d) *Borçlanmaya karar vermek.*
- e) *Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.*
- f) *Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek.*
- g) *Şartlı bağışları kabul etmek.*
- h) *Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin TL'den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragat karar vermek.*
- i) *Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.*

- j) *Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.*
- k) *Meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.*
- l) *Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.*
- m) *Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.*
- n) *Meydan, cadde, sokak, park, tesis ve benzerlerine ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesine karar vermek; beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek.*
- o) *Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.*
- p) *Yurt içindeki ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek.*
- q) *Fahrî hemşehrilik payesi ve beratı vermek.*
- r) *Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.*
- s) *Mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek.*
- t) *İmar plânlarına uygun şekilde hazırlanmış belediye imar programlarını görüşerek kabul etmek.*

2.3.2. Belediye Encümeni

5393 sayılı belediye kanununun 33. Maddesine göre *Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında;*

- a) *İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden oluşur.*
- b) *Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden oluşur.*

“Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı veya encümen üyesi, encümene başkanlık eder.

Encümen toplantılarına gündemdeki konularla ilgili olarak ilgili birim amirleri, belediye başkanı tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilir”.

5393 sayılı belediye kanununun 34. maddesinde belediye encümeninin görev ve yetkileri şu şekilde sıralanmıştır:

- a) *Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesinhesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.*
- b) *Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.*
- c) *Öngörülmeleyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.*
- d) *Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.*
- e) *Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.*
- f) *Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.*
- g) *Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.*
- h) *Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.*
- i) *Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek.*

2.3.3. Belediye Başkanı

5393 sayılı belediye kanununun 37. maddesine göre, “Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye başkanı, ilgili kanunda gösterilen esas ve usüllere göre seçilir.

Belediye başkanı, görevinin devamı süresince siyasî partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz”.

5393 sayılı belediye kanununun 38. maddesinde belediye başkanının görev ve yetkileri şu şekilde sıralanmıştır:

- a) *Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.*
- b) *Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.*
- c) *Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek.*
- d) *Meclise ve encümene başkanlık etmek.*
- e) *Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek.*
- f) *Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek.*
- g) *Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak.*

- h) Meclis ve encümen kararlarını uygulamak.
- i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek.
- j) Belediye personelini atamak.
- k) Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek.
- l) Şartsız bağışları kabul etmek.
- m) Belde halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak.
- n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, engellilere yönelik hizmetleri yürütmek ve engelliler merkezini oluşturmak.
- o) Temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneği kullanmak.
- p) Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

Belediye başkanlığının sona ermesini gerektirecek durumlar 5393 sayılı belediye kanununun 44. maddesinde şu şekilde sıralanmıştır

“Belediye başkanlığı, ölüm ve istifa hâllerinde kendiliğinden sona erer”.

Belediye başkanının;

- a) Mazeretsiz ve kesintisiz olarak yirmi günden fazla görevini terk etmesi ve bu durumun mahallin mülki idare amiri tarafından belirlenmesi,
- b) Seçilme yeterliğini kaybetmesi,
- c) Görevini sürdürmesine engel bir hastalık veya engellilik durumunun yetkili sağlık kuruluşu raporuyla belgelenmesi,

Meclisin feshine neden olan eylem ve işlemlere katılması, Hâllerinden birinin meydana gelmesi durumunda İçişleri Bakanlığının başvurusu üzerine Danıştay kararıyla başkanlık sıfatı sona erer.

2.4. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ YÖNETİMİ

Dar anlamda kentleşme, kent sayısı ile kentlerde yaşamına devam eden nüfusun artmasını ifade eden bir kavramdır. Fakat bu kavram yalnızca nüfus hareketi olarak anlaşılmalıdır (Gökkulu, 2010: 213). Ruşen Keleş’in yaptığı tanıma göre, kentleşme, ekonomik gelişme ve sanayileşmeye paralel olarak, kent sayısının çoğalması ve kentlerin büyümesine neden olan, toplum yapısında örgütlenme, uzmanlaşma ve iş bölümüne yol açan, insanların ilişki ve davranışlarında kentlere has değişiklikler olmasına neden olan nüfus birikimi sürecidir (Keleş, 1972: 6’dan Sağlam, 2006: 36).

Dünyanın her yerinde görülen kentleşme, bilhassa gelişmekte olan ülkelerde diğerlerinden daha hızlı gelişim göstermektedir. Bu konuda nüfus artışının hızlı olması

ve birey hareketliliği oldukça etkilidir. Hızlı kentleşme büyük kentlerin daha fazla büyümesi, kent merkezleri ve belediyeler dışında plansız ve düzensiz gelişmelere neden olmuş, büyük kentlerin yönetilmesi konusunda özel sistem arayışları söz konusu olmuştur (Varcan, 2019: 7). Büyükşehir yönetimi nüfusu hızla artan büyük yerleşim alanlarında yerleşimin plansız ve dağınık olması, geleneksel yönetimlerden başka ihtiyaçlara daha uygun olacak planlama ve yönetim tarzıyla yönetilmeleri için, kanunlarla meydana getirilen belediye türüdür (Koca, 2019: 49).

Türkiye’de hızlı kentleşmenin büyükşehirlere doğru olması, bu şehirlerin büyümesi ve hizmet türlerinin artmasına neden olmuştur. Buna rağmen yerel hizmetlerin koordine edilmesi, yerine getirilmesi ve optimum hizmet alanının kurulması konuları yetersiz kalmıştır. Bu nedenlerden dolayı büyükşehir yönetimine ihtiyaç duyulmuştur (Deniz, 2019: 35). Yürürlükte olan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 3. maddesinin (a) bendine göre “*Büyükşehir belediyesi: Sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idarî ve malî özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisini ifade eder*”.

1982 Anayasası yürürlüğe girmeden önce, Milli Güvenlik Konseyi’nin 11 Aralık 1980 tarihinde aldığı 34 nolu kararında büyükşehirlerin etrafında kurulan belediyelerin vazifelerini uygun olarak yapamadıkları nedeniyle zaman kaybetmeden merkez belediyeye bağlanmaları belirtilmiştir. Büyükşehir uygulamasına geçişte bu karar önem teşkil etmektedir (Özer, 2019: 117). Daha sonra kentlerin yakınlarındaki yerleşim alanlarının merkez belediyeye bağlanması uygulamalarını denetim altına almak amacıyla 1981 yılında 2561 sayılı Büyükşehirlerin Yakın Çevresindeki Yerleşim Yerlerinin Ana Belediyelere Bağlanması Hakkında Kanun birtakım ölçütler getirmiştir (Bayrakçı, 2009: 168).

Bu kanun içme ve kullanma suyu, ulaşım, toplu taşıma, enerji, imar ve kanalizasyon gibi belediyelerin temel hizmetlerinin bütünleştirici bir planlamayla ve verimli bir şekilde sunulmasını sağlamak maksadıyla son yapılan genel nüfus sayımına bakarak belediye nüfusu 300.000’i geçen büyükşehirlerin etrafında yer alan köy ve belediyelerin yakınında yer aldığı büyükşehir belediyesine bağlanabileceğini kararlaştırmaktadır (Özer, 2019: 117).

Günümüzde yürürlükte bulunan büyükşehir yönetimi sistemi, 1982 Anayasası'nın 127. maddesinde yer alan *“kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir”* hükmüne dayanmaktadır (Selçuk, 209; 1982 Anayasası, https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tc_anayasasi.maddeler?p3=127). Anayasanın bu hükmü uyarınca 1984 yılında Bakanlar Kurulu tarafından Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlüğe girdi. İleri bir zamanda 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun kabul edilmiştir (Bayrakcı, 2009: 168). Büyükşehir kavramı 3030 sayılı kanunun 3. maddesinde *“belediye sınırları içinde birden fazla ilçe bulunan şehirleri ifade eder”* şeklinde açıklanmıştır. İlçe belediyesi ise *“Büyük şehir belediye sınırları içinde kalan ilçelerde kurulan belediyeleri, İfade eder”* şeklinde ifade edilmiştir. Kanunu 4. maddesinde *“Büyük şehirlerde büyük şehrin adı ile bir «büyük şehir belediyesi», büyük şehir dahilindeki ilçelerde ilçelerin adını taşıyan «ilçe belediyeleri» kurulur. Merkez ilçeler bu Kanunun uygulanması bakımından ayrı bir ilçe sayılarak ve bu ilçenin büyük şehir belediyesi içinde kalan kısmında «merkez ilçe belediyesi» adı ile bir belediye kurulur”* hükümleri bulunmaktadır.

Kanunla birlikte bu koşullara uyan İzmir, Ankara ve İstanbul'da büyükşehir belediyesi kurulmuştur. Büyükşehir sayısı 2006 senesinden itibaren 16 olmuştur. 9 Eylül 1993 tarihli Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'yle 3030 sayılı Kanun'da söz edilen ilçe belediyesi kurulma mecburiyeti değiştirilerek alt kademe belediyesi ismi verilen yerel yönetim birimi olmuştur. Bu birim, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile ilk kademe belediyesi olarak değiştirilmiştir (Özer, 2019: 117-118). Büyükşehir içinde bulunan ilk kademe belediyeleri 5747 sayılı Kanunla ilçe belediyelerine dönüştürülmüştür ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda geçen ilk kademe belediyesi göndermelerinin ilçe belediyesine yapılmış kabul edileceği ifade edilmiştir (Bayrakcı, 2009: 170).

6360 sayılı kanun yürürlüğe girmeden önce Büyükşehir belediyelerinin sınırları, bütün il mülki sınırlarını içine almaz, yalnızca ismini aldıkları büyükşehir belediyesinin belirlenen sınırlarını kapsardı. Fakat yeni kanunla birlikte belediye sınırları, bütün büyükşehir belediyelerinde il mülki idare sınırı olarak belirlenmiştir (Selçuk, 209).

Yerel yönetim alanında yenilik yapmak maksadıyla TBMM, 12 Kasım 2012 tarihinde 6360 sayılı “On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve 26 İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu” onaylamıştır (Toprak, 2019: 51).

6447 sayılı Kanun’la On üç tane olan büyükşehir belediyesine birde Ordu İl Belediyesi’nin ilave edilmesiyle 6360 sayılı Kanun’un ismi “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” şeklinde değiştirilmiş ve Ordu kanun ile büyükşehir statüsü kazanan 14. il olmuştur (Deniz, 2019: 44). Böylelikle 30.03.2014 tarihinde mahalli idareler genel seçimlerinin gerçekleştirilmesinden sonra büyükşehir belediyesi statüsü kazanan belediye sayısı 30 olmuştur (Varcan, 2019: 111).

2012 tarihinde yürürlüğe giren 6360 sayılı Kanun ile Büyükşehir belediyelerine yönelik mühim değişiklikler yapılmıştır (Esen, 185). Bu kanunun birtakım önem arz eden maddeleri mahalli idareler seçimlerinin 30 Mart 2014 tarihinde yapılmasıyla yürürlüğe girmiştir (Toprak, 2019: 52).

6360 sayılı kanunun yaptığı yenilikler şu şekildedir (Esen, 186; Selçuk, 210):

- Büyükşehir belediyesinin tanımı: “*Sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idarî ve malî özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisi*” olarak değiştirilmiştir.
- Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde de büyükşehir belediyesi oluşturulmasıyla ülkemizdeki büyükşehir belediye sayısı 30 olmuştur.
- İl mülki sınırları büyükşehir belediyelerinin sınırları kabul edilmiştir. Dolayısıyla eskiden yalnızca İstanbul ve Kocaeli illeri için geçerli olan ilin bütününe içine alan büyükşehir modeli bundan sonra bütün büyükşehir belediyeleri için uygulanacaktır. Bunun yanında il sınırları içinde bulunan ilçe belediyelerinin tamamı büyükşehir ilçe belediyesi durumuna gelmiştir.

- Büyükşehir belediyelerinin belirlenen sınırları dahilinde bulunan belde ve köy belediyelerinin sahip olduğu tüzel kişiliğe son verilmiş, köyler mahallelere dönüştürülmüş, belediyeler ise belde adıyla tek bir mahalle olmak üzere bağlı oldukları ilçenin belediyesine bağlanmıştır.
- Büyükşehir belediyelerinin kurulduğu illerde bulunan İl özel idarelerinin sahip olduğu tüzel kişiliğe son verilmiştir. Böylelikle büyükşehirlerde yerel yönetim birimleri arasında yalnızca ilçe belediyeleri ile büyükşehir belediyeleri görevde kalmıştır.
- Büyükşehir belediyeleri kurulan illerde bulunan bucak ve bucak teşkilatlarının görevine son verilmiştir.

6360 sayılı torba Kanun büyükşehir belediyeleri kapsamında yeni tasarlanan bir kanun değildir; ancak 5216 sayılı Kanun ile büyükşehir belediye sisteminde en büyük ve en mühim değişiklikleri gerçekleştirmiştir. Bundan dolayı meydana getirdiği değişim çok kapsamlıdır (Toprak, 2019: 52).

Büyükşehir belediyesinin kuruluşu ve sınırlarının belirlenmesi hakkında 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 4. ve 5. maddelerinde düzenlenmiştir. Buna göre kanunun 4. maddesinde kuruluşuyla ilgili "*Toplam nüfusu 750.000'den fazla olan illerin il belediyeleri kanunla büyükşehir belediyesine dönüştürülebilir*" hükmü bulunmaktadır. Kanunun 5. maddesinde ise büyükşehir belediyesinin sınırları konusu, "*Büyükşehir belediyelerinin sınırları, il mülki sınırlarıdır. İlçe belediyelerinin sınırları, bu ilçelerin mülki sınırlarıdır*" şeklinde karara bağlanmıştır.

2.5. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GÖREV, YETKİ ve SORUMLULUKLARI

Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. maddesinde şu şekilde sıralanmıştır:

- İlçe belediyelerinin görüşlerini alarak büyükşehir belediyesinin stratejik plânını, yıllık hedeflerini, yatırım programlarını ve bunlara uygun olarak bütçesini hazırlamak.*
- Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon plânlarını ve imar ıslah plânlarını aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar*

plânının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmayan ilçe belediyelerinin uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmak veya yaptırmak.

- c) Kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, parselasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak, 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak.
- d) Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek.
- e) Belediye Kanununun 69 ve 73 üncü maddelerindeki yetkileri kullanmak.
- f) Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.
- g) Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı ile bu yolların temizliği ve karla mücadele çalışmalarını yürütmek; kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek.
- h) Coğrafi ve kent bilgi sistemlerini kurmak
- i) Sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korunmasını sağlamak; ağaçlandırma yapmak; gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; inşaat malzemeleri, hurda depolama alanları ve satış yerlerini, hafriyat toprağı, moloz, kum ve çakıl depolama alanlarını, odun ve kömür satış ve depolama sahalarını belirlemek, bunların taşınmasında çevre kirliliğine meydan vermeyecek tedbirler almak; büyükşehir katı atık yönetim plânını yapmak, yaptırmak; katı atıkların kaynaқта toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek; sanayi ve tıbbî atıklara ilişkin hizmetleri yürütmek, bunun için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek; deniz araçlarının atıklarını toplamak, toplatmak, arıtmak ve bununla ilgili gerekli düzenlemeleri yapmak.
- j) Gıda ile ilgili olanlar dâhil birinci sınıf gayrisihhî müesseseleri ruhsatlandırmak ve denetlemek, yiyecek ve içecek maddelerinin tahlillerini yapmak üzere laboratuvarlar kurmak ve işletmek.

- k) *Büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu veya işlettiği alanlarda zabıta hizmetlerini yerine getirmek.*
- l) *Yolcu ve yük terminalleri, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek.*
- m) *Büyükşehirin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine nakdî yardım yapmak, malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara, teknik yönetici, antrenör ve öğrencilere belediye meclis kararıyla ödül vermek.*
- n) *Gerektiğinde mabetler ile sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak.*
- o) *Kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlamak, bu amaçla bakım ve onarımını yapmak, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa etmek.*
- p) *Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek. Büyükşehir içindeki toplu taşıma hatlarıyla ilgili olarak; şehir merkezine olan uzaklık, nüfus ve hattı kullanan sayısı kriterleri esas alınarak tespit edilecek hatlarla ilgili toplu taşıma hizmetlerinin işlettilmesine karar vermek.*
- q) *Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak.*
- r) *Mezarlık alanlarını tespit etmek, mezarlıklar tesis etmek, işletmek, işlettirmek, defin ile ilgili hizmetleri yürütmek.*
- s) *Her çeşit toptancı hallerini ve mezbahaları yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek, imar plânında gösterilen yerlerde yapılacak olan özel hal ve mezbahaları ruhsatlandırmak ve denetlemek.*
- t) *İl düzeyinde yapılan plânlara uygun olarak, doğal afetlerle ilgili plânlamaları ve diğer hazırlıkları büyükşehir ölçeğinde yapmak; gerektiğinde diğer afet bölgelerine araç, gereç ve malzeme desteği vermek; itfaiye ve acil yardım hizmetlerini yürütmek; patlayıcı ve yanıcı madde üretim ve depolama yerlerini tespit etmek, konut, işyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşları ile kamu kuruluşlarını yangına ve diğer afetlere karşı alınacak önlemler yönünden denetlemek, bu konuda mevzuatın gerektirdiği izin ve ruhsatları vermek.*
- u) *Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya*

işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak.

- v) *Merkezî ısıtma sistemleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek.*
- w) *Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları tahliye etme ve yıkım konusunda ilçe belediyelerinin talepleri hâlinde her türlü desteği sağlamak.*

İlçe belediyelerinin görev, yetki ve sorumlulukları 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir:

- a) *Kanunlarla münhasıran büyükşehir belediyesine verilen görevler ile birinci fıkrada sayılanlar dışında kalan görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.*
- b) *Büyükşehir katı atık yönetim plânına uygun olarak, katı atıkları toplamak ve aktarma istasyonuna taşımak.*
- c) *Sihhî işyerlerini, 2 nci ve 3 üncü sınıf gayrisihhî müesseseleri, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek*
- d) *Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerden; 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak, otopark, spor, dinlenme ve eğlence yerleri ile parkları yapmak; yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik sosyal ve kültürel hizmetler sunmak; mesleki eğitim ve beceri kursları açmak; mabetler ile sağlık, eğitim, kültür tesis ve binalarının yapım, bakım ve onarımı ile kültür ve tabiat varlıkları ve tarihî dokuyu korumak; kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin geliştirilmesine ilişkin hizmetler yapmak.*
- e) *Defin ile ilgili hizmetleri yürütmek.*

Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları tahliye etmek ve yıkmak.

2.6. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ YÖNETİMİNİN ORGANLARI

2.6.1. Büyükşehir Belediyesi Meclisi

5216 sayılı büyükşehir belediyesi kanununun 12. maddesine göre, “*Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediyesinin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilen üyelerden oluşur.*

Büyükşehir belediye başkanı büyükşehir belediye meclisinin başkanı olup, büyükşehir içindeki diğer belediyelerin başkanları, büyükşehir belediye meclisinin doğal üyesidir.

Büyükşehir ilçe belediye meclisleri ile bunların çalışma usul ve esaslarına ilişkin diğer hususlarda Belediye Kanunu hükümleri uygulanır”.

2.6.2. Büyükşehir Belediyesi Encümeni

5216 sayılı büyükşehir belediyesi kanununun 16. maddesine göre, “*Büyükşehir belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri genel sekreter, biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşur.*

Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, encümen toplantılarına genel sekreter başkanlık eder.

Büyükşehir belediye encümeninin başkanı ve seçilmiş üyelerine, (12.000) gösterge rakamının Devlet memur aylıkları için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu miktarın yarısı ödenir”.

2.6.3. Büyükşehir Belediyesi Başkanı

5216 sayılı büyükşehir belediyesi kanununun 17. maddesine göre, “*Büyükşehir belediye başkanı, büyükşehir belediye idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Büyükşehir belediye başkanı, ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre büyükşehir belediyesi sınırları içindeki seçmenler tarafından doğrudan seçilir.*

Büyükşehir ve ilçe belediye başkanları görevlerinin devamı süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz”.

5216 sayılı büyükşehir belediyesi kanununun 18. maddesinde büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri şu şekilde sıralanmıştır:

- a) *Belediye teşkilatının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, beldenin ve belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.*
- b) *Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi hazırlamak ve uygulamak, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini belirlemek, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.*
- c) *Büyükşehir belediye meclisi ve encümenine başkanlık etmek, bu organların kararlarını uygulamak.*
- d) *Bu Kanunla büyükşehir belediyesine verilen görev ve hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli önlemleri almak.*
- e) *Büyükşehir belediyesinin ve bağlı kuruluşları ile işletmelerinin etkin ve verimli yönetilmesini sağlamak, büyükşehir belediyesi ve bağlı kuruluşları ile işletmelerinin bütçe tasarımlarını, bütçe üzerindeki değişiklik önerilerini ve bütçe kesin hesap cetvellerini hazırlamak.*

- f) *Büyükşehir belediyesinin hak ve menfaatlerini izlemek, alacak ve gelirlerinin tahsilini sağlamak.*
- g) *Yetkili organların kararını almak şartıyla, büyükşehir belediyesi adına sözleşme yapmak, karşılıksız bağışları kabul etmek ve gerekli tasarruflarda bulunmak.*
- h) *Mahkemelerde davacı veya davalı sıfatıyla ve resmî mercilerde büyükşehir belediyesini temsil etmek, belediye ve bağlı kuruluş avukatlarına veya özel avukatlara temsil ettirmek.*
- i) *Belediye personelini atamak, belediye ve bağlı kuruluşlarını denetlemek.*
- j) *Gerektiğinde bizzat nikâh kıymak.*
- k) *Diğer kanunların belediye başkanlarına verdiği görev ve yetkilerden büyükşehir belediyesi görevlerine ilişkin olan hizmetleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak.*
- l) *Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, engellilerle ilgili faaliyetlere destek olmak üzere engelli merkezleri oluşturmak.*

Büyükşehir belediye başkanlığının sona ermesi durumu 5216 sayılı büyükşehir belediyesi kanununun 19. maddesinde “*Belediye Kanunundaki hükümler saklı kalmak kaydıyla büyükşehir belediye meclisinin feshine neden olan eylem ve işlemlere katılan büyükşehir ve ilçe belediye başkanlarının görevlerine Danıştay kararıyla son verilir*” şeklinde açıklanmıştır.

2.7. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN GELİR ve GİDERLERİ

Büyükşehir belediyelerinin gelirleri 5216 sayılı kanunun 23. maddesine göre şunlardır:

- a) *2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan oran ve esaslara göre büyükşehir belediyesince tahsil olunacak at yarışları dahil müşterek bahislerden elde edilen Eğlence Vergisinin % 20'si müşterek bahislere konu olan yarışların yapıldığı yerin belediyesine, % 30'u nüfuslarına göre dağıtılmak üzere diğer ilçe (...) (1) belediyelerine ayrıldıktan sonra kalan % 50'si.*
- b) *Büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalar içinde tahsil edilecek her türlü belediye vergi, resim ve harçları.*
- c) *7 nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilân ve reklamların vergileri ile asma, tahsis ve bakım ücretleri.*
- d) *7 nci maddenin (f) bendine göre tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin ilçe belediyelerine, nüfuslarına göre dağıtılacak %50'sinden sonra kalacak %50'si.*
- e) *Hizmetlerin büyükşehir belediyesi tarafından yapılması şartıyla 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda belirtilen oran ve esaslara göre alınacak yol, su ve kanalizasyon harcamalarına katılma payları*
- f) *Kira, faiz ve ceza gelirleri.*
- g) *Kamu idare ve müesseselerinin yardımları.*

- h) *Bağlı kuruluşların kesin hesaplarındaki gelirleri ile giderleri arasında oluşan fazlalık sonucu aktarılacak gelirler.*
- i) *Büyükşehir belediyesi iktisadi teşebbüslerinin safi hasılatından büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenecek oranda alınan hisseler.*
- j) *Büyükşehir belediyesinin taşınır ve taşınmaz mal gelirleri.*
- k) *Yapılacak hizmetler karşılığı alınacak ücretler.*
- l) *Şartlı ve şartsız bağışlar.*
- m) *Diğer gelirler.*

Büyükşehir belediyesinin giderleri 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 24. maddesinde şu şekilde sıralanmıştır:

- a) *Belediye hizmet binaları ve tesislerin temini, bakım ve onarımı için yapılan giderler.*
- b) *Belediye personeline ve belediyenin seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim ile diğer giderler.*
- c) *İlçe belediyeleri ile bağlı kuruluşlara yapacakları yardımlar ve ortak proje giderleri.*
- d) *Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri.*
- e) *Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler.*
- f) *Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler.*
- g) *Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve birliklerle ilgili ortaklık payı ile üyelik aidatı giderleri.*
- h) *Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler.*
- i) *Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ve sigorta giderleri.*
- j) *Dar gelirlili, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar.*
- k) *Dava takip ve icra giderleri.*
- l) *Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri.*
- m) *Avukatlık, danışmanlık ve denetim ödemeleri.*
- n) *Bu Kanunda büyükşehir belediyesine verilen görevlerle sınırlı olarak, yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kuruluşlar ve sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve diğer proje giderleri.*
- o) *Spor, sosyal, kültürel ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler.*
- p) *Büyükşehir belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri.*
- q) *Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler.*

3. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Çalışmanın bu bölümünde yeni kamu işletmeciliği anlayışı çerçevesinde Türk kamu kurumlarında yapılan çalışmaların değerlendirilmesi ve bu anlayışın uygulamada ne ölçüde yer bulduğunun tespit edilmesi hedeflenmiştir. Bu kapsamda kamu hizmetlerini yerine getirirken vatandaşın arzu ve isteklerini belirleyip, onların beklentilerine yönelik politikalar üreten ve halka en yakın yönetim kuruluşlarından biri olan belediye teşkilatlarının yaptığı çalışmaları detaylı bir şekilde incelemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Konya ili ölçeğinde, Konya Büyükşehir Belediyesinin yaptığı çalışmaların analiz edilmesi kararlaştırılmıştır.

3.2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Günümüzde insan nüfusunun artması, vatandaşların ihtiyaçlarının ve hizmet taleplerinin artması ve çeşitlenmesine bağlı olarak kamu kurumlarında bu taleplerin yerine getirilebilmesi adına yeni yönetim anlayışlarına yer vermelerini gerektirmektedir. Bu kapsamda geleneksel yönetim anlayışı hiyerarşi, kırtasiyecilik, merkeziyetçilik, kurallara aşırı bağlı olma gibi nedenlerden eleştirilmiştir. Bu eleştiriler sonucunda hantal yönetim anlayışı yerine özel sektör yönetim anlayışının kamu kurumlarında da uygulanmasını öneren, devletin küçültülerek piyasanın güçlendirilmesi görüşünü benimseyen, merkeziyetçi yapının yetki devri yapılarak gevşetilmesini böylelikle daha etkili, verimli ve kaliteli bir hizmet sunumu olacağını savunan yeni kamu işletmeciliği anlayışı ortaya çıkmıştır.

Çalışmamız dünyada ve ülkemizde meydana gelen değişmelerden olayı ortaya çıkan bu yeni yönetim anlayışının ülkemizdeki kamu kurumlarında uygulanabilirliğinin ne ölçüde olduğunu analiz edilmesi nedeniyle literatüre katkı sağlaması bakımından önem arz etmektedir.

3.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışma veri, bulgu ve gözlem araştırması yapılarak hazırlanılmıştır.

3.4. KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Konya’da ilk mahalli örgütün Çarşı Ağalığı adıyla 1830 tarihinde kurulduğu ve bu örgütün 1876 tarihinde belediye teşkilatına dönüştürülmesiyle birlikte Konya’nın ilk belediye örgütünün oluşturulduğu belirtilmektedir (Güngör, 2010: 77-78). Günümüzde Konya, 40813,52 km²’lik yüzölçümü ve 2 milyon üzerindeki nüfusu ile Türkiye Cumhuriyeti’nin önemli şehirlerinden birisidir. 1989 yılında büyükşehir statüsüne sahip olmuştur (<http://www.konyadayatirim.gov.tr/konya.asp?SayfaID=1>) (Erişim Tarihi: 30.08.2020)

Kuruluşundan bu zamana bilhassa ulaşım hizmetleri ile altyapı hizmetleri alanında önemli çalışmalar yapan belediye, doksanlı yılların başlamasıyla kültürel faaliyetlere de önemsemiştir. Örneğin 1996 senesinde ortaoyunu ve kukla gibi geleneksel kültürümüzün içinde yer alan kukla tiyatrosu tesis edilmiş ve 1997 senesinden itibaren güzel sanatlar okulu hat ve ebru gibi sanat dalları hakkında eğitim vermek için çalışma yapmaya başlamıştır. Tekrar aynı sene Türk Tasavvuf Musikisi alanında eğitim vermek ve gelişimine katkı sağlamak için sema grubu ve Türk Tasavvuf Müzik Korosu oluşturulmuştur. Bunlara ek olarak her sene ramazan etkinlikleri, Mevlana’yı anma programları, aşıklar bayramı, paneller, sempozyum ve kongreler gibi türlü sosyo-kültürel çalışmalar yapılmaktadır (Güngör, 2010: 78).

Tablo 2: Konya Büyükşehir Belediyesi Kurumsal Yapı

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI	
Teftiş Kurulu Başkanlığı <ul style="list-style-type: none">• Şube Müdürlüğü	Belediye Meclisi
1.Hukuk Müşavirliği <ul style="list-style-type: none">• Evrak Yönetimi Şube Müdürlüğü• Hukuk İşleri Şube Müdürlüğü• Kararlar Şube Müdürlüğü	Belediye Encümeni
Özel Kalem Müdürlüğü	Başkanlık Danışmanları
	Koski Genel Müdürlüğü
	UKOME - AYKOME
	İç Denetim Birimi Başkanlığı

GENEL SEKRETER		
Genel Sekreter Yardımcısı	Genel Sekreter Yardımcısı	Genel Sekreter Yardımcısı
Emlak Yönetimi Dairesi Başkanlığı <ul style="list-style-type: none"> Emlak ve Kamulaştırma Şube Müdürlüğü Kentsel Dönüşüm Şube Müdürlüğü 	Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı <ul style="list-style-type: none"> Çevre ve Hayvan Sağlığı Şube Müdürlüğü Hava Yönetimi Şube Müdürlüğü Mezarlıklar Şube Müdürlüğü Ruhsat ve Denetim Şube Müdürlüğü 	
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı <ul style="list-style-type: none"> Basın Şube Müdürlüğü Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü Tanıtım Şube Müdürlüğü 	İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı <ul style="list-style-type: none"> Harita Şube Müdürlüğü İmar ve Kent Estetiği Şube Müdürlüğü Kent Bilgi Sistemi Şube Müdürlüğü Koruma Uygulama ve Denetim Şube Müdürlüğü Planlama Şube Müdürlüğü 	
Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı <ul style="list-style-type: none"> Hal Şube Müdürlüğü Kaynak Geliştirme Şube Müdürlüğü Levazım Ayniyat Şube Müdürlüğü Satın Alma Şube Müdürlüğü 	Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı <ul style="list-style-type: none"> Akıllı Şehir Yönetimi Şube Müdürlüğü Elektronik Ağlar ve Sistemler Şube Müdürlüğü Elkart Şube Müdürlüğü Yazılım Şube Müdürlüğü 	
Ulaşım Planlama ve Raylı Sistemler Dairesi Başkanlığı <ul style="list-style-type: none"> Akıllı Sürdürülebilir Ulaşım Şube Müdürlüğü Atölye Tamirhane Şube Müdürlüğü Otobüs İşletme Şube Müdürlüğü Raylı Sistem Şube Müdürlüğü Terminaller Şube Müdürlüğü Trafik Sinyalizasyon Şube Müdürlüğü Ulaşım Planlama Şube Müdürlüğü 	Fen İşleri Dairesi Başkanlığı <ul style="list-style-type: none"> AYKOME Şube Müdürlüğü İhale Şube Müdürlüğü Yol Yapım Şube Müdürlüğü 	
Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı <ul style="list-style-type: none"> Eğitim Şube Müdürlüğü Gençlik Şube Müdürlüğü Spor Şube Müdürlüğü 	İtfaiye Dairesi Başkanlığı <ul style="list-style-type: none"> İtfaiye İdari ve Destek Hizmetleri Şube Müdürlüğü İtfaiye Müdahale Şube Müdürlüğü İtfaiye Önleme ve Eğitim Şube Müdürlüğü 	
İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı <ul style="list-style-type: none"> İnsan Kaynakları Eğitim Şube Müdürlüğü 	Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı <ul style="list-style-type: none"> Bütçe ve Muhasebe Şube Müdürlüğü 	

<ul style="list-style-type: none"> • İşçi Özlük Şube Müdürlüğü • Memur Özlük Şube Müdürlüğü 	<ul style="list-style-type: none"> • Gelir Şube Müdürlüğü • Gider Şube Müdürlüğü • Strateji Geliştirme Fon ve Hibeler Şube Müdürlüğü
<p>Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü • Kültür Sanat Şube Müdürlüğü • Müze ve Kütüphaneler Şube Müdürlüğü • Sivil Toplum Kuruluşları Şube Müdürlüğü • Turizm Şube Müdürlüğü 	<p>Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ağaçlandırma ve Fidanlık Şube Müdürlüğü • İdari ve Destek Hizmetler Şube Müdürlüğü • Yeşil Alanlar Bakım Şube Müdürlüğü • Yeşil Alanlar Yapım Şube Müdürlüğü
<p>Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aile ve Toplum Hizmetleri Şube Müdürlüğü • Engelli Hizmetleri Şube Müdürlüğü • İdari Hizmetler Şube Müdürlüğü • Sosyal Hizmetler Şube Müdürlüğü • Şehit ve Gazi Hizmetleri Şube Müdürlüğü 	<p>Sıfır Atık Dairesi Başkanlığı</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atık Yönetimi Şube Müdürlüğü • Geri Kazanım Şube Müdürlüğü • Sürdürülebilir Eğitim Şube Müdürlüğü
<p>Zabıta Dairesi Başkanlığı</p> <ul style="list-style-type: none"> • Denetim ve Destek Zabıta Şube Müdürlüğü • Koordinasyon ve Önleyici Zabıta Şube Müdürlüğü • Zabıta Şube Müdürlüğü 	<p>Tarımsal Hizmetler Dairesi Başkanlığı</p> <ul style="list-style-type: none"> • İlçe Hizmetleri Şube Müdürlüğü • Muhtarlık İşleri ve Koordinasyon Şube Müdürlüğü • Tarımsal Desteklemeler Şube Müdürlüğü • Tarımsal Eğitim Şube Müdürlüğü
<p>Yapı Kontrol Dairesi Başkanlığı</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bakım Onarım Şube Müdürlüğü • Etüt Proje Şube Müdürlüğü • Kültür Vadisi Şube Müdürlüğü • Şehir Estetiği Şube Müdürlüğü • Yapı İşleri Şube Müdürlüğü 	

Kaynak: <https://www.konya.bel.tr/kurumsalyapi.php> (Erişim Tarihi: 31.08.2020)

3.4.1. Konya İlinin Kısa Tarihçesi

Anadolu’da yer alan en eski yerleşim alanlarından biri Konya’dır. Konya’da yerleşim yapılma zamanı prehistorik (tarih öncesi) çağlara kadar uzanır. Yapılan çalışmalara göre M.Ö. 6000-5000 yıllarında bu topraklarda yerleşme merkezi oluşturulduğu ortaya konulmuştur. Eski çağlarda “İkonium” şeklinde adlandırılmıştır. Günümüze kadar tespit edilmiş neolitik devirde oluşturulan en eski yerleşim merkezi

Çatalhöyük Konya ilinin sınırları içerisinde yer alır. Çatalhöyük UNESCO Dünya Miras Listesinde bulunmaktadır (<http://www.konyadayatirim.gov.tr/konya.asp?SayfaID=1>) (Erişim Tarihi: 30.08.2020).

Çorca Höyükleri, Karahöyük ve Eflatun Pınarı Hitit dönemine ilişkin tarihsel belge niteliğindedir. Gödene Köyü, Alaaddin Tepesi ve Sızma köyünde Frigler dönemine ilişkin kalıntılar bulunmuştur. Konya daha sonra Perslerin ve devamında İskender'in eline geçmiş M.Ö. 133'de Roma topraklarına girmiştir. Konya, Roma İmparatorluğunun ikiye bölünmesiyle birlikte Bizans topraklarına girmiştir (Özkaynak, Ulusoy ve Dönek, 2018: 20). Konya, daha sonra Büyük Selçuklu Devleti ile Anadolu Selçuklu Devletinin de egemenliğine girmiştir. Anadolu Selçuklu Devletinin başkenti olan İznik I. Haçlı Savaşı'nda kaybedildiği için başkent Konya'ya taşınmıştır (<http://www.konyadayatirim.gov.tr/konya.asp?SayfaID=1>) (Erişim Tarihi: 30.08.2020). Selçuklu dönemi, Konya tarihinde fiziki doku, sosyal yapı ve siyasi yapı bakımından en ihtişamlı yıllar olmuştur (Özkaynak, Ulusoy ve Dönek, 2018: 20). Başkent olduktan sonra gelişen ve birçok mimari eserle donatılan şehir, kısa süre sonra Anadolu'da yer alan en gelişmiş kentlerden biri olmuştur (<http://www.konyadayatirim.gov.tr/konya.asp?SayfaID=1>) (Erişim Tarihi: 30.08.2020).

Konya, Selçuklu Dönemi bittikten sonra Karamanoğlu Beyliği'nin egemenliğine girip başkent olmuştur. 1467 tarihinde Fatih Sultan Mehmet Karamanoğlu Beyliği'ne son vermiş ve kentin başkentliği son bulmuştur. XV. ve XVI. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin önemli eyaletleri arasında yer alan Konya'da Şehzade Beyazıt ile Şehzade Selim vali olarak görev yapmıştır. Osmanlı Devleti yıkıldıktan sonra Milli Mücadele Dönemine başlanmış ve Kurtuluş Savaşı'ndan sonra Konya işgal edilmekten kurtarılmıştır. Cumhuriyet'in ilan edilmesiyle birlikte Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yer almaktadır (Özkaynak, Ulusoy ve Dönek, 2018: 21). Büyükşehir statüsüne 1989 tarihinde sahip olmuştur. Konya ili merkezde bulunan Meram, Selçuklu ve Karatay ilçeleri ile gelişim göstermeyi sürdürmektedir (<http://www.konyadayatirim.gov.tr/konya.asp?SayfaID=1>) (Erişim Tarihi: 30.08.2020).

NÜFUS

“2019 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre Konya'nın nüfusu 2.232.374 kişi olup 83.154.997 olan Türkiye nüfusunun %2,7'sini oluşturmaktadır. İller bazında kıyaslama yapıldığında Konya, Türkiye'nin 7. büyük şehridir. Yüzölçümü itibari ile ise Türkiye'nin en büyük şehridir. Kilometrekare başına düşen kişi sayısı ise 57'dir” (TÜİK, 2020' den <http://www.konyadayatirim.gov.tr/konya.asp?SayfaID=3>) (Erişim Tarihi: 30.08.2020).

Tablo 3: Konya Nüfus Bilgileri

Türkiye - Toplam Nüfus	83.154.997
Konya - İl Nüfusu	2.232.374
Nüfus Artış Hızı (binde)	12,1
Nüfus Yoğunluğu (göl hariç) kişi/km ²	57
Yüzölçümü (Göller dahil- km ²)	41.001

Kaynak: TÜİK, 2020' den <http://www.konyadayatirim.gov.tr/konya.asp?SayfaID=3>

Erişim Tarihi: 30.08.2020

İLÇELER İTİBARIYLA NÜFUS GÖSTERGELERİ

“Toplam nüfusu en fazla olan ilçeler Konya'nın merkez ilçeleri olan Selçuklu, Meram ve Karatay'dır. Bu ilçeler haricinde Akşehir, Beyşehir, Cihanbeyli, Çumra, Ereğli, Ilgın, Kulu ve Seydişehir ilçelerinin de nüfusları 50.000'in üzerindedir” (TÜİK-2020' den <http://www.konyadayatirim.gov.tr/konya.asp?SayfaID=3>) (Erişim Tarihi: 30.08.2020).

Tablo 4: Konya İlçeler Bazında Nüfus Bilgileri

İLÇELER	TOPLAM NÜFUS		YILLIK NÜFUS ARTIŞ NÜFUS HIZI (BİNDE)		YOĞUNLUĞU (KM2/KİŞİ)	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
KARATAY	323.659	338.976	24,4	47,3	114	120
MERAM	342.315	344.546	-10,1	6,5	188	189
SELÇUKLU	648.850	662.808	14,7	21,5	336	343
AHIRLI	5.084	4.753	105,7	-65,1	16	15
AKÖREN	5.879	5.838	-20,8	-7,0	9	9
AKŞEHİR	93.233	93.885	-10,8	7,0	104	105

<i>ALTINEKİN</i>	14.548	14.351	33,7	-13,5	11	11
<i>BEYŞEHİR</i>	73.768	74.469	14,5	9,5	36	36
<i>BOZKIR</i>	26.287	25.894	11,7	-15,0	24	23
<i>CİHANBEYLİ</i>	52.525	51.748	-0,5	-14,8	16	14
<i>ÇELTİK</i>	10.071	9.713	52,5	-35,5	14	15
<i>ÇUMRA</i>	66.794	67.282	11,7	7,3	32	32
<i>DERBENT</i>	4.455	4.267	36,0	-42,2	12	12
<i>DEREBUCAK</i>	6.473	6.031	23,2	-68,3	14	13
<i>DOĞANHİSAR</i>	16.029	15.810	-5,5	-13,7	33	33
<i>EMİRGAZİ</i>	8.949	8.535	30,4	-46,3	11	11
<i>EREĞLİ</i>	145.389	146.998	12,3	11,1	66	66
<i>GÜNEYSINIR</i>	9.458	9.288	17,4	-18,0	20	19
<i>HADİM</i>	11.970	12.015	8,2	3,8	10	10
<i>HALKAPINAR</i>	4.354	4.066	43,4	-66,1	7	7
<i>HÜYÜK</i>	16.073	15.652	33,2	-26,2	36	35
<i>ILGIN</i>	54.622	54.228	-3,7	-7,2	33	33
<i>KADINHANI</i>	33.036	32.144	37,9	-27,0	21	21
<i>KARAPINAR</i>	49.766	49.978	3,7	4,3	19	19
<i>KULU</i>	50.667	50.825	22,3	3,1	23	23
<i>SARAYÖNÜ</i>	26.875	27.026	13,3	5,6	16	17
<i>SEYDİŞEHİR</i>	64.687	64.822	-3,2	2,1	44	44
<i>TAŞKENT</i>	7.635	6.296	264,9	-175,4	17	14
<i>TUZLUKÇU</i>	7.280	6.529	112,5	-103,2	10	9
<i>YALIHÜYÜK</i>	1.785	1.629	164,4	-87,4	19	17
<i>YUNAK</i>	23.093	21.972	55,5	-48,5	11	10
TOPLAM	2.205.609	2.232.374	11,7	12,1	57	57

Kaynak: TÜİK-2020' den <http://www.konyadayatirim.gov.tr/konya.asp?SayfaID=3>
Erişim Tarihi: 30.08.2020

“Konya il geneli ve bağlı ilçelerin 2018/2019 yılı nüfus göstergeleri incelendiğinde, il genelinde nüfusun arttığı (% 12,1) ; ilçeler bazında da Ahırlı, Akören, Altinekin, Bozkır, Cihanbeyli, Çeltik, Derbent, Derebucak, Doğanhisar, Emirgazi, Güneysınır, Halkapınar, Hüyük, Ilgın, Kadınhanı, Taşkent, Tuzlukçu, Yalühyük, Yunak ilçelerinde nüfusun düşüş gösterdiği, diğer ilçelerde ise arttığı ve

ayrıca Selçuklu, Meram, Karatay ve Akşehir ilçelerinin diğer bölgelere göre daha fazla bir nüfus yoğunluğu olduğu görülmektedir”
(<http://www.konyadayatirim.gov.tr/konya.asp?SayfaID=3>) (Erişim Tarihi: 30.08.2020).

3.4.2. Konya Büyükşehir Belediyesinin Mevzuat Analizi

Belediye örgütlerinin ve burada görevli olan belediye başkanlarının görev ve yetkileri çeşitli kanuni düzenlemelerle belirlenmiştir. Belediyeler hem kamu hukukuna hem de özel hukuka uygun işlemler yaptıklarından dolayı kamu hukuku ve özel hukuk kurallarına bağlıdırlar. Dolayısıyla bir taraftan sözleşme yapmak, alım satım yapmak, vergi yükümlüsü olmak, kiraya vermek gibi özel hukuk tüzel kişinin elinde bulundurduğu hak ve yükümlülükleri varken bir taraftan da kamu hukukunun sahip olduğu para cezaları vermek, imar planı yapmak ve uyulamaya koymak, kamulaştırma yapmak katılma payı, harç, vergi toplamak gibi hak ve yetkileri vardır (https://www.konya.bel.tr/dosyalar/stratejik_plan_2020_2024/stratejik_plan.pdf) (Erişim Tarihi: 04.12.2020).

Belediyeler bu çalışmalarını yaparken kendi imkânları ve personelini kullanabileceği gibi bağlı kuruluş kurmak, işletme ve şirket kurmak, imtiyaz ve ihale yönetimi gibi farklı metotları kullanarak da yaptıkları için bağlı oldukları yasal düzenlemeler de artmakta ve değişiklik göstermektedir (https://www.konya.bel.tr/dosyalar/stratejik_plan_2020_2024/stratejik_plan.pdf) (Erişim Tarihi: 04.12.2020).

Belediye kurumlarının stratejik planını hazırlarken, misyon ve vizyonunu belirlerken bu yasal düzenlemeler doğrultusunda çalışmalar yapıp yapılmadığı ve yeni kamu işletmeciliği kapsamında yerine getirdiği hizmetlerin bu belirlenen yükümlülüklerle uygun olacak şekilde hizmet sunumu önem arz etmektedir.

3.4.3. Konya Büyükşehir Belediyesinin Geleceğe Bakışı

Konya büyükşehir belediyesinin 2020-2024 yıllarını kapsayan stratejik planına göre kurumun misyonu, “yerel ve bölgesel talepleri karşılayan, insan ve çevreye duyarlı, hızlı ve kaliteli hizmetler üreterek halkın yaşamını kolaylaştıran bir belediyeçilik” olarak belirlenmiştir. Kurumun vizyonu ise “10.000 yıllık benim şehrim Konya’yı huzurun ve mutluluğun başşehri yapmak” tır.

Konya büyükşehir belediyesinin ilkeleri stratejik planda aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- Uzun vadeli şehir planları hazırlamak
- Konya'nın alt yapı ve ulaşım sorunlarını çözmek
- Yerel özellikler ve vatandaşların ihtiyacına göre kentsel dönüşüm yapmak
- Tarihine, kültürüne ve yaşam şekline uygun mimarisiyle benzersiz şehir oluşturmak
- Teknolojinin tüm imkânları insanımızın ve şehrimizin emrine verilmiş akıllı şehir haline getirmek
- Belediye hizmetlerinde tabiattaki canlı ve cansız tüm varlıklara uyum sağlayacak çevreye saygılı şehir planlamak
- İnsana dokunan gönül belediyeciliği ile sosyal belediyecilik yapmak
- Tabiatla bütünleşen, aile, mahalle ve komşuluk kültürünü ihya eden yatay şehirleşme oluşturmak
- Şehir için tüm önemli kararları birlikte alarak halkla birlikte yönetmek
- Belediyenin kaynaklarını doğru ve açık şekilde kullanacak tasarruf ve şeffaflık sağlamak
- Kültür ve ekonomi başta olmak üzere her alanda değer üreten bir şehir haline getirmek

3.4.4. Konya Büyükşehir Belediyesinin GZFT (SWOT) Analizi

Swot analizi; Strengths (Güçlü Yönler), Weaknesses (Zayıf Yönler), Opportunities (Fırsatlar) ve Threats (Tehditler) sözcüklerinden oluşan risk analizidir. Bir konu hakkında karar vermek, ayrıntılı incelemeler yaptıktan sonra olumlu bir sonuca ulaşabilmemizi sağlayan yalnızca çalışma hayatında kullanabileceği değil özel hayatla alakalı karar verme süreci içinde de kullanılacak bir tür analiz yöntemidir (Balcı ve Emirkadı, 2019: 13).

Konya büyükşehir belediyesinin 2020/2024 yıllarını kapsayan stratejik planı incelendiğinde SWOT analizinin bütün daire başkanlıklarının ayrı ayrı ele alınmasıyla detaylı bir şekilde kurumun iç çevresinden kaynaklı güçlü ve zayıf yönleri ile dış çevresinden kaynaklı olarak fırsat ve tehditleri belirlendiği görülmektedir.

Konya büyükşehir belediyesinin güçlü yönlerinden bazıları aşağıdaki gibi sıralanabilir

(https://www.konya.bel.tr/dosyalar/stratejik_plan_2020_2024/stratejik_plan.pdf)

(Erişim Tarihi: 04.12.2020):

- Donanımsal arızaların önemli ölçüde belediye biriminin kendi bünyesinde çözülmesi.
- Kobim, Elkart, e-Pati, Mubis, ATUS vb. sistemlerin belediye birimi bünyesinde geliştirilmesinden dolayı geliştirme ve güncelleme çalışmalarının daha çabuk yapılması.
- Yasal düzenlemelere hakim olunması.
- Hizmet verilen binaların merkezde bulunması
- İç ve Dış paydaşlarla iletişimin etkili olması.
- Profesyonel çalışma ekibinin olması.
- Konya ilinin geniş bir kültürünün olması.
- Elektronik imza sistemin kullanılıyor olması.
- Yatırım harcamalarına öncelik verilmesi.
- Türkiye'nin ilkleri içerisinde yer alan Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisinin olması.
- 0 Atık Projesi kapsamında kaynağında ayrı toplamanın temin edilmesi ve diğer atık çeşitlerinin de etkin bir şekilde toplanabilmesi için çalışmaların olması.
- Geleneksel nitelikte hukuk uygulamalarının olması. İyi tasarlanmış bir kurumsal yapının olması. Diğer belediyeler ile haberleşmenin güçlü olması.
- Taşıma sisteminin ekonomik, çevreci, güvenli, konforlu, zamanında ve güvenli olması.
- Belediyenin güncel bir web sitesinin olması ve vatandaşların ATUS sistemini etkin olarak kullanması

Konya büyükşehir belediyesinin zayıf yönleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Konya'nın nüfus yoğunluğunun çok olması, geniş bir yüz ölçümünün olması, sosyal medyadan kaynaklanan bilgi kirliliklerinden dolayı geleneksel halkla ilişkiler yönteminin bozulduğu görülmektedir.
- Kaliteli teknik personeli istihdam etmekte güçlük yaşanması.
- Belediyenin görev alanına giren sınırların geniş olması nedeniyle denetim yapmakta güçlük çekilmesi.
- Yeteri kadar bina ve tesisin bulunmaması.
- Teknolojik yenilikler olması.
- Şehir dışından gelen turistlere sunulan hizmetlerin yeterli gelmemesi.

- Kurumların yerine getirdiği sosyal hizmet çalışmalarında yeterli bir teknolojik alt yapının olmaması.
- Gelişen teknoloji karşısında çalışanların kendilerini yavaş bir şekilde yenilemesi.
- Geniş bir görev alanının olmasından dolayı maliyetin fazla olması.
- Endüstriyel tesisler ile sanayi alanlarının şehir içine yer almasından dolayı hava kirliliğine neden olması.

Konya büyükşehir belediyesinin zayıf yönlerinden bazıları aşağıdaki gibi sıralanabilir

(https://www.konya.bel.tr/dosyalar/stratejik_plan_2020_2024/stratejik_plan.pdf)

(Erişim Tarihi: 24.05.2021):

- Konya ilinin geniş bir yüz ölümüne sahip olmasıyla birlikte nüfus yoğunluğunun çok olması
- Nitelikli teknik eleman istihdam etmede güçlükler yaşanması, bir takım özel faaliyet alanlarında deneyimli firma ve personel yetersizliği olması.
- Belediyenin görev alanına giren sınırların geniş olmasına bağlı olarak denetim yapmada güçlük yaşanması.
- İl dışından gelen ziyaretçilere sunulan hizmetlerin yetersiz gelmesi.
- şehir pazarlamasında yetersiz olunması.
- Gelişen teknoloji karşısında personelin kendini yenilemesinin zaman alması.
- Geniş bir alanda hizmet verilmesine bağlı olarak yüksek maliyetin meydana gelmesi.

Konya büyükşehir belediyesinin dış çevrede karşısına çıkan fırsatlardan bazıları şu şekilde sıralanabilir

(https://www.konya.bel.tr/dosyalar/stratejik_plan_2020_2024/stratejik_plan.pdf)

(Erişim Tarihi: 04.12.2020):

- Konya'da 5 niversitenin bulunması.
- st düzey yönetimin ve başka birimlerin teknolojik yatırımların önemi ve sağladığı faydalar bakımından farkındalığının olması.
- Belediyenin şu anki şartlarda teknolojik alt yapısının güçlü olması ve envanterinin bulunması.
- İlelerle koordineli bir çalışma yapılması.

- Çevreye duyarlı projelerin yapılması.
- İhtiyaçların giderilmesi bakımından vatandaşların isteklerinin göz önünde bulundurulması.
- Dünya Bankası ve Avrupa Birliğinin destek verdiği projelerin üretilmesi.
- Belediyenin sunduğu hizmetlere erişimin kolay olması.
- Sosyal medya.
- Konya'nın gelişmiş bir sanayisinin olması sebebiyle malzeme ve yedek parça bulmanın kolay olması.
- Son zamanlarda bakanlıkların yerel yönetimlerin kullanımına veri tabanlarını açma çalışmalarının olması.
- Mevlana Müzesinin Konya'da bulunması ve Konya'nın hoşgörü şehri şeklinde anılması.
- Değişim yapmaya, gelişim göstermeye ve işbirliği yapmaya açık, liderlik nitelikleri ile takım bilincini bir araya getiren, etik değerlere önem veren idari bir kadronun olması.
- Konya'nın tarım ve sanayi kenti olması.
- Konya'nın fiziki yapısından dolayı yapılaşmanın kolay olması.

Konya büyükşehir belediyesinin dış çevrede karşısına çıkan tehditlerden bazıları şu şekilde sıralanabilir (https://www.konya.bel.tr/dosyalar/stratejik_plan_2020_2024/stratejik_plan.pdf) (Erişim Tarihi: 04.12.2020):

- Teknolojik yatırımlar kapsamında dış ülkelere bağımlı olunması ve bunun bir sonucu olarak ileride bilinçli bir şekilde hizmet kesintisi ve saldırıların yapılması ihtimali.
- Siber saldırıların gelişim ve artış göstermesi.
- Yürürlükteki yasal düzenlemelerin sıklıkla değişmesi ve birbiriyle uyumsuz olması.
- Şehrin nüfusunda meydana gelen hızlı değişimler.
- İl dışından gelen turistlerin hizmet yetersizliğinden dolayı azalması.
- Su kaynaklarında azalma olması.
- Gelir dağılımı eşitsizlikleri.
- Vatandaşın vergi ödemeleri noktasında zayıf kalması.

- Belediyenin vatandaş tarafından iş kapısı gibi görülmesinden dolayı iş talebinde yoğunluk olması.
- Bir kısım personelin sıklıkla birim değişikliği istemesi.
- Kırdan kente olan göçün artması.
- Köylerde yaşayan genç nüfusun azalması.
- Tarım sektöründeki kişilerin eğitim seviyesinin yeterli olmaması.
- Belediyenin farklı alanlarda çalışma yapması sebebiyle farklı uyumsuzlukların meydana getirdiği belirsizlikler.
- Ülke genelinde oluşan ekonomik durum.

3.4.5. Konya Büyükşehir Belediyesinin Sunduğu Hizmetler

Konya büyükşehir belediyesi 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda sayılan görev ve yetkileri yerine getirmekle birlikte birçok sosyal hizmeti de vatandaşlarına sunmaktadır. Bu hizmetlerden bazıları aşağıdaki gibi örneklendirilebilir.

Konya merkezde bulunan ve hiç gelir sahibi olmayan aileler için 2010 tarihinden itibaren Sosyal Kart uygulaması yapılmaktadır. Türkiye'ye örnek teşkil eden bu uygulama, kullanımı kolay olan, insan onurunu düşünen, ihtiyaç sahibini incitmeyen ve ihtiyaç sahibinin kendi tercihi olan ürünü almasına olanak sunan modern bir sistemdir (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=5360>) (Erişim Tarihi: 05.04.2021). Sosyal Kart uygulamasının, sunulan hizmetin ihtiyaç sahibinin gereksinimlerine direkt cevap verebilmesi ve kaynakların doğru kullanımı adına yapılan etkili bir çalışma olduğu söylenebilir.

Konya Büyükşehir Belediyesi, pandemi döneminde dar gelirli olan, işsiz kalan ve iş yeri kapanan vatandaşlara yardım etmek amacıyla oluşturulan sosyal destek faaliyetleri kapsamında olan Sosyal Kartların dağıtımını merkezde yer alan Meram, Selçuklu ve Karatay Belediyeleriyle beraber başlatmıştır (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7357>) (Erişim Tarihi: 30.12.2021). Bu noktada Konya büyükşehir belediyesinin değişen koşullara uyum sağlayarak, vatandaşın ihtiyaçlarını tespit edip çalışmalarına yön verdiği görülmektedir.

Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı'nın oluşturduğu Evde Berber hizmeti ilgi gören çalışmalar arasındadır. Konya merkezde bulunan ve evinden dışarı çıkamayacak kadar bakıma muhtaç olan, yaşlı ve engelli olan erkek vatandaşların faydalandığı hizmet kapsamında personeller vatandaşların evlerine giderek tıraş hizmeti vermektedir (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=5360>) (Erişim Tarihi: 05.04.2021). Bu çalışma ile, genellikle özel sektör tarafından yerine getirilen bir takım hizmetlere ulaşamayan vatandaşların, bu hizmetlerden faydalanabilmesi ve ihtiyaçlarının karşılanması adına halka en yakın kuruluş olan belediye güvencesiyle kişilerin günlük hayatlarında sıkça başvurabilecekleri faydalı bir hizmetin yerine getirildiği görülmektedir.

Konya büyükşehir belediyesinin internet sayfası incelendiğinde cenaze hizmetleri uygulaması karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma ile gün içinde vefat eden vatandaşların vefat ve defin tarihleri, adı-soyadı, kimin yakını olduğu, cenaze namazının nerede kılınacağı ve hangi mezarlığa defin edileceği gibi bilgilere ulaşılabilir (<https://ebelediye.konya.bel.tr/webportal/mezar/mezar.php>) (20.06.2021). Ayrıca mezarlık bilgi sistemi kullanılarak mevta arama işlemi gerçekleştirilebiliyor. Mevtanın mezarlığının bulunduğu ilçe, mezarlık adı ve adı-soyadı gibi bilgiler girilerek arama yapıldığında mevtanın mezar görseli ve mezarlıktaki güzergah bilgilerine erişim yapılmaktadır. Büyükşehir belediyesinin kullanıma sunduğu dokunmatik ekranlı “Kiosk” lar kullanılarak mezarlık ziyaretçileri mezarın adresini, buraya en kısa yoldan gidilebilecek güzergahı ve mevtaya ait bilgilere erişim sağlayarak yazıcıdan çıktı alma olanağına sahiptirler. Mezarlık ziyaretçileri aynı bilgilere belediyenin mobil uygulaması üzerinden de erişim yapabilmektedir. Bunlara ek olarak mezarlık adabı, dualar, kurallar ve mezarlık hizmetleri ile ilgili bilgilerde vatandaşlara sunulmaktadır (<https://konmeb.konya.bel.tr/#!/app/home>) (Erişim Tarihi: 20.06.2021).

Konya büyükşehir belediyesi ATUS (Akıllı Toplu Ulaşım Sistemleri) çalışmasıyla vatandaşlara otobüs ve tramvay tarifeleri, hat ve güzergah bilgileri, elkart işlemleri, vatandaşların buldukları noktadan gitmek istedikleri konuma nasıl ulaşım sağlayabilecekleri ile ilgili çeşitli hizmetler sunmaktadır (<https://atus.konya.bel.tr/>) (Erişim Tarihi: 20.06.2021).

Bu çalışma ile Konya büyükşehir belediyesinin vatandaşların zamandan tasarruf etmelerini ve internet üzerinden ulaşım hakkında kolaylıkla bilgi edinmeleri açısından uygun bir çalışma yaptığı görülmektedir.

Konya Büyükşehir Belediyesi yaptıkları çalışmalar ile bütün binalarını engelli vatandaşların erişimine uygun duruma getirmiştir. Ayrıca Büyükşehir Belediyesinin engelli vatandaşların kullanacağı bireysel hizmetleri için önemli bir proje uygulamaya konulacaktır. Vatandaşlar başvuru yaptıktan sonra evleri engelli fertler için uygun duruma getiriliyor. Mutfaktan lavabolarına kadar pek çok düzenlemeyle engelli vatandaşların kimseye ihtiyacı olmadan günlük ihtiyaçlarını kendi evlerinde karşılayabilecekleri bir proje yürütülmektedir. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bu projeyi ödüllendirmiştir (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7135>) (Erişim Tarihi: 05.04.2021).

Konya büyükşehir belediyesi e-devlet' de yer alan ilk büyükşehir belediyesidir (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=5015>) (Erişim Tarihi: 20.06.2021). Konya büyükşehir belediyesi e-devlet ile nöbetçi eczane sorgulama, bilgi edinmek için başvuru ve sorgulaması yapılması, vefat bilgisi sorgulama, sicil bilgileri sorgulama, evrak takibi, beyan bilgileri sorgulama, tahakkuk bilgileri sorgulama, sicil bilgileri sorgulama, talep ve öneri için başvuru ve sorgulaması yapılması, tahsilat bilgileri sorgulama hizmetleri vermektedir (<https://akillisehir.konya.bel.tr/uygulama/e-devlet-kapisinda-yer-alan-ilk-buyuksehir-belediyesi>) (Erişim Tarihi: 20.06.2021).

Konya büyükşehir belediyesi akıllı şehir uygulamaları ile akıllı kavşaklar, bisiklet yolları ve akıllı bisiklet sistemi, buzlanma takip sistemi, elektronik denetleme sistemi, simülasyon sistemleri, hava kalitesi izleme sistemi, gönüllü hayvan dostları projesi ve e-pati uygulaması, komek online başvuruları ve uzaktan eğitimler, e-ödeme ve e-belediyecilik, güvenlik kameraları, akıllı su şebekeleri, ücretsiz wifi hizmetleri, 360° Konya, AYKOME (Altyapı Koordinasyon Merkezi) ve daha birçok hizmet sunmaktadır (<https://akillisehir.konya.bel.tr/>) (Erişim Tarihi: 20.06.2021).

Ayrıca mobil uygulaması da bulunan Konya büyükşehir belediyesinin bu çalışmalarıyla çağın gereksinimlerine uygun hizmet vermek için, hizmet sunumu noktasında gayret içinde olduğu görülmektedir.

Konya Büyükşehir Belediyesi'nin Konya ilini yaşanabilir bir kent haline getirmek için kanunda sayılan görev, yetki ve sorumluluklarına ek olarak gerek sosyal belediyecilik hizmetlerini yerine getirerek gerek yeni kamu işletmeciliği gibi akımları takip ederek vatandaşların ihtiyaç duyduğu hizmetleri sunmaya devam ettiği gözlemlenebilmektedir. Bu kapsamda Konya Büyükşehir Belediyesinin daha verimli ve kaliteli hizmet sunumu için yönetim alanında yaşanan akımları takip ederek daha vizyoner bir bakış açısıyla hizmet sunumu sağlamak için çalışmalar yaptığı söylenebilir.

3.4.6. Konya Büyükşehir Belediyesinin Yeni Kamu İşletmeciliği Kapsamında Yerine Getirdiği Hizmetler

Küreselleşen dünyada insan ihtiyaçlarının çeşitlenmesi ve kaynakların sınırlı olması nedeni ile vatandaşlara hizmet sunumunda etkili, verimli, şeffaf, hızlı, değişimlere ayak uydurabilen bir yönetim yapısı olması gerekmektedir. Geleneksel yönetim modelinin katı, hiyerarşik, merkezîyetçi ve hantal yapısından dolayı bu değişimlere ayak uyduramaması nedeni ile yeni yönetim modeli arayışlarının bir sonucu olarak karşımıza yeni kamu işletmeciliği anlayışı çıkmaktadır. Bu anlayış geleneksel modelin bir sonucu olan katı, kırtasiyeci, hiyerarşik, kurallara aşırı bağlı yönetim modeli yerine daha piyasa tabanlı, özel sektörde uygulanan yönetim anlayışının kamu sektöründe de uygulanmasını savunan, vatandaşı müşteri olarak gören, kamusal hizmetlerin yetki devri ile vatandaşa en yakın kurumlar tarafından yerine getirilmesi gerektiğini kabul eden daha etkili bir yönetim modelini ifade eder.

Konya büyükşehir belediyesinin internet sayfası ve stratejik planı incelendiğinde, yeni kamu işletmeciliği kapsamında yaptığı bir takım çalışmalar karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan ilki büyükşehir belediyesinin sosyal tesisleri içerisinde yer alan Kafem uygulamasıdır.

Kafemleri ticari rekabet içinde olmak amacıyla değil, hizmet sektöründe standart oluşturmak ve düzenlemeler yapmak için, bu sektörün kontrolü amacıyla değerlendirildiği belirtilmiştir. Hizmet sektöründeki yükseliş kentin standardını

yükselten etmenler arasındadır. Konya ilinin hizmet sektöründe daha iyi hale gelmesi amacıyla belediyenin öncülükler etmeye devam edeceği belirtilmiştir (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=5246>) (Erişim Tarihi: 16.03.2021).

Konbeltaş bünyesinde yer alan kafem markası 13 şubesi ile hizmet vermektedir. Kafem markası şehir halkını, kaliteli ürün ve hizmete uygun ücretle ulaştırmayı hedeflemektedir. Bütün şubelerinde, şubenin yer aldığı sosyal dokuya uyum sağlayacak menü içeriği oluşturularak hizmette yenilikçi çalışmalar yapıldığı söylenilebilir. Menüde dünya lezzetlerinin yanında Konya iline has yiyecek ve tatlı türlerine de yer verilerek Konya mutfağının tanıtıldığı görülmektedir (<http://www.kafem.com.tr/>) (Erişim Tarihi: 12.03.2021). Konya büyükşehir belediyesinin bu hizmetinin, tek şubede kalmayarak 13 şubeye ulaşmış olması bakımından yeni kamu işletmeciliği kapsamında başarıya ulaşmış bir çalışma olduğu söylenilebilir.

Konya büyükşehir belediyesinin sosyal tesisleri içerisinde yer alan bir diğer uygulama ise Taşkent Pirlar Kondu Otel'dir. Otelin internet sayfası incelendiğinde süit oda, iki kişilik oda ve tek kişilik oda seçenekleriyle hizmet verdiği görülmektedir. Ayrıca vatandaşların otele gitmeden önce gezebilecekleri yerler hakkında bilgilendirilesi amacıyla görsellere yer verilmiştir (<http://pirlarkonduotel.com/>) (Erişim Tarihi: 12.03.2021). Bu çalışmayla genellikle özel sektör tarafından yerine getirilen bir hizmetin belediye güvencesi ile yerine getirildiği ve Konya Büyükşehir Belediyesinin ilçelerde de yeni kamu işletmeciliği kapsamında çalışmalar yaptığı görülmektedir. Ayrıca Konya turizminin ilçelerde de canlandırılması ve Konya'nın tanıtımının yapılmasına bu hizmetin fayda sağlayabileceği söylenebilir.

Konya büyükşehir belediyesinin sosyal tesisleri içerisinde yer alan bir başka uygulama Konya Kyoto Japon Parkı'dır. 36 bin metrekarelik alanıyla 2010 yılında hizmete başlayan ve Türkiye'nin en büyük Japon Bahçesi olma niteliğine sahip bu bahçe, Konya ve Kyoto arasında kardeşlik bağının güçlendirilmesi maksadıyla yapılmıştır (<http://www.japonpark.com/>) (Erişim Tarihi: 12.03.2021). Bu çalışma ile farklı bir kültürün özelliklerini taşıyan peyzajıyla birlikte ziyaretçilerin merakını uyandıracak ve ziyaretçilerin farklı bir kültürle kısmen de olsa etkileşime geçebilecekleri bir hizmet sunulduğu görülmektedir. Konya büyükşehir

belediyesinin bu hizmetinin, Konya’da turizmi geliştirmek için cazibe merkezlerinin yaratılması noktasında katkı sağlayacağı söylenebilir.

Konya büyükşehir belediyesinin sosyal tesislerinin bir diğeri de Konya Mutfağı’dır. Bu tesis ile hizmet sektöründe belediye güvencesi ile restoran hizmeti verilerek hem vatandaşa yeni bir sosyal alan oluşturulduğu hem de Konya yemeklerinin tanıtılmasına katkı sağlandığı söylenebilir. Birden fazla şubede hizmet vermesi bakımından vatandaş tarafından benimsenen ve talep gören bir hizmet olduğu görülmektedir.

Akyokuş Park uygulaması büyükşehir belediyesinin sosyal tesisleri içerisinde yer alan hizmetler arasındadır. Akyokuş Park yapılan yeni düzenlemeyle içerisinde açık piknik alanı ve yeşil alanlar bulunan, tek bir yerden Konya manzarasının izlenebildiği 100.000 m2 alanı ile kamu hizmetine açılan bir mesire yeri olmuştur. Halkın açık havada yürüyüş ve spor yapmasına olanak sağlayacak, orman içinde güvenli gezinti yolları hizmete sunulmuştur. Çocukların güzel vakit geçirebilmesi için oyun ve eğlence parkları da hizmete açılmıştır (<http://www.akyokuskonya.com/index.php?sayfa=10>) (Erişim Tarihi: 16.03.2021). Ayrıca Akyokuş Park’a ziyaretçilerin yeme-içme ihtiyaçlarını karşılamak adına, büyükşehir belediyesinin markalaştırdığı Kafem ve Konya Mutfağı eşlik etmektedir. Bu alışma ile Konya’daki cazibe merkezlerinin eksikliğini gidermek adına belediye güvencesi ile yeni sosyal alanların oluşturulması maksadıyla yerinde çalışmalar yapıldığı söylenebilir.

Konya büyükşehir belediyesinin iştirakleri arasında bulunan hizmetlerden biri zel Büyükşehir Hastanesi’dir. Kurumun amacı şu şekilde belirtilmiştir: *“Hastanemizde hastalarımızın rahat etmesi için her şey eksiksiz ve kusursuz planlanmıştır. Amacımız; etik değerleri ve meslek ahlakını temel alan alanında uzman, tecrübeli ve güler yzli ekibimizle, huzurlu bir ortamda, uluslararası kalite standartlarında en ekonomik sağlık hizmetini sunmaktır”*. Kurumun vizyonu: *“En ileri teknolojilerin tümünün kullanıldığı, çağdaşlığı temel alarak kurumsal gelişimin sağlandığı, başarılı faaliyetleriyle ilk tercih edilen referans hastanelerden biri olmaktır”*. Kurumun misyonu ise şu şekildedir: *“Uzmanlaştığımız sağlık hizmetlerinde hasta ve uzman ekibimizin güvenliğini ön planda tutarak, sürekli yenilik ve gelişimi benimsiyoruz. Tüm hastalarımız için yaşam kalitesini artırmak amacıyla uluslararası standartlarda hizmet sunuyoruz”* (<https://www.buyuksehirhastanesi.com/tr/kurumsal-32/hakkimizda-131.html>) (Erişim Tarihi: 17.03.2021).

Özel büyükşehir hastanesinin değerleri şu şekilde sıralanmıştır (<https://www.buyuksehirhastanesi.com/tr/kurumsal-32/hakkimizda-131.html>) (Erişim Tarihi: 17.03.2021):

- *İnsan değerlerine önem veriyoruz.*
- *Odak noktamız hastalarımız ve çalışanlarımızdır.*
- *Güvenilirlik temel prensibimizdir.*
- *Sahip olduğumuz etik değerlerimizle örnek gösteriliriz.*
- *Sürekli gelişime inanırız.*
- *Emeğe saygı duyarız.*
- *Başarılı, kendi alanlarında uzman, azimli ekibe sahibiz.*

Özel büyükşehir hastanesinin kalite politikası hastalar için, çalışanlar için, hastane için ve ülke için olmak üzere 4 gruba ayrılarak detaylı bir şekilde sıralanmıştır. Kısaca değinmek gerekirse hastalar için; hizmeti alan hastaya en iyi tanı ve tedaviyi sunmak, hastalar için teşhis ve tedavide en hesaplı, en doğru metotları kullanmak, hastaları memnun etmek için hiçbir detaydan kaçınmamak, sağlık hizmeti sunarken hastalar ve personel arasında cinsiyet, dil, din, bölge ve ırk farkı gözetmemek şeklinde kalite politikası belirlenmiştir. Çalışanlar için; etkin, verimli, huzurlu ve samimi bir çalışma ortamı oluşturarak personellerin potansiyellerini ortaya çıkarmak, personellerin bilgi ve becerilerini geliştirerek nitelikli iş gücü meydana getirip sağlık çalışanlarının görevlerini yerine getirirken özverili olmalarını sağlamak gibi kalite politikaları belirlenmiştir. Hastane için; insan haklarına saygı duymak, hastaneyi sürekli kontrol etmek ve iyileştirmek, yasalar ve mevzuatlar kapsamında en yerinde sağlık hizmetini sunmak, hasta bakımı ve yönetimi konusunda standartlarını ortaya koymak gibi kalite politikaları oluşturulmuştur. Ülke için ise; sağlık sektöründe saygı duyulan bir pozisyonda olmak, Konya’da bulunan diğer hastanelere örnek olmak şeklinde kalite politikaları belirlenmiştir (https://www.buyuksehirhastanesi.com/tr/kalite-45/kalite_politikasi-239.html) (Erişim Tarihi: 21.03.2021). Bu çalışmayla vatandaşların sağlık sektöründe de hizmet alabilecekleri bir belediye kurumunun olduğu görülmektedir.

Konya büyükşehir belediyesinin iştirakleri arasında olan bir başka çalışma ise Beysu markasıdır. Kurumun misyonu ve vizyonu şu şekilde belirtilmiştir (<http://www.beysu.com.tr/ilkelerimiz.php>) (Erişim Tarihi: 22.03.2021): “*Üretim, satış, pazarlama ve insan kaynakları alanlarında her yıl daha iyiye giderek su sektöründe Türkiye’nin önde*

gelen kuruluşlarından biri olmaktadır. Bunu; müşteri tatmini sağlayarak, sağlıklı gelişerek, uluslararası kalite ve standartlarda ürünler ve hizmetler sunarak başaracağımıza inanırız”.

Beysu markasının hedefleri şu şekilde sıralanmıştır (<http://www.beysu.com.tr/ilkelerimiz.php>) (Erişim Tarihi: 22.03.2021):

- Sağlıklı, güvenilir ve kaliteli ürünler üretmek
- Müşteri memnuniyetini sağlamak
- Kazanan bayiler olması
- Başarı sahibi bir şirket olmak
- Personellere iyi bir gelecek sunmak
- Doğaya, insana ve ülkemize en üst seviyede katkı sağlamak

İnsanların temel gıdası olan suyun; deneyimli bir kadro ile temiz koşullarda üretimini gerçekleştirerek, piyasada güven duyulan ve aranan marka konumuna gelmek, pazardaki faaliyet alanını artırmak, sürekli iyileştirmeler yaparak müşteri memnuniyetini sağlamak Beysu markasının kalite politikası olarak belirlenmiştir (http://www.beysu.com.tr/kalite_politikamiz.php) (Erişim Tarihi: 22.03.2021).

Yasal düzenlemelere bağlı kalarak doğal kaynak suyunun sağlıklı koşullarda pet bardak, şişe ve damacanalara doldurulmasını sağlamak, pazardaki faaliyet alanını artırmak, ürün güvenilirliği bakımından müşterilerin düşüncelerini göz önünde bulundurarak çalışmaların bütün personelin katılımı ile devam etmesini sağlamak Beysu markasının gıda güvenliği politikasıdır (http://www.beysu.com.tr/kalite_politikamiz.php) (Erişim Tarihi: 22.03.2021).

Konya büyükşehir belediyesinin bir başka iştiraki ise KONBELTAŞ A.Ş'dir. 1983 tarihinde faaliyete başlayan şirket, şu an ki unvanı Konbeltaş Konya İnşaat Taşımacılık Hizmet Danışmanlık Park İşletmeciliği ve Elektrik Üretim A.Ş. olarak 27/01/2010'dan itibaren faaliyetlerini sürdürmektedir (<https://www.konbeltas.com.tr/hakkimizda>) (Erişim Tarihi: 23.03.2021).

Konbeltaş A.Ş. konaklama, bitkisel atık yağ toplama, yeme-içme, Elkart satış alanlarında çalışma yapmakta, hizmet kalitesini arttırmak ve hizmet verilen alanları çeşitlendirmek amacıyla çalışmalarını kararlılıkla sürdürmektedir (<https://www.konbeltas.com.tr/hakkimizda>) (Erişim Tarihi: 23.03.2021).

Kurumun misyonu şu şekilde belirtilmiştir (<https://www.konbeltas.com.tr/misyon-vizyon>) (Erişim Tarihi: 25.03.2021): “Konya’da

yaşayan ya da misafir olarak bulunan ve işletmelerimize gelen tüm vatandaşlarımızı, misafirimiz olarak karşılayarak, faaliyet alanımızda bulunan ihtiyaç duyduğu tüm hizmetleri, zamanında, kaliteli, hijyenik ve sağlıklı bir şekilde sunarak ve en iyi şekilde faydalanılacak şekilde hizmet vererek değer kazandırmaktır”.

Kurumun vizyonu şu şekilde belirtilmiştir (<https://www.konbeltas.com.tr/misyon-vizyon>) (Erişim Tarihi: 25.03.2021): *“Faaliyet alanlarımızdaki tüm işletmeleri en doğru ve verimli şekilde yöneterek, vatandaşlarımızın günlük hayatlarında yer edinmiş ve her zaman faydayı amaçlamış bir şehir markası olmaktır”.*

Konya büyükşehir belediyesinin iştirakleri arasında KÜLTÜR A.Ş. de bulunmaktadır.

Konya Kültür A.Ş. her çeşit kültür, sanat alanında ürün ve hizmetleri sunmak ve reklam ve tanıtım işlerini yapmak için çalışmalar yapmak, yaptırmak, kuruluşları kurmak, kurdurmak, bu kuruluşları işletmek, işlettirmek maksadıyla 2004 yılında kurulmuştur (<https://www.konyakultur.com/hakkimizda/tarihce/>) (Erişim Tarihi: 26.03.2021).

Kültür A.Ş. Konya'nın manevi, kültürel ve sanatsal özelliklerini tanıtmak düşüncesiyle yurt içinde ve dışında kültürel organizasyon ve mekanların işletilmesi, yayımcılık çalışmaları, çini imalatı, milli ve milletlerarası sempozyum, açık oturum düzenlemelerini kuruluş amacı gereği yerine getirir (<https://www.konyakultur.com/hakkimizda/tarihce/>) (Erişim Tarihi: 26.03.2021).

Kurumun misyonu şu şekilde belirtilmiştir (<https://www.konyakultur.com/hakkimizda/tarihce/>) (Erişim Tarihi: 26.03.2021): *“Konya Kültür A.Ş.; Kültür, sanat ve turizm ile ilgili hizmet ve ürünlerin halka hizmet ilkesiyle Konyalılar ile buluşturmak Konya'nın tarihi kültürel ve manevi değerlerini tüm dünya ya tanıtmak ve Konya' yı ulusal ve uluslararası kültür, sanat alanlarında önemli bir merkez haline getirmek amacıyla kurulmuştur”.*

Kurumun vizyonu ise şu şekilde belirtilmiştir (<https://www.konyakultur.com/hakkimizda/tarihce/>) (Erişim Tarihi: 26.03.3021): *“Kültür sanat ve turizm alanlarında, ulusal ve uluslararası düzeyde kabul görececek seviyede ürün ve hizmetler sunarak Türk kültür ve sanatının tanıtılması ve yaşatılmasına Konya'nın tarihi, kültür ve manevi zenginliklerinin yurt içinde ve yurt dışında tanıtımına katkıda bulunan bir kuruluş olmak”.*

Kültür A.Ş.'nin kalite politikası aşağıdaki gibi sıralanmıştır (<https://www.konyakultur.com/hakkimizda/kalite-politikamiz/>) (Erişim Tarihi: 26.03.2021):

- Müşterilerin memnun olmalarını sağlamak ve daha fazla memnun olmaları için önlem almak
- Yüksek kalite standartlarına uygun olarak üretim yapmak, hizmetleri bu yönde gerçekleştirmek
- Kalite yönetim sisteminin kabul edilmesi, uygulamaya geçirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla çalışmak
- Çalışanların görevlerinde verimliliğini yükseltmek için uygun çalışma ortamını temin etmek
- Çalışanların kalitesini devamlı eğitim faaliyetleri yaparak yükseltmek
- Verimliliği artırmak için tedarikçilerle güven içerisinde işbirliği yaparak çalışmak
- Kalite yönetim sisteminde belirtilen koşullara uymak
- Bütün çalışanların katılım göstermesi ile kalite yönetim sistemini devamlı olarak iyileştirmek
- Sektörde lider olmak

Kültür A.Ş. bünyesinde Konya Kitapçısı ve Konya Çini Atölyesi hizmet vermektedir. Selçuklu Kongre Merkezi, Mevlana Kültür Merkezi ve Otogarda üç şubesi bulunan Konya Kitapçısı, Konya'nın estetik değerlerini, tarihi ve kültürel güzelliklerini bulunduran eserlerin kentin kültür ve sanat topluluğuna iletilmesinde önemli bir rol almaktadır. Konya Kitapçısında kentin kültür ve tarihi hakkında bilgi vermek amacıyla yayınlanan kitaplarla birlikte Çini Atölyesinde üretilen çiniler ve hediyelik eşyalar müşterilerin beğenilerine sunulmaktadır (<https://www.konyakitapcisi.com/>) (Erişim Tarihi: 26.03.2021). Konya Çini Atölyesinde ise çini pano, çini tabak ve çini vazo eserleri alıcılarını beklemektedir.

Konya büyükşehir belediyesi Kültür A.Ş. bünyesinde Konya şehir turları düzenlenmektedir. Konya'ya gelen yerli ve yabancı turistler ile Konya halkına şehrin tarihi ve kültürel mekânlarının tanıtımına bu turlar ile katkı sağlanmaktadır.

Konya büyükşehir belediyesinin bir diğer iştiraki ise Konya Bilim Merkezi İşletme Hizmetleri San. Tic. A.Ş. 'dir. Bilim merkezleri, değişik yaşlarda ve değişik deneyimlere sahip olan fertleri bilimle bir araya getirerek, toplumda bilim ve teknolojinin ulaşılır ve anlaşılır duruma getirilmesini ve toplum nazarında önemini arttırmayı amaç edinen, deneysel ve uygulamalı faaliyetler bulunduran, konuklarını

keşfetmeye ve denemeye isteklendiren, kar amacı gütmeyen, kamu yararı gözeten, finansal desteği kamu sektörü veya özel sektör kaynakları kullanılarak sağlanan merkezlerdir (<https://kbm.org.tr/Default/PageDetails2/75d81796-64ec-e611-80e9-005056950aeb/11cdbc68-55cb-e611-80e9-005056950aeb>) (Erişim Tarihi: 27.03.2021).

Sessiz mekanlarda, dokunmanın yasak olduğu, cam vitrinlerde sergilenen nesnelere meydana gelen alışılmış müzelerin tersine bilim merkezlerinde oluşturulan sergiler ve dinamik mekanlarda ziyaretçiler dokunabilir, aktif biçimde gezebilir ve deneme yapabilirler (<https://kbm.org.tr/Default/PageDetails2/75d81796-64ec-e611-80e9-005056950aeb/11cdbc68-55cb-e611-80e9-005056950aeb>) (Erişim Tarihi: 29.03.2021).

Bilim merkezleri, içeriklerinin yanı sıra, yeşil alanları, çeşitli amaçlarla kullanılabilirliği ve mimari özellikleriyle de cazibe merkezi olma niteliği bulundurmaktadırlar. Geniş girişleriyle, tavanlarının yüksek olmasıyla ve bekleme salonlarıyla ziyaretçilerinin rahat edebilecekleri mekânlar sunmaktadırlar. Daha bilim merkezinin içerisini görmeden karşısına çıkan etkileşimli açık hava sergileri, ziyaretçilerini bilimin gizemli dünyasına çağırır (<https://kbm.org.tr/Default/PageDetails2/75d81796-64ec-e611-80e9-005056950aeb/11cdbc68-55cb-e611-80e9-005056950aeb>) (Erişim Tarihi: 29.03.2021).

Konya Bilim Merkezi ülkemizde TÜBİTAK'ın desteğini alarak faaliyete geçen ilk bilim merkezidir. Konya bilim merkezinin misyonu; *“yenilikçi, araştırmacı ve özgüven sahibi bireylerin yetiştiği bir bilgi toplumunun oluşmasına destek olmak için, her yaşta ziyaretçiye yönelik eğlenceli ve etkileşimli ortamlar sunarak, onları bilim ve teknolojiyle buluşturmak, bilimsel merak ve öğrenme isteği uyandırmak, bize verilen küresel emanetin yaşam boyu keşfi için yenilikçi bir öğrenme kaynağı sağlamaktır”* şeklinde belirtilmiştir (<https://kbm.org.tr/Default/PageDetails2/81d81796-64ec-e611-80e9-005056950aeb/11cdbc68-55cb-e611-80e9-005056950aeb>) (Erişim Tarihi: 29.03.2021).

Konya büyükşehir belediyesinin iştirakleri arasında aşağıda belirtilen şirketler de yer almaktadır. Bunlar:

- Konya Ağaç Park Bahçe ve Peyzaj Hizmetleri San. Tic. A.Ş.
- Konbelspor Etkinlikleri ve İşletmeciliği Tic. A.Ş.

- Konya Güvenlik Hizmetleri ve Sist. San. Tic. A.Ş.
- Konya Şehir Hizmetleri A.Ş.

Konya büyükşehir belediyesinin yeni kamu işletmeciliği kapsamında yaptığı çalışmalar arasında Konya Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu’da yer almaktadır. Konya büyükşehir belediyesi şehir tiyatrosu sahnelerinde gösterimi yapılan nitelikli oyunlar şehrin kültür ve sanat etkinliklerinin vazgeçilmez unsurları arasında yer almaktadır (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7232>) (Erişim Tarihi: 18.06.2021). Konya büyükşehir belediyesinin çalışmaları incelendiğinde, pandemi dönemi öncesinde karnesini getiren çocuklar için ücretsiz çocuk oyunu sahnelediği görülmüştür (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7221>) (Erişim Tarihi: 19.06.2021). Bu çalışma ile Konya büyükşehir belediyesinin çocuklara tiyatro sevgisi aşılayarak, ilgilerini kültürel etkinliklere yöneltmeleri için fırsatlar sunduğu söylenebilir. Konya ilinin sanat ve kültür hayatına verilen bu hizmetlerin önemli katkıları olmaktadır (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=6861>) (Erişim Tarihi: 18.06.2021). Şehir tiyatrosunda hem yetişkinler hemde çocuklar için oyunlar sahnelenerek her yaş grubunun ilgisini çekebilecek kültürel etkinliklerin uygun fiyatlarla vatandaşlarla buluşturulduğu gözlemlenmiştir.

Konya büyükşehir belediyesinin yeni kamu işletmeciliği kapsamında yaptığı çalışmalar incelendiğinde vatandaşların kullanımı için temin ettiği bisikletler dikkat çekmektedir. Konya büyükşehir belediyesinin bu hizmeti sunarken sahip olduğu misyonu ülkemizde bisiklet kullanımı bakımından öncü olmaktır. Vatandaşları bisiklet kullanımı için isteklendirmek ve şehir içi ulaşımı gerçekleştirirken trafiği rahatlatmak, çevrenin korunması, insan sağlığına faydalı olması ve ekonomiye katkı sağlamak için bisikletlerin payını artırarak ulaşımın sürdürülebilir olması noktasında çalışmalar yapılmaktadır (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7953>) (Erişim Tarihi: 18.06.2021). Konya coğrafi özellikleri nedeniyle bisiklet kullanımı için uygun bir ildir ve ülkemizde bisiklet yolu ağında birinci sırada yer almaktadır. Bu noktada, 550 kilometre bisiklet yolu olup bunun 320 kilometresinin şehir merkezinde bulunduğu belirtilmelidir. Konya büyükşehir belediyesi farklı etkinliklerle Konya’da bisiklet kullanımını teşvik etmek için çocuklara çok sayıda bisiklet hediye etmiştir. Bu etkinliklerle Konya büyükşehir belediyesinin vatandaşların fiziksel ve ruhsal sağlığını korumak için bisiklet sporunu cazip hale getirmek adına gayret içinde olduğu

görülmektedir (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7392>) (Erişim Tarihi: 19.06.2021). Bu etkinliklere başka bir örnek verilecek olursa, Konya’da bisiklet kültürüne olan kabulü daha da artırarak farkındalık oluşturmak amacıyla “Bisiklet Şehri Konya” konulu fotoğraf yarışması düzenlenmiştir. Bu yarışma ile profesyonel ve amatör olarak fotoğrafçılıkla ilgilenen kişiler yarışmaya katılmaya davet edilmiş, dereceye giren yarışmacılar için para ödülü belirlenmiştir (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7962>) (Erişim Tarihi: 18.06.2021). Konya büyükşehir belediyesi Konya’da bisiklet kültürünün kabul görmeye başlamasıyla güvenli bisiklet parklarını artırmış, bisiklet parklanmasının fazla olduğu noktalar başta olmak üzere, talep olursa katlı otoparklardaki bisiklet park kapasitelerini de artırmayı planlayarak ilk olması ve Konya’da üretilmesi özelliği olan, alandan tasarruf sağlayan, iki katlı ve sürgülü bisiklet parkları temin etmiştir (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7953>) (Erişim Tarihi: 18.06.2021).

Konya büyükşehir belediyesi daha önce şehrin ulaşımı için hizmet veren nostaljik tramvaylardan bir tanesini bisiklet tramvayına dönüştürmüştür. Türkiye’de ilk olan bu uygulama, dünyada da yalnızca bisiklet kullanıcıları için özel aparatlarla kamu hizmetine sunulması bakımından dikkat çekmektedir. Konya büyükşehir belediyesi bisiklet tramvayının yanında şehir içi ulaşımında etkin olarak kullanılan otobüslerden 50 tanesinin arka bölümüne bisiklet taşıma aparatları konumlandırmıştır (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7567>) (Erişim Tarihi: 18.06.2021). Konya büyükşehir belediyesi, şehirde huzurun sağlanması ve düzenin korunması noktasında önemli görevleri olan zabıta teşkilatının motorlu, araçlı ve atlı hizmetlerine ek olarak bisikletli zabıtalara da hizmet vermektedir (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=6518>) (Erişim Tarihi: 19.06.2021). UNESCO’nun Paris’te bulunan genel merkez binasında yapılan törende, Konya büyükşehir belediyesinin “Bisiklet Ulaşım Master Planı Projesi” uluslararası idealkent ödülüne uygun görülmüştür (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7206>) (Erişim Tarihi: 19.06.2021). Bu çalışmalara ek olarak, pandemi döneminde sosyal mesafenin korunmasının zor olduğu toplu taşıma araçları karşısında bisiklet, bu dönemde kullanılabilir en uygun ulaşım araçlarından biri olarak karşımıza çıkmıştır. Bu

bakımdan büyükşehir belediyesinin bu hizmetlerinin faydalı olduğu söylenebilir (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7392>) (Erişim Tarihi: 19.06.2021).

Konya büyükşehir belediyesi bisiklete ek olarak vatandaşları sürdürülebilir ulaşım araçlarının hepsini kullanma noktasında teşvik etmek amacıyla çalışmalar yapmaktadır. Son zamanlarda dünyada oldukça ilgi gören elektrikli scooterları vatandaşların hizmetine sunmuştur. Elektrikli scooterların çevreci ve ekonomik olmasının yanında yaygın olarak kullanılmaya başlanmasıyla şehirdeki trafik yoğunluğunun azalması ve otopark probleminin çözülmesi beklenilmektedir. Elektrikli scooterların kullanımı noktasında kullanıcılar belirlenen bölgelerde bulunan scooterları mobil uygulamada belirtilen noktalardan alabilir, kullandıktan sonra scooterları kilitleyerek bırakabilirler. Yeni bir kullanıcı geldiğinde tekrar mobil uygulamayı kullanarak aracın kilidini açıp kiralayabilir. Elektrikli scooterların takibi uydu üzerinden sürekli olarak yapılacaktır (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7720>) (Erişim Tarihi: 18.06.2021). Ayrıca, şehrin huzur ve güven ortamını korumak için görev yapan zabıta ekipleri bisikletlerden sonra elektrikli scooterlar ile de görevlerini yerini getirmeye başlamışlardır (<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7974>) (Erişim Tarihi: 18.06.2021). Konya büyükşehir belediyesinin, yaptığı bu çalışmalarla vatandaşların sosyal ve kültürel hayatlarında yönlendirici bir rol oynadığı söylenebilmektedir.

Konya büyükşehir belediyesinin yeni kamu işletmeciliği çerçevesinde yaptığı hizmetlerin biri de KOMEK (Konya Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları)'dir. KOMEK'in vizyonu sitesinde "*KOMEK olarak Hayat Boyu Öğrenme alanında yeniliklerin öncüsü olmak; üretken, hoşgörülü ve sorumluluk sahibi bireyler yetiştirmektir*" şeklinde belirtilmiştir. Misyonu ise "*Halkın yaşam kalitesini yükselterek, toplumsal refahı artırmak için, her yaş ve eğitim düzeyindeki bireylerine hayat boyu öğrenmenin amaçları doğrultusunda; ülkesini seven, bilimsel, akılcı düşünüp, problemlerini çözme becerisi kazanan, enerjilerini ve yeteneklerini ortaya çıkaracak, iş ve yaşam becerileri kazandırmak*" olarak belirtilmiştir (<http://komek.org.tr/sayfadetay.php?sayfaID=1615>) (Erişim Tarihi: 19.06.2021).

Komek 2004 senesinde kurulmuştur. 3 farklı merkezde açılan kurslarla birlikte senede 1500 kişiyi kapsayan mesleki eğitimler vermiştir. Bir halk üniversitesi şeklinde sanatkar yetiştiren, istihdama katkı sağlayan, kursiyerlerin kişisel gelişimini destekleyen ve bunlarla birlikte Konya'nın sosyal hayatına katkıda bulunan kurslar, kurulduğu günden itibaren 440 branşta hizmet vermiş olup, 900 bine yakın bireyin faydalandığı bu kurslar sayesinde binlerce kursiyer meslek sahibi olmuştur. Konya büyükşehir belediyesinin 47 adet KOMEK kurs merkezi, 22 adet ASEM (Aile Sanat ve Eğitim Merkezi) kurs merkezi olmak üzere toplam 69 kurs merkezi bulunmaktadır (<http://komek.org.tr/sayfadetay.php?sayfaID=1615>) (Erişim Tarihi: 19.06.2021).

KOMEK'in değerleri aşağıdaki gibi sıralanabilmektedir (<http://komek.org.tr/sayfadetay.php?sayfaID=1615>) (Erişim Tarihi: 19.06.2021):

- KOMEK'in bütün çalışmalarında başarılı ve model bir kurum olmak
- Örgün eğitim fırsatlarından faydalanamayan kişilerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yaş kısıtlaması yapmadan bütün şehir halkına bu merkezlerde eğitim vermek
- KOMEK'e eğitim için başvuru yapan kursiyer adaylarına ve eğitim görmekte olan kursiyerlerin hepsine eşit mesafede olarak, hoşgörülü ve tarafsız şekilde yaklaşarak eğitim sistemine katılmaları ve başarı ile bitirmelerini sağlamak
- İyileştirme, sürekli öğrenme ve yenilikçilik prensiplerini benimseyerek, kursiyerlerin üretim becerilerini geliştirmesini sağlamak
- Kursun başvuru sürecinden bitişine kadar tüm işlemleri "şeffaflık" ilkesi gereğince yürütmek
- Eğitim verilen branşlarda güncel olan eğitim müfredatları, programları, materyalleri ve tekniklerini kullanmak
- Eğitim merkezlerinin konumu ve bu merkezlerle iletişim kurma noktasında erişilebilirlik ve ulaşılabilirlik esaslarını göz önünde bulundurmamak
- Eğitim alan kursiyerlerin dayanışma ve yardımseverlik duygularının gelişim göstermesine katkı sağlayacak faaliyetlerde bulunmak

- Kentin unutulmak üzere olan kültürel değerlerinin yeniden hatırlanması, tanıtımı ve gelişimine katkı sağlayacak faaliyetlerde bulunmak

KOMEK merkezlerinde 2004 yılından itibaren yabancı dil, muhasebe, spor, tarım teknolojileri, seramik ve cam teknolojisi, sağlık, robotik kodlama, müzik ve gösteri sanatları, kişisel gelişim, hayvancılık, grafik ve fotoğraf, güzellik ve kuaförlük, el ve makina nakışları, el sanatları, çocuk gelişimi ve eğitimi, bilişim teknolojileri, aile ve tüketici bilimleri ve daha pek çok alanda kurs açılmış olup eğitim verilecek olan branşlar talep ve ihtiyaç durumuna göre açılmaktadır (<http://www.komek.org.tr/alanbrans.php>) (Erişim Tarihi: 20.06.2021).

Konya büyükşehir belediyesi KOMEK bünyesinde açılan kurslarla, vatandaşların çeşitli alanlarda eğitim almasında, örgün eğitim fırsatlarından faydalanamayan kişilerin sosyal ve ekonomik hayata katılmak için gerekli becerileri edinmesinde, kişisel gelişimlerini nitelikli eğitimler vererek tamamlama noktasında faydalı hizmetler sunmuştur. Talep edilen ve ihtiyaç doğrultusunda açılan kültür, sanat, spor kurslarının çeşitliliği sayesinde birçok kişi ilgi alanına giren kurslardan rahatlıkla faydalanabilmektedir. Toplam 69 kurs merkezi bulunan Konya büyükşehir belediyesinin bu çalışmasının, merkezlerin sayısı göz önünde bulundurulduğunda yeni kamu işletmeciliği kapsamında başarılı bir uygulama olduğu söylenebilir.

Belediyenin internet sayfası incelendiğinde karşımıza çıkan bir başka çalışma ise Elkart uygulamasıdır. Belediyenin sayfası üzerinden toplu taşımada kullanılan bu kartlar için başvuru yapma, e-dolum, bakiye sorgulama, Hes kodu tanımlama yada elkartlar için e-randevu gibi işlemlerin yapıldığı ve nasıl elkart sahibi olunacağıyla ilgili bilgilerin verildiği görülmektedir. Ayrıca bu kartların ücretleri de belediyenin sayfasında bulunmaktadır (<https://elkart.konya.bel.tr/>) (Erişim Tarihi: 20.06.2021). Bu noktada Konya büyükşehir belediyesinin online belediyeçilik ile kesintisiz hizmeti sunumu yaptığı görülmektedir.

Konya büyükşehir belediyesinin çalışmaları incelendiğinde yeni kamu işletmeciliği kapsamında kafeden restorana, otelden hastaneye, içecek şişe suyu üretiminden çini üretimine kadar birçok alanda çalışma yapıldığı görülmektedir. Vatandaşların müşteri olarak görüldüğü, piyasa tabanlı olan ve özel sektörde

uygulanan yönetim modelinin kamu sektöründe de uygulanması gerektiği düşüncesiyle özetleyebileceğimiz yeni kamu işletmeciliği anlayışıyla hizmetler halka en yakın kamu kurumları olan belediyeler tarafından, belediye güvencesi ile vatandaşlara sunulmaktadır. Bu kapsamda vatandaşların hemen hemen ihtiyaç duyabileceği ve genelde özel sektör tarafından karşılanan bu hizmetlerin Konya büyükşehir belediyesi tarafından yerine tarafından yerine getirilen bu hizmetlerin bir kamu kurumu tarafından sunulmasının, yeni kamu işletmeciliğinin uygulamada çeşitli alanlarda yer bulduğunun iyi bir örneği olduğu söylenebilir.

SONUÇ

Yönetim ortak amaçları olan ve bu amaca tek başlarına ulaşamayacak insanların, işbirliği içerisinde, bu amaca ulaşmak için yaptıkları faaliyetlerdir. Kamu Yönetimi ise, kamu politikaları belirleyerek bu politikaların uygulanmasını sağlayan devlet kavramının örgütlenmiş yapısı şeklinde tanımlanabilir.

Hayatımızın her alanında karşımıza çıkan yönetim kavramı üzerinde çeşitli yönetim anlayışı çalışmaları üzerinde durulmuştur. Bunlara biraz değinilmesi gerekirse ilk olarak Klasik/Geleneksel yönetim anlayışını açıklamakta fayda olacaktır. Klasik kuramcılar, makinelere ek olarak örgüt içinde bulunan insanın nasıl etkin olarak kullanılabileceği üzerinde durup, insansız örgüt fikrini benimsemişlerdir. Örgütlerde kurumsal bir yapının olması gerektiğini ve bu yapının otoriter bir denetime tabi olması gerektiğini, böylece verimliliğin artırılabilceğini öne sürerek biçimsel örgütü ortaya çıkarmışlardır.

Ana yönetim kuramı olarak kabul edilen geleneksel kamu yönetimi anlayışı dikey örgütlenme, otorite, uzmanlaşma, planlama, çalışanlara verilen ücretlerin yaptıkları işle orantılı olması, otoriter denetim, merkeziyetçi örgütlenme, üretimde tekelcilik, yasallık, kamusal sorumluluk gibi ilkeler etrafında şekillenmiştir. Uzun süre uygulama alanı bulan bu yaklaşım genel özellikleriyle günümüzde de uygulanabilirliğini sürdürmektedir.

Geleneksel yönetim yaklaşımı örgütlerin büyük yapıda olmaları, değişimlere ayak uyduramaması, kaynakların verimli kullanılmaması ve mali kaynakların kıt olması, yapıların esnek olmayışı, küreselleşmeyle birlikte karmaşık bir yapıya bürünen toplumun ihtiyaçlarını tespit edip yeni hizmetler noktasında yönetimin yavaş kalması gibi nedenlerle eleştirilmiş, eleştirilerin odak noktası bürokrasi ve hiyerarşik örgütlenme şekli olmuştur.

Geleneksel yönetim yaklaşımının; günümüzde toplumsal koşulların değişmesi, vatandaşların ihtiyaçlarının artması ve çeşitlenmesi gibi nedenlerden kaynaklanarak yetersiz kalması ile hız ve zamanın giderek önem kazanmaya başlamasından dolayı değişimin kamu kurumları üzerinde baskı oluşturması ve artan mali problemler nedeniyle geleneksel yönetim metotlarıyla değişimlere ayak uydurma noktasında sıkıntılar yaşanmaya başlanmıştır.

1970'lerin sonu ve 1980'lerin başında “Yeni Kamu İşletmeciliği” (New Public Management) yaklaşımı doğmuştur. Bu yaklaşım ile bürokratik özellikleri olan, katı ve hiyerarşik bir yapıya sahip olan kamu yönetimi, piyasa tabanlı, esnek ve özel sektör yönetim tekniklerini kullanan kamu yönetimine dönüştürülmüştür. Yeni kamu işletmeciliğinde devletin her şeyi yapması yerine, kuralları koyması ve denetim yapması gerektiği anlayışı ile risk alan ve sorumluluk sahibi olan yöneticilerin olması gerektiği noktasında görüşler öne çıkmaktadır. Bu anlayış doğrultusunda vatandaşların müşteri olarak görülmesi, özel sektörün kullandığı yönetim tekniklerinin kamu yönetiminde de kullanılması böylece daha etkin ve verimli hizmet sunumunun olacağı, devletin küçültülerek özelleştirme çalışmalarının yapılması gerektiği, yetki devri yapılarak sınırlı kaynakların kullanımı noktasında vatandaşların ihtiyaçlarına uygun olarak en doğru hizmeti sunabilecek yerel yönetim birimlerinin görevlendirilmesi gerekliliği gibi görüşler kabul görmüştür.

Uygulama bakımından ilk çalışma kamu kurumlarının kendi aralarındaki merkeziyetçi yapıların gevşetilmesi konusunda olmuştur. Bundan dolayı yönetimde değişimin yapılmasının belirtisi olarak yetki devri yapılması söz konusu olmuştur. Burada alt birimlere daha çok hareket alanı verilmesiyle, meydana gelen değişimlere yönetimin daha kolay bir şekilde uyum göstereceği ve görevlerini daha etkili bir şekilde yapacağı doğrultusundaki inanç etkilidir (Tuncer ve Usta,2013:187).

Çalışmamızda Türk Kamu Sisteminde yerel yönetimlerin en önemli ayağı olan belediyeler, halka en yakın kamu kuruluşları olmaları ve vatandaşların ihtiyaçlarını en doğru şekilde tespit edebilecek olan kurumlar olmaları sebebiyle detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Bu noktada çalışmamız Konya Büyükşehir Belediyesi özelinde Konya Büyükşehir Belediyesinin beyanları esas alınarak hazırlanılmıştır.

Konya Büyükşehir Belediyesinin yaptığı çalışmalar incelendiğinde 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda sayılan görev ve yetkilerin yanında yeni bir kamu yönetimi ekolu olan Yeni Kamu İşletmeciliği çerçevesinde hizmetler sunduğu gözlemlenmiştir. Bu kapsamda bu yeni yönetim yaklaşımının Türk Kamu Sisteminde kendine yer bulduğu, kamu kurumlarımızın bu yaklaşıma uygun olarak kafe, restoran, hastane, bilim merkezi gibi pek çok alan da hizmet sunduğu ve bu hizmetleri vatandaşlarla buluşturduğu gözlemlenmiştir.

Bu çalışmalar incelendiğinde Konya büyükşehir belediyesinin kanunda sayılan görevleri, yönetim alanında yaşanan dönüşüm ve değişimleri de göz önüne alarak daha yenilikçi bir yönetim anlayışı ile vatandaşlarla buluşturduğunu söyleyebiliriz. Örnek verilecek olursa, 5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre belediyelerin görevleri arasında ağaçlandırma, park ve yeşil alanların yapılması ya da yaptırılması bulunmaktadır. Konya büyükşehir belediyesinin bu tarz klasik beledi hizmetlerini yeni kamu işletmeciliği kapsamında yerine getirdiği hizmetlerle bir araya getirerek bir takım yeni çalışmalar yaptığı görülmüştür. Sosyal tesisler içerisinde yer alan Konya Kyoto Japon Parkı ve Akyokuş Park uygulamalarında belediyenin yaptığı yeşil alanlara, Kafem ve Konya Mutfağı gibi yine büyükşehir belediyesinin yeni kamu işletmeciliği kapsamında sunduğu hizmetler eşlik etmektedir. Bu yenilikçi hizmet sunumu ile sadece yeşil alan yapmak yerine vatandaşların yeme-içme ihtiyaçlarını da karşılayabilecekleri ve güzel zaman geçirebilecekleri sosyal alanlar oluşturulduğu ve Konya'nın eksikliğini yaşadığı cazibe merkezlerinin oluşturulması için gayret gösterildiği görülmektedir.

Sonuç olarak, insanın en temel ihtiyacı olan suyun hijyenik koşullarda şişelenerek belediye güvencesi ile vatandaşa sunulması, bilim merkezi bünyesinde açılan kurslar ile çeşitli alanlarda eğitim verilmesi ve ziyaretçilerin bilim ve teknoloji ile bir araya getirilmesi, şehir tiyatrosunda nitelikli oyunların sahnelenmesi, Komek ve Asem kursları ile örgün eğitim imkanlarından faydalanamayan vatandaşlara eğitim imkanının sunulması yada ihtiyaç duyulan alanlarda açılan kurslar ile yetişen kursiyerlerin istihdam edilmesine katkı sağlamak, bisikletler ve elektrikli scooterlar ile şehrin trafik yoğunluğunun azaltılmaya çalışılmasının yanında, Konya'yı bisiklet denilince akla gelecek sembol bir şehir haline getirmek için çalışmalar yapılması gibi birçok alanda hizmet sunumu olduğu görülmüştür.

Bu çalışmalar ile vatandaşların temel ihtiyaçlarına yönelik hizmetlerin yanında sağlık ya da sosyal ve kültürel alanlarda ihtiyaç duyabilecekleri çeşitli hizmetler vatandaşlarla buluşturulmuştur. Bu hizmetlerin sunumu noktasında Konya ilinin coğrafi özellikleri göz önüne alındığında hizmet sunumunun diğer illere nazaran (ulaşım, bina temini gibi noktalarda) daha kolay olabileceği söylenebilir. Buna karşın Konya'nın yüz ölçümü bakımından Türkiye'nin en büyük ili olması, buna bağlı olarak 31 ilçesinin bulunduğunu ve bütün ilçelere eşit bir şekilde hizmet sunumunda zorluklar yaşanabileceğini belirtmek gerekir. Bunlara ilaveten belediyelerin bütçesinin kısıtlı

olması bu hizmetlerin, belediyenin sınırları içerisinde bulunan bütün alanlara hizmet götürülmesini zorlaştırmaktadır.

Nitekim belediyenin internet sayfası üzerinden yaptığımız araştırmada, Konya büyükşehir belediyesinin yeni kamu işletmeciliği kapsamında sunduğu hizmetlerin büyük bir bölümünün şehir merkezinde toplandığı görülmüştür.

Bunlara ek olarak üçüncü bölümde detaylı olarak bilgi verdiğimiz Elkart, ATUS gibi hizmetlerin belediyenin kendi bünyesinde geliştirilmesinden dolayı iç çevre ve dış çevrede meydana gelen değişimler doğrultusunda yapılacak geliştirme ve güncelleme çalışmalarının hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi, Konya büyükşehir belediyesinin teknolojiyi kullanarak sunduğu hizmetler noktasında da belirli bir konuma geldiğini göstermektedir. Örnek verilecek olursa; pandemi dönemi nedeniyle sağlık bakanlığı tarafından verilen hes kodlarının kişisel elkartlara tanımlanması ile ilgili yazılım işlemlerinin kısa bir sürede yapılmıştır. Buradan hareketle Konya büyükşehir belediyesinin, yeni kamu işletmeciliği kapsamında sunduğu hizmetleri, günün ihtiyaçlarına göre geliştirerek vatandaşa arz etme noktasında gayret gösterdiği sonucuna ulaşılabilir.

Çalışmamız farklı kültür, toplum ve çevre özelinde uygulandığında daha farklı sonuçlar verebileceğinden dolayı başka çevre ve kurumlar üzerinde de çalışmalar yapılmasının faydalı olabileceği önerisinde bulunulabilir.

KAYNAKÇA

Akar, F. (2018), Yeni Kamu İşletmeciliği Paradigmasının Türk Kamu Bürokrasisinde Kamu Personeli İstihdam Şekilleri Üzerine Etkileri, “*Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*”, 1(3), 480-495.

Akbaş, H. E., Bozkurt, S. ve Yazıcı, K. (2018), Osmanlı Devletinde Lonca Teşkilatı Yapısı ve Yönetim Düşüncesi ile Karşılaştırılması, “*Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*”, (09), 165-202.

Akbıyıklı, R. ve Koç, S. (2016), Frederick Winslow Taylor Ve Henri Fayol’un Yönetim Modellerinin Günümüz İnşaat Yönetim Prensipleri İle Karşılaştırılması-Sakarya İli İncelemesi, “*İleri Teknoloji Bilimleri Dergisi*”, 5 (2), 14-20.

Akdağ, M. (2005), Toplam Kalite Yönetimi ve Örgüt İçindeki Yeri, “*Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*”, 4(1), 159-170.

Akyel, R. ve Köse, H. Ö. (2010), Kamu Yönetiminde Etkinlik Arayışı: Etkin Kamu Yönetimi İçin Etkin Denetimin Gerekliliği, “*Türk İdare Dergisi*”, (466), 9-24.

Akyıldız, F. (2012), Belediye hizmetleri ve vatandaş memnuniyeti: Uşak Belediyesi örneği, “*Journal of Yasar University*”, 7(26), 4415-4436.

Alpaslan, S. Kutanis Özen R. (2007), Sanayi Ve Bilgi Toplumu Yönetim Metaforlarının Karşılaştırılması, “*Akademik İncelemeler Dergisi*”, 2 (2), 49-71.

Anameriç, H. (2005), Yönetim Bilgi Sistemlerinin Yönetim Fonksiyonları Üzerine Etkisi, “*Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*”, 45(2), 25-43.

Arıbaş, Nalcı, N. (2013), Kamuda stratejik planlamanın “katılımcılık” boyutu, “*Akademik Yaklaşımlar Dergisi*”, 4(1), 80-100.

Arslan N.T. (2010), Klasik- Neoklasik Dönüşüm Süreci: Yeni Kamu Yönetimi, “C.Ü. İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi”, 11 (2), 21-38.

Asunakutlu, T. (2001), Klasik ve neo-klasik dönemde örgütsel güvenin karşılaştırılması üzerine bir deneme, “Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi”, (5) 1-17.

Aybudak, U. (2017), Modern Devlet Bağlamında Ortaya Çıkan Egemenlik Kavramı Ve Egemenliğin Dönüşümü, “Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi”, 10(54), 226-237.

Aydın, A.H. (2013), “Yönetim Bilimi Fonksiyonlar – Teoriler - Yaklaşımlar”, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Aydın, A.H. (2015), “Yönetim Bilimi Fonksiyonlar – Teoriler - Yaklaşımlar”, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Aydın, N. (2012), Weberyen Bürokraside Liyakat ve Türk Kamu Bürokrasisinden Bir Kesit: Siyasetin Bürokrasi İronisi, “Sayıştay Dergisi”, (85), 51-67.

Ayhan, E. ve Önder, M. (2017), Yeni Kamu Hizmeti Yaklaşımı: Yönetişime Açılan Bir Kapı, “Gazi İktisat ve İşletme Dergisi”, 3(2), 19-48.

Aygün, Z. (2008), “Daima Başarı Ve İstikrar İçin Kamu Yönetimi”, KumSaati Yayınları, İstanbul.

Balcı, A. (2005), Kamu Örgütlerinde Toplam Kalite Yönetimi Uygulaması: Olumlu Perspektifler ve Olası Zorluklar, “Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi”, 2005(2), 196-211.

Balcı, H. ve Emirkadı, Ö. (2019), Küresel Ticarete Lojistik Üslerin Önemi ve Karadeniz Bölgesi Lojistik Üs Potansiyelinin SWOT Analizi Yöntemiyle Değerlendirilmesi, “Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi”, 21(1), 6-30.

Baltacı, A. (2019), Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?, “Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi”, 5(2), 368-388.

Bapbacı, Ö. (2017), “Türkiye’de Belediyelerin Mali Yapısı ve Sorunları: Burdur Belediyesi Örneği”, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Baştan, S. ve Gökbnar, R. (2004), Kamu Hizmetlerinin Sunumunda E-Devletle İlgili Yeni Gelişmeler: Tümleşik E-Devlet Sistemlerine Doğru, “Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi”, 19(1), 71-89.

Bayrakçı, E. (2009), “Yerel Yönetimler, Ders Notları, Mevzuat Ekli”, Dizgi Ofset, Konya.

Bedük, A. (2012), “Karşılaştırmalı İşletme Yönetim Terimleri Sözlüğü”, Atlas Kitabevi, Konya.

Berber, A. (2016), 100 Yıl Öncesine Bir Yolculuk: Genel ve Endüstriyel Yönetim ve Fransa’da Fayolizm-Taylorizm Kutuplaşması, “İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi”, 45(Özel Sayı), 118-132.

Cömert, M. ve Keleş, G. (2018), Yönetim Fonksiyonları Çerçevesinde Menü Yönetiminin Değerlendirilmesi, “Journal of Tourism and Gastronomy Studies”, 6(3), 323-341.

Çakır, M. (2014), Bürokrasi ve suç olgusu, “Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi”, (3), 18-24.

Çeliksoy, E. (2020), Türkiye’de Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler Ve E-Devlet, “21.Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi”, 9(27), 709-728.

Çoban, S. (2004), Toplam Kalite Yönetimi Perspektifinde İçsel Pazarlama Anlayışı, “Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi”, (22), 85-98.

Demir, F. (2011), Bürokrasi-Demokrasi İlişkisi ve Bürokratların Seçilmişlerce Kontrolü Sorunu, “Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi”, 18(2), 63-84.

Demirdağ, A. (2019), “*Belediye Yönetimine Katılım ve Kent Konseyleri: Malatya Örneği*”, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Kamu Yönetimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Demirel, D. (2006), E-devlet ve dünya örnekleri, “*Sayıştay Dergisi*”, 61(6), 83-118.

Demirel, D. (2011), “*Geleneksel Yönetimden Yeni Kamu Yönetimine Denetim İşlevinde Dönüşüm*”, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Kamu Yönetimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Duyar, Demirel, D. (2018), Fayol ve Gulick’ten Günümüze Yönetim Fonksiyonlarının Dönüşümü Üzerine Bir Değerlendirme, “*Journal of Political Administrative and Local Studies*”, 1(2), 75-92.

Deniz, G. (2019), “*Yerel Siyaset Açısından Türkiye’de Büyükşehir Belediye Yönetimi*”, Bartın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Bartın.

Ergun, T. (2015), “*Kamu Yönetimi Kuram, Siyasa, Uygulama*”, TODAİE Yayınları, Ankara.

Eroğlu, H. T. (2010), Yeni Kamu Yönetimi Anlayışının Türk Kamu Personeli Yönetimine Etkisi, “*Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*”, 6(12), 225-233.

Eryılmaz, B. (2015), “*Kamu Yönetimi Düşünceler, Yapılar, Fonksiyonlar, Politikalar*”, Umuttepe Yayınları, İstanbul.

Eryılmaz, B. (2017), “*Kamu Yönetimi Düşünceler, Yapılar, Fonksiyonlar, Politikalar*”, Umuttepe Yayınları, İzmit.

Eryılmaz, B. (2019), Kamu Yönetiminin Yapısı, Süleyman Sözen (Ed.), “*Kamu Yönetimi*”, (s.96-127), Anadolu Üniversitesi Yayını Açıköğretim Fakültesi Yayını, Eskişehir.

Eryiğit, B. H. ve Yörükoğlu, F. (2012), Modernleşme Süreçlerinde Demokrasi ve Bürokrasi İkilimi ve Kavramlarının Anlamsal Boyutları Üzerine Bir İnceleme, “*Akademik Bakış Dergisi*”, 32, 1-18.

Esen, A. (YIL), “*Yerel Yönetimler*”, İstanbul Üniversitesi, Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, İstanbul.

Gencel, U. (2001), Yükseköğretim Hizmetlerinde Toplam Kalite Yönetimi ve Akreditasyon, “*Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*”, 3(3), 164-218.

Gökçe, O. Göküş, M. Kutlu, Ö. (2002), “*Kamu Yönetimi Ders Notları*”, Dizgi Ofset, Konya.

Gökçe, O. Göküş, M. Kutlu, Ö. ve Şahin, A. (2004) “*Kamu Yönetimi Ders Notları*”, Şahıs Baskısı, Konya.

Gökulu, G. (2010), Kent Güvenliği, Kentleşme ve Suç İlişkisi, “*Ataturk University Journal of Economics & Administrative Sciences*”, 24(1), 209-226.

Göksu, T. (2012), Yönetim Fonksiyonları, Prof. Dr. Turgut Göksu Resmi Web Sitesi,

<http://www.turgutgoksu.com/FileUpload/ks7441/File/yonetiminfonksiyonlari12.pdf>

(Erişim Tarihi: 15.01. 2020).

Güçlü, N. (2003), Stratejik Yönetim, “*Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*”, 23(2), 61-85.

Güliden M. (2019) “*Geleneksel Kamu Yönetiminden Kamu İşletmeciliğine Geçiş: Personel Yönetiminde Farklılaşma Ve Türkiye'ye Yansımaları*”, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Sivas.

Gültekin, S. (2012), Kamu Yöneticileri ve Kamu Politikası: Kamu Yönetimi Paradigmaları Çerçevesinde Teorik Bir Analiz, “*Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*”, 26(3-4), 85-100.

Güngör, Ş. (2010), “*Yerel Yönetimlerde Stratejik Yönetim Ve Konya Belediyeleri Uygulamaları*”, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Güven A. (2017) “*Kamu Yönetiminde Yeni Bürokratik Hastalıklar*”, Türk İdare Dergisi, (485), 603-623.

Höşgörür V. (2005) Yönetimde Toplam Kalite Anlayışı Üzerine Bir Değerlendirme, N. Talat Arslan (Ed.), “*Kamu Yönetimi Yaklaşımlar, Sorunlar Ve Metodlar*” (s. 166-167), Alfa Akademi Yayınları, İstanbul.

Kaçer, F. ve Erat, V. (2014), Küreselleşme ve Bir Politika Transferi Olarak Yeni Kamu İşletmeciliği, “*Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic Studies*”, 1(2), 27-44.

Karakılçık Y. (2013) “*Yeni Yerel Bölgesel Gelişmeler Işığında Yerel Yönetimler, Yeni Yerinden Yönetim Uygulamaları – Tartışmalar - Yaklaşımlar*”, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Karcı, Ş. M. (2008), Yeni Kamu İşletmeciliği Yaklaşımının Temel Değerleri Üzerine Bir İnceleme, “*Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*”, 8(16), 40-64.

Karcıoğlu, F. ve Yakupoğulları, C. (2000), Meslek Yüksekokullarında Örgüt Kültürünün Tespitine Yönelik Bir Araştırma, “*Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*”, 14(1), 245-270.

Kaya, İ. (2010), Konaklama İşletmeciliğinde Stratejik Yönetim Süreci: Kavramsal Bir Yaklaşım, “*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*”, 2010(1), 27-35.

Keskin, H. Akgün, A. H. ve Koçoğlu İ. (2016), “*Örgüt Teorisi*”, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Koca, N. (2019), “*Sivil Toplum Kuruluşlarının Belediye Yönetimine Etkileri: Şanlıurfa Örneği*”, Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Kamu Yönetimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa.

Kocaoğlu, M. (2015), “*Yerel Yönetimlerde Katılım ve Kültür, Katılımcı Yerel Yönetim Anlayışının Kültürel Temelleri*”, Çizgi Kitabevi, Konya.

Köroğlu V. Koç M. (2017), Stratejik Yönetim Açısından Taylorizm Prensiplerinin Zamanımıza Yansımaları, “*Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*” 14 (1), 1-18.

Kurun, İ. (2017), Yeni Kamu İşletmeciliği Yaklaşımının Kamu Hizmetlerinin Sunulmasında Etkisi: Belediyeler Örneği, “*Bartın Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*”, 8 (16), 85-106.

Lelebici, D. N. Ömürgönülşen, U. ve Aydın, M. D. (2001), Yeni Kamu İşletmeciliği Yaklaşımında Önemli Bir Araç: Toplam Kalite Yönetimi, “*Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*”, 19(1), 123-135.

Memiş, L. (2019), Katılımcı Belediye Yönetimi: Görele (Giresun) Halk Meclisi Örneği, “*Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*”, 19(1), 157-203.

Mergen, E. (1993), Toplam Kalite Yönetimi, “*Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*”, 11(1), 25-33.

Meydanlı, M. A. (2010), “*E-Devlet Ve Türkiye’de E-Devlet Uygulamalarının Kamu Hizmetleri Üzerindeki Etkisi: İçişleri Bakanlığı Mernis Uygulaması*”, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yönetim Bilimleri Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Nohutçu, A. (2014), “*Kamu Yönetimi*”, Savaş Yayınevi, Ankara.

Ömürgönülşen, U. (2003), Kamu Sektörünün Yönetimi Sorununa Yeni Bir Yaklaşım: Yeni Kamu İşletmeciliği, Muhittin Acar ve Hüseyin Özgür (Ed.), “*Çağdaş Kamu Yönetimi I Konular, Kuramlar, Kavramlar*”, (s. 3-44), Nobel Basımevi, Ankara.

Özer, M. A. (2012), “*Yeni Kamu Yönetimi*”, Barış Kitabevi, Ankara.

Özer, M. A. (2014), Frederick Taylor’ın Görüşlerini 21. Yüzyıl Yönetim Mantığı İle Yeniden Okumak, “*Verimlilik Dergisi*”, (2), 9.

Özer, Y. E. (2019), Büyükşehir Belediyesi, İbrahim Güray Yontar (Ed.), “*Yerel Yönetimler*”, (s. 114- 131), Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayını, Erzurum.

Özkaral, M. ve Çılgın, H. (2020), Kamu Denetçiliği Kurumu İyi Yönetim İlkeleri Bağlamında Yönetimde Etik Paradigmasının Yerleşmesi Üzerine Bir Araştırma, “*Ombustsman Akademik*”, (12), 129-154.

Özkaynak, M. Ulusoy, M. ve Dönek, E. (2018), Şehir Markalaşmasında Tarihi Yapıların Rolü: Konya-Selçuklu Yapıları, “*The Journal of International Scientific Researches*”, 3(4), 14-30.

Özmen A. (2012), “*Yeni Kamu Yönetimi Anlayışının Türkiye’de Yönetim Kültürüne Etkisini Ölçmeye Yönelik Bir Alan Araştırması*”, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Kamu Yönetimi Bilim Dalı, Doktora Tezi, Sakarya.

Öztekin A. (2012), “*Yönetim Bilimi*”, Siyasal Yayınevi, Ankara.

Parlak, B. ve Sobacı, Z. (2012), “*Ulusal ve Küresel Perspektifte Kamu Yönetimi Teori ve Pratik*”, MKM Yayınları, Bursa.

Pektaş, E.K. (2003), “*Belediye Yönetiminde Zabıta Hizmetleri ve 21. Yüzyıl Kentinde Zabitanın Yeri Afyon Belediyesi Örneği*”, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İzmir.

Polatoğlu, A. (2003), “*Kamu Yönetimi Genel İlkeler Ve Türkiye Uygulaması*”, ODTÜ Yayıncılık, Ankara.

Sağlam, S. (2006), Türkiye’de İç Göç Olgusu ve Kentleşme, “*Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*”, (5), 33-44.

Sakin, U. (2018), Stratejik Yönetimin Kamuda Uygulanması: Türkiye’de Yaşanan On Sorun, “*Strategic Public Management Journal*”, 4(7), 83-97.

Sargın, A.E. (2018), “*İnternet Üzerinden Alışverişe Yönelik Tüketici Tutumları: Üniversite Çalışanları Örneği*”, Karabük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Karabük.

Sayın, S. (2019), “*Belediyelerde Toplam Kalite Yönetimi Uygulaması İle Çalışanların Motivasyonu Arasındaki İlişki*”, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, İşletme Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Seker, S. E. (2014), Henri Fayol ve Yönetim (Henri Fayol And Management) “*YBS Ansiklopedisi*”, (Cilt: 1, Sayı: 1, s. 24-26).

Selçuk, E. “*Kamu Yönetimi*”, İstanbul Üniversitesi, Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, İstanbul.

Sezer, Ö. (2008), Kamu Hizmetlerinde Müşteri (Vatandaş) Odaklılık: Türkiye’de Kamu Hizmeti Anlayışı Açısından Bir Değerlendirme, “*Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*”, 4 (8), 147-172.

Sönmez, Z. (2019), “*Kurumsal Eşbiçimliliğin Yerel Yönetimlerin Elektronik Hizmet Kalitesi Üzerine Etkisinde Edevlet Kapısının Yeri*”, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yönetim Organizasyon Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

Söyler, İ. (2007), Kamu Sektöründe Stratejik Yönetim Uygulanabilir mi? (Engeller/Güçlükler), “*Maliye Dergisi*”, 152, 103-115.

Söztutar, M. (2019), Yerel Yönetim Kavramı ve Yerel Yönetimlerin Tarihsel Gelişimi, İbrahim Güray Yontar (Ed.), “*Yerel Yönetimler*”, (s.4-24), Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını, Erzurum.

Şahin, A. Örselli, E. (2003), E-Devlet Anlayışı Sürecinde Türkiye, “*Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*”, (9), 343-356.

Şahin, A. (2004), Yönetim Kuramları Ve Motivasyon İlişkisi, “*Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*”, (11), 523-547.

Şahin, A. (2010), Örgüt Kültürü-Yönetim İlişkisi ve Yönetimsel Etkinlik, “*Maliye Dergisi*”, 159, 21-35.

Şahin, A. Erkiş, İ.U ve Taşpınar, Y. (2014), “*Kalite Yönetimi*”, Atlas Akademi Yayınları, Konya.

Şahin, A. (2014), *“Türk Kamu Yönetiminde Yapısal Dönüşüm Ve E-Devlet”*, Atlas Akademi Yayınları, Konya.

Şahin, A. ve Taşpınar, Y. (2014), E-Devlet Uygulamalarına Duyulan Güven Ve Boyutları, Ali Şahin ve Erhan Örselli (Ed.), *“Teoriden Uygulamaya E-Devlet”*, (s. 85-112), Nobel Akademik Yayıncılık, Konya.

Şeker, H. (2012), *“Kamu Yönetiminde Stratejik Yönetimin Uygulanmasına Yönelik Bir Çalışma Ve Şanlıurfa Örneği”*, Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa.

Şengül, R. (2007), Henri Fayol’un Yönetim Düşüncesi Üzerine Notlar, *“Yönetim ve Ekonomi Dergisi”*, 14(2), 257-273.

Tarhan, A.B. ve Ezici, E. (2011), Kamu Hizmetlerinin Üretiminde Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı Ve Toplam Kalite Yönetimi, *“Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi”*, 3(2), 13-21.

Taylor, F.W. ve Akın, H.B. (1997), *“Bilimsel Yönetimin İlkeleri”*, Çizgi Kitabevi.

Topal, B. Şahin, H. ve Topal, B. (2019), Belediye Hizmetlerinden Memnuniyetin Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma: Simav Belediyesi Örneği, *“Balkan Sosyal Bilimler Dergisi”*, 8(15), 5-13.

Toprak, H. (2019), *“6360 Sayılı Yasanın Olumlu VE Olumsuz Yönleri: Denizli Kenti Örneği”*, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Programı, Yüksek Lisans Tezi, Denizli.

Tuncer, A. ve Usta, S. (2013), İki Kriz Arasında Yönetim: Yeni Kamu İşletmeciliği, *“Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi”*, (30), 181-195.

Tupcu S. (2017) *“Kamu Sektöründe Stratejik Yönetim Sistemi Tapu Ve Kadastro Genel Müdürlüğü Stratejik Yönetim Uygulaması”*, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, Yönetim Organizasyon Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Turan, E. (2015), “*Kamu Yönetiminde Reform*”, Palet Yayınları, Konya.

Tuysuz, M. (2017), Effects of perceived organizational trust on employee motivation: An application on retail store employees, “*Journal of Behavior at Work*”, 2(1), 46-62.

Uçar, B. (2007), “*Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılandırma: Türk Kamu Yönetiminde Performans Odaklı Yönetime Geçiş*”, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Ulu, M. (2018), “*Osmanlı İmparatorluğunda Anayasacılık Hareketleri*”, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Ulugöl, S. (2018), “*Belediye Hizmetlerinde Vatandaş Odaklı Yönetim Anlayışı Çerçevesinde Katılımcı Bütçe: Nilüfer Belediyesi Örneği*”, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.

Ulusoy, A. ve Tekdere, M. (2019), Türkiye’deki Belediyelerin Mali Sorunları ve Muhtemel Etkileri, “*Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*”, 4(2), 167-182.

Üstüner, Y. (2000), Kamu Yönetimi Kuramı Ve Kamu İşletmeciliği Okulu, “*Amme İdaresi Dergisi*”, 33(3), 15-31.

Weber, M. (2002), “*Sosyoloji Yazıları*”, Çev: Taha Parla, Deniz Yayınları, İstanbul.

Varcan, N. (2019), Belediyelerin İdari Yapısı, Tufan Çakır (Ed.), “*Mahalli İdareler Maliyesi*”, (s. 84-123), Anadolu Üniversitesi Yayını, Açıköğretim Fakültesi Yayını, Eskişehir.

Varcan, N. (2019), Yerel Yönetimin Kavramsal Yapısı, Canatay Hacıköylü (Ed.), “*Yerel Yönetimler*”, (s. 2-19), Anadolu Üniversitesi Yayını, Açıköğretim Fakültesi Yayını, Eskişehir.

Yılmazöz, M. (2009), Türkiye’de Kamu Personel Yönetimi Sorunu, “*Maliye Dergisi*”, 157(1), 293-302.

Yontar, İ. G. (2019), Belediye I. Bölüm, İbrahim Güray Yontar (Ed.), “*Yerel Yönetimler*”, (s. 72-94), Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını, Erzurum.

Yörük, D. Bozok, Y. (2015), Kamu Kurumlarında Stratejik Planlama Süreci Ve Yöneticilerin Algısı: Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği, “*Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*”, 29 (1), 1-18.

Zengin, E. ve Erdal, A. (2000), Hizmet Sektöründe Toplam Kalite Yönetimi, “*Journal of Qafqaz University*”, 3(1), 43-56.

3030 Sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, Kabul Tarihi: 27/06/1984, Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 09/07/1984, Sayı: 18453.

5393 Sayılı Belediye Kanunu, Kabul Tarihi: 03/07/2005, Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 13/07/2005, Sayı: 25874, Cilt: 44.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Kabul Tarihi: 10/07/2004, Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 23/07/2004, Sayı: 255531, Cilt: 43.

2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Kabul Tarihi: 18/10/1982, Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 9/11/1982, Sayı: 17863, Cilt: 22.

<https://www.sabah.com.tr/egitim/2021/03/19/sened-i-ittifak-nedir-hangi-padisah-zamaninda-imzalanmistir-sened-i-ittifak-tarihi-maddeleri-ve-ozellikleri-e1> (Erişim Tarihi: 26.07.2021).

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tc_anayasasi.maddeler?p3=127 (Erişim Tarihi: 04.06.2020).

<http://www.konyadayatirim.gov.tr/konya.asp?SayfaID=1> (Erişim Tarihi: 30.08.2020).

<http://www.konyadayatirim.gov.tr/konya.asp?SayfaID=3> (Erişim Tarihi: 30.08.2020).

<https://www.konya.bel.tr/kurumsalyapi.php> Erişim Tarihi: 31.08.2020

https://www.konya.bel.tr/dosyalar/stratejik_plan_2020_2024/stratejik_plan.pdf (Erişim Tarihi: 04.12.2020).

<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=5360> (Erişim Tarihi: 05.04.2021).

<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7357> (Erişim Tarihi: 30.12.2021).

<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7135> (Erişim Tarihi: 05.04.2021).

<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=5246> (Erişim Tarihi: 16.03.2021).

<http://www.kafem.com.tr/> (Erişim Tarihi: 12.03.2021).

<http://pirlerkonduotel.com/> (Erişim Tarihi: 12.03.2021).

<http://www.japonpark.com/> (Erişim Tarihi: 12.03.2021).

<http://www.akyokuskonya.com/index.php?sayfa=10> (Erişim Tarihi: 16.03.2021).

<https://www.buyuksehirhastanesi.com/tr/kurumsal-32/hakkimizda-131.html> (Erişim Tarihi: 17.03.2021).

https://www.buyuksehirhastanesi.com/tr/kalite-45/kalite_politikasi-239.html (Erişim Tarihi: 21.03.2021).

<http://www.beysu.com.tr/ilkelerimiz.php> (Erişim Tarihi: 22.03.2021).

http://www.beysu.com.tr/kalite_politikamiz.php (Erişim Tarihi: 22.03.2021).

<https://www.konbeltas.com.tr/hakkimizda> (Erişim Tarihi: 23.03.2021).

<https://www.konbeltas.com.tr/misyon-vizyon> (Erişim Tarihi: 25.03.2021).

<https://www.konyakultur.com/hakkimizda/tarihce/> (Erişim Tarihi: 26.03.2021).

<https://www.konyakultur.com/hakkimizda/kalite-politikamiz/> (Erişim Tarihi: 26.03.2021).

<https://www.konyakitapcisi.com/> (Erişim Tarihi: 26.03.2021).

<https://kbn.org.tr/Default/PageDetails2/75d81796-64ec-e611-80e9-005056950aeb/11cdbc68-55cb-e611-80e9-005056950aeb> (Erişim Tarihi: 27.03.2021).

<https://kbm.org.tr/Default/PageDetails2/81d81796-64ec-e611-80e9-005056950aeb/11cdbd68-55cb-e611-80e9-005056950aeb> (Erişim Tarihi: 29.03.2021).

<https://ebelediye.konya.bel.tr/webportal/mezar/mezar.php> (20.06.2021).

<https://konmeh.konya.bel.tr/#!/app/home> (Erişim Tarihi: 20.06.2021).

<https://atus.konya.bel.tr/> (Erişim Tarihi: 20.06.2021).

<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=5015> (Erişim Tarihi: 20.06.2021).

<https://akillisehir.konya.bel.tr/uygulama/e-devlet-kapisinda-yer-alan-ilk-buyuksehir-belediyesi> (Erişim Tarihi: 20.06.2021).

<https://akillisehir.konya.bel.tr/> (Erişim Tarihi: 20.06.2021).

<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7232> (Erişim Tarihi: 18.06.2021)

<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7221> (Erişim Tarihi: 19.06.2021).

<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=6861> (Erişim Tarihi: 18.06.2021).

<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7953> (Erişim Tarihi: 18.06.2021).

<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7392> (Erişim Tarihi: 19.06.2021).

<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7962> (Erişim Tarihi: 18.06.2021).

<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7567> (Erişim Tarihi: 18.06.2021).

<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=6518> (Erişim Tarihi: 19.06.2021).

<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7206> (Erişim Tarihi: 19.06.2021).

<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7720> (Erişim Tarihi: 18.06.2021).

<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7974> (Erişim Tarihi: 18.06.2021).

<http://komek.org.tr/sayfadetay.php?sayfaID=1615> (Erişim Tarihi: 19.06.2021).

<http://www.komek.org.tr/alanbrans.php> (Erişim Tarihi: 20.06.2021).

<https://elkart.konya.bel.tr/> (Erişim Tarihi: 20.06.2021).

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Geleneksel Devlet Anlayışı İle E-Devlet Anlayışının Karşılaştırılması	34
Tablo 2: Konya Büyükşehir Belediyesi Kurumsal Yapı	66
Tablo 3: Konya Nüfus Bilgileri	70
Tablo 4: Konya İlçeler Bazında Nüfus Bilgileri	70

ÖZGEÇMİŞ

Esra Nazik SARGIN İlköğretim, ortaöğretim ve lise eğitimini tamamladıktan sonra Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi bölümünde lisans eğitimini tamamlamıştır. İkinci üniversite olarak Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İşletme Yönetimi bölümünü bitirmiştir. Yüksek Lisans derecesi için Karabük Üniversitesi Kamu Yönetimi bölümünde eğitime başlamıştır.